

== Velja po pošti: ==
Za celo leto naprej . K 28.—
za pol leta 13.—
za četrt 6-50
za en mesec 2-20
za Nemčijo celoletno . 29.—
za ostalo inozemstvo . 35.—

== V upravnistvu: ==
Za celo leto naprej . K 22-40
za pol leta 11-20
za četrt 5-60
za en mesec 1-90
S pošiljanjem na dom stane na
mesec 2 K. Posamezne št. 10 v.

SLOVENE C

== inserati: ==
Enostopna petlitvsta (72 mm):
za enkrat po 15 v
za dvakrat 13
za trikrat 10
za več ko trikrat 9

V reklamnih noticah stane
enostopna garmondvsta
30 vinarjev. Pri večkratnem
objavljanju primeren popust.

== Izhaja: ==
vsak dan, izvenemši nedelje in
praznike, ob 5. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. —
Sprejema naročnine, inserate in reklamacije. —
Upraviškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 16 strani.

Kako propadajo.

Liberalna stranka ni nikoli imela lepega lica, a tako grda, kakor je zdaj, more biti le stranka, ki propada in se razkraja kakor se razkraja na solncu mrhovina.

Bilo je pred leti, ko se je oficialna in neoficialna liberalna stranka ponasala s tem, da se pomlaja in nekateri filistri so temu res verjeli. Mladi ljudje so začeli pisati in govoriti o novem resnično svobodomiselnem, agrarnem in demokratičnem ter radikalno-slovan-skem programu. Vse se je prerajalo, li-beralni učitelji in akademiki so snovali čudežne reči in prišlo je tako daleč, da se je napovedala celo vseslovensko-hrvaška napredna stranka.

In danes?

Danes, po tolikem bahavem bese-dičenju, je liberalna stranka desetkrat slabša kakor je bila. Vse tisto široko-ustenje ni bilo vredno pasje fige. Da-nes je liberalna stranka razdrta in tako razcepljena, da nima niti strankino vodstvo glede najvažnejših stvari no-bene besede.

In kaj je z mladoliberalstvom?

Tudi tu je toliko različnih strank kakor glav. Eni se lovijo za »Svobodno Mi-slijo«, drugi pa uganjajo ostuden radi-kalizem s tem, da sistematično demo-nizirajo mladino in organizirajo po-litične bande. Politično hohstaplerstvo je v bujnem cvetu, oglašajo se v javnem mnenju ljudje, ki živijo zgolj od škan-dalov in navadnih klativitezi. Načelno se bori izključno le socialna demokra-cija in kolikortoliko tista peščica mla-dih ljudi okoli »Svobodne Misli«, časo-pisje liberalne barve pa le laže, obre-kuje in podira vsa blaga čustva v ne-razsodni meščanski plasti. Vnemajo strasti in ščuvajo tako, da je danes iz-vesten del inteligence tako podivjan, da ni na regeneracijo misliti še dolga leta. S takim materialom ne bodo libe-ralci nič naredili, kaj še pridobili zase naše kleno in pošteno kmečko ljud-stvo!

Liberalna politika na Dunaju je sama nedoslednost. Prej so kričali, da premalo obstruiramo, da se mora boj za vseučilišče bojevati do skrajnosti, zdaj pa nas zmerjajo prav zato, ker smo obstruirali in nismo pod patro-nanco trojice Masaryk-Hribar-Ploj zle-zli pod vladna krila. Doma pa se igrajo radikalce, če pa jih zaradi tega pri-

mejo, se zopet zaklinjajo, da so do dna duše črni in rmeni.

Par komedij prirede v Ljubljani, da liberalni oštirji razpečajo kaj več alkohola, pa se napihujejo, da so ce-lemu svetu pokazali, kako so edino oni humanitarni, kulturni in središče vse-ga svetovnega gibanja. Koliko liberal-nih veselje in parad je že bilo v Ljub-ljani, pa je liberalce vseeno vrag vzel in svet vé le toliko, da so Slovenci zdru-ženi v ogromni večini v S. L. S., ki Slo-vence politično reprezentuje in v koje okrilju se je naše ljudstvo gospodarsko in kulturno dvignilo. Vse je naše! kri-čijo, a ljudstvo se zbira na velikih sho-dih in se čedalje tesneje oklepa S. L. S. in celo v Beli Krajini, kjer so svojčas liberalni magnati in učitelji organizi-rali svoje podložnike, stoji naša stran-ka trdno kakor skala, liberalno satrap-stvo pa je pobito.

In liberalno učiteljstvo? Trezni in delavni možje so ga zapustili ter mar-ljivo sodelujejo v krščanski ljudski or-ganizaciji, tisti kričačji pa, ki so mu ostali, sploh ne vedo več, kaj delajo in govorijo. Na shodu v Novem mestu je nek tak čvekon pobijal krščansko ljud-sko misel s citati iz svetega pisma, ob-enem pa kazal svoje protikrščanske kremplje, da se mora vsakemu količ-kaj izobraženemu človeku gabitj tolika hi-navščina, to tembolj, ker ni nič duha v njej in so liberalni starini, kar se in-teligence tiče, čeprav je niso imeli ni-koli veliko, vendarle bili na neprimer-no višji stopinji kakor ti posili mladini.

Liberalna stranka je že tako propala, da niti nazunaj ne kaže več edi-nosti, ker ne more. Saj, če je kje še kak pošten liberelec, mu mora biti silno hudo pri srcu, ko vidi, kakšen je libe-ralni naraščaj in kako zapravlja ded-ščino očetov. Otroci imajo besedo, pa-glavci in frazerji brez življenja izkuš-nje. Najbolj žalostno sliko pa nuja liberalno časopisje. »Narod« pobija sebe, pobija stranko, pobija lastne mo-že, pobija starine, pobija mladine. Me-nja se od jutra do večera, samo laže se, to je edino, kar je na njem še pozitivno in kar vsak razume.

O pragmatični svobodomiselnosti niti ne govorimo. Liberalci so v tem oziru danes še nižji kakor takrat, ko so preganjali farovške kuharice in kapu-cine. Začeli so zopet objavljati članke »duhovnikov« in nas učijo pravega ka-toličanstva, stoje v Ciril-Methodovi dru-žbi na podlagi § 2, na temelju katoliške verskonravne in patriotične vzgoje, obenem pa se rogajo veri »kajzarjev« in objavljajo premišljevanja, v katerih

je rečeno, da vzgoja ne sme biti ne pa-triotična, ne verska, ampak po načelih svobodomiselnosti.

Nam se le eno zdi čudno: kako morejo ti ljudje sploh v taki atmosferi samih laži, hinavščine in nedoslednosti živeti? To je gotovo čudež.

Dočim naši nasprotniki tako propadajo, se mi okrepčamo in razvijamo dalje in se urimo v boju. Prihodnja leta prineso zopet velike manifestacije katoliške misli med Slovenci. Vse na-še organizacije delajo, dijaška, mlade-niška, delavska, gospodarska, politi-čna, nabožna. Naša načela se niso nič omajala, solidarnost in disciplina vla-da v vseh vrstah. Ni nas skrb za našo mladino. Ljudstvo pa je eno s svojimi voditelji in ti z njim. Tisti, ki so kri-čali, da bomo na višku moči začeli propadati, danes lahko vidijo lastne vrste razrahljane in nobenega upa, da bi se v doglednem času mogle dvigniti. Mi se dvigamo!

Shod S. L. S. v selški dolini.

Na sv. Roka dan je bil po stari na-vadi v Sorici dobro obiskan političen shod. Na prijaznem hriščku so pod ko-šatimi lipami nad dve uri z zanimi-žami poslušali Sorčani izvajanja go-vornikov. Shodu je predsedoval domači g. župnik.

Prvi govori poslanec Demšar. Slika delovanje S. L. S., ki se je po več-letnih bojih z nasprotniki in izkorišče-valci slovenskega ljudstva ustvarila močno organizacijo, ki bo trdna pod-laga za napredek našega gospodar-stva. Sledila je večletna pavza vsled političnih bojov, ki jih je morala S. L. S. izbojevat, če je hotela, da ustvari na ti podlagi močno stavbo narodnega gos-podarstva. Prišel je čas dela za napre-dek v gospodarstvu. Dolžnost zastopni-kov S. L. S. je v prvi vrsti zastopati kmečke koristi, to pa ne po poti radi-kalnega agrarizma, ampak tako, da bo povzdiga kmetijstva tudi delavcu, obrt-niku in trgovcu pomagala do blago-stanja. Slovenski zastopniki v držav-nem zboru niso bili za prost uvoz, am-pak za primerno carino, pri nekaterih vrstah žita, kakor koruzi, celo za zelo znižano carino. Nasprotniki se zaleta-vajo v nas kakor politični otroci. Lan-sko leto so mislili slepiti z draginjo, toda naše ljudstvo se ne zmeni za take strahove, letos so tiho. Glede laške fa-kultete so zahtevali odločen upor, zdaj

že pišejo čez nas, ker smo obstruirali. Ne meneč se za vpitje nasprotnikov bodo poslanci S. L. S., kakor do sedaj, delali korak za korakom do izvršitve strankinega načrta. Nadaljuje o delo-vanju zadnjega zasedanja dež. zbora in o novih postavah za kmetijstvo. V je-seni pridenavstvo nova cestna postava. Kakor se bere zadnje čase velikih dol-govih v idrijskem cestnem odboru, ta-ka je bila pred leti v škofjeloškem cest-nem odboru, razložek je samo ta, da bo sedaj plačal cestni načelnik, takrat pa, ker je vladal liberalni deželni odbor, je naložil dolgove nam davkoplačeval-cem, to je bila ljubezen do kmeta.

Dr. Krek omenja, da je preveč obupnosti v kmečkem stanu. Razmere so se znatno zboljšale. Politika v dr-žavnem zboru ni bila zadnje čase kmetu nasprotna, kakor nekdanj. Deželni zbor dela za kmeta, liberalci vpijejo: odreti nas hočejo. Dobra carinska poli-tika je važna za napredek v gospodar-stvu. Pri sklepanju trgovinskih pogodb leta 1916. bodo slovenski zastopniki za zelo nizko carino na žito. Žito naj bo poceni, ker moko rabijo vsi, meso pa je lahko dražje, ker ga največ pojedjo premožnejši. V drž. zboru je bil boj za veljavo slovenskega ljudstva. Naše ljudstvo v Avstriji ne velja toliko kot Nemec in Lah. Mi imamo vsled tega silno malo od vlade, nimamo želez-nic, nimamo šol. Če vas obišče kak eksekutor ali žandar, to je vse. Sloven-ce hočejo imeti samo za hlapce. Zato mi nismo pustili, da bi Lah dobili vi-soko šolo, mi pa ne. 16 poslancev, s pomočjo nekaterih Čehov je imelo ko-raržo reči, mi ne pustimo, da bi bili Slovenci manjvredni. Ta boj bomo na-daljevali če zmagamo ali pademo, vo-ditelja imamo dobrega. (Živijo dr. Šu-steršič.) Naša korajža pa je tudi rodila zaupanje pri ljudstvu. Avstrija je še edina krščanska država. Naši liberalci bi jo radi pofrancozili. Liberalni učit-elji bi radi izsilili krščanski nauk iz šol. Francosko koraržo bi radi kazali, da bi uboge nune podili iz šol, našim ljudem pa zapirali cerkve. **Gledali bo-mo pa, da liberalni učitelji ne bodo komandirali!** Mir cerkvam, mir našim ljudem, ki molijo, zato se bomo borili. Postava za zavarovanje za starost bo izdelana. Kmet bo dobil penzijo, to je gotovo. Gosposka zbornica bo postavo za enkrat zavrgla, ker gospoda ni za to, da bi enkrat tudi nekaj za kmeta dala. Nekaj let se bo s tem zavleklo.

Živinorejski nadzornik Krištof pove o nekaterih važnih kmetijskih stvareh, ki jih je videl pri zadnjem po-

LISTEK.

Kajn.

(Črtica iz Italije.)

»O mia bella Patria!« je vzkliknil veselo krepak, zagorel mož. Po dveh desetletjih je stopil zopet na domačo zemljo. Veselje, da vidi zopet ljubljeno domovino, ga je tako ganilo, da so se mu vsule solze iz oči ter močile črno, nepočesano brado.

»O Lovro, kako veselo mi je pri sr-cu!« Burno je objel svojega mlajšega tovariša, s katerim je skupaj izstopil iz došlega železniškega vlaka. Tamkaj onstran velikega oceana, v braziljskih pragozdih sta se našla in kot rojaka sta se kmalu sprijaznila. V znoju svoje-ga obraza sta si prislužila lepo vsoto denarja in sedaj sta se vrnila v domo-vino, Benard zato, ker mu je hrepenelo srce po domačih gorah in tihi vasi, Lovrenc pa, ker ni hotel zapustiti svo-jega prijatelja.

»Da, da, ti si lahko vesel, Bernard. Meni pa nudi domovina samo še gro-bove mojih domačih, med tem ko boš ti zopet videl očeta in brata«, je vzdihoval Lovro.

Bernard se je zresnil. »Kdo ve, ka-

ko me bodo sprejeli, če so se že znebili stare jeze?«

»Po dvajsetih letih? Ej, čas pogasi najbolj divje sovraštvo. Poleg tega pa ni bila velika krivda, da so te spodili od doma. Takrat si bil še mlad in imel si vročo kri v žilah. Tega se je tvoj oče že davno spomnil in ti je odpustil.«

Bernard je zmajal z glavo. »Oče težko pozabi, da je dvignil sin proti njemu roko.«

»Ako bi se zgodilo vsled slabega nagiba, pač; ti si pa storil to, ker je ho-tel v svoji jezi tepsti mater.«

»Uboga mati, takrat sem jo videl zadnjikrat. Ti sam si mi prinesel vest o njeni smrti.«

»Njej je boljše, Bernard, bila je pre-dobra za ta svet. Tako pravijo vsi v Co-lanu ter pristavljajo, da ji je Vincenc zabil v rakev žebelj.«

»Vincenc je moj brat, Lovro.«

»Bolje bi bilo, da bi ne bil, zate in za vas vse. On je bil, ki je ujezil očeta, da te je zavrgel.«

»Kdo ve, Lovro, če je res tako. In če bi tudi bilo, odpustiti mu moram ter ga pomilovati: Revež je pohabljenec.«

»Zaznamovan od Boga, da. Ti si dober človek, Bernard, prav sin svoje matere. Pazi, da te ne bo pogubila tvo-ja dobrota. In sedaj se ločijo naša pota. Zdravstvuj, Bernard!«

»Z Bogom, Lovro, obišči me kma-lu.«

Prijatelja sta si še krepko stresla roke in se potem ločila. Lovro je odšel po poti v Valsugano, med tem ko se je nil Bernard proti Colanu.

× × ×

Nastal je že mrak, ko je prišel Bernard do svoje rojstne hiše, male gos-tilne na koncu vasi Colano. Pred vrati je sedel grbast mož, majhne po-stave, ter brusil nož za obrezavanje trt. Koliko je bil star, je bilo težko določiti, kakor pri vseh pohabljenih. Lice je imel grdo, a razorano. Rdeči lasje so pokrivali glavo, sorazmerno preveliko za malo postavo.

Bernard je obstal nekoliko kora-kov pred njim in na obrazu so se mu zrealili notranji občutki. »Dober večer, Vincenc«, je dejal s tresočim glasom.

Grbec je pogledal presenečen kvišku. Izpod košatih obrvi je pogledal ostro došleca. »Kdo ste?« je vprašal s hreščečim glasom. »Ne poznam vas.«

»Kaj, ali sem se tako zelo spreme-nil, da ne poznaš več svojega brata Bernarda?«

Grbec je skočil kvišku, krčevito mu je stisnila pest trtni nož. »Bernard, kaj iščeš tukaj?«

»Očeta, tebe, domovino.«

Vincenc se je prešerno zasmejal. »Domovino? O, to je pač tvoje mašče-vanje. Čakal si pravega trenutka, da bi videl, kako nas spode iz hiše.«

»Iz hiše?«

»Da, mi smo gotovi. Oče je postal čmeren in več let že samo pije. Tako smo prišli srečno do konca. Dogospo-darili smo popolnoma, in gremo lahko kamne toč ali pa v ubožnico.«

»Potem sem na vsak način prišel v pravem trenutku, Vincenc. Sreča mi je bila v Ameriki mila, prinesel sem nazaj denarje, upam da dovolj, da od-pomorem stiski.«

Vnovič se je zablskal sovražen pogled v obeh pohabljenca. »Torej kot rešitelj prihajaš? Tebi je bila že v zi-belki mila usoda. Kdo je bil ljubljene-c staršev? Bernard. Kdo je bil ponos celo vasi? Bernard. Za kom so gledala vsa vaška dekleta. Bil je Bernard, Bernard in zopet Bernard. In kdo je bil pred-met zasmehovanja, da, celo zasramo-vanju? Vincenc in samo Vincenc. In sedaj, ko je Bernard zginil in se ga je pozabilo, je zopet prišel ter se obdaja s slavo angela-rešitelja. Ali je to božja pravica?«

Globoko ganjen je poslušal Ber-nard izbruh jeze svojega brata. Le z največjo težavo se je premagal. »Po-miri se, Vincenc,« dejal je milo, »ako ta

čovanju po Svici. Iz Svice ne grečo ljudje v Ameriko, ker je kmetijstvo tako razvito, da je dovolj dela in kruha doma. Izvrstno je vpeljana reja telet. Gnojna jama je tam — zlata jama. Po kmetijskih solah se dela za vse kraje poskušnje, tako da se ne meče denar proč za brezuspešno kmetovanje. Kmetijstvo je tam enostavno živinoreja in sadjereja, ne tako kot pri nas, da se na majhni kmetiji izvršuje toliko panog kmetijstva. Slamo rabijo za stelo in jo kupujejo iz drugih krajev.

Lepo uspeli shod priča o moči naše stranke, njenem delu in veljavi med ljudstvom.

Pravica je zmagala!

Pod tem naslovom je poročal »Sl. Narod« dne 7. avgusta 1909., da je bil g. župnik v Št. Lovrencu, Anton Oblak obsojen radi hudodelstva javnega nasilstva in to vsled zasledovanja mogočnega odvjetnika dr. Slanca. No, pravica je zmagala: c. kr. najvišje sodišče na Dunaju je dotično razsodbo c. kr. okrožnega sodišča v Novem Mestu razveljavilo in gospod župnik Anton Oblak je obtožbe oproščen!

Zadeva je tudi za širše kroge zanimiva in radi tega jo pojasnimo po dejanskih razmerah!

V Št. Lovrencu ob Temenici se nahaja med župniščem in šolo malo sveta, ki je bil od pamtiveka župnijska lastnina. Ko se je pa svoj čas postavila v bližini navedenega sveta na drugi kupljeni parceli šola, je priklopila do danes še neznana roka v zemljejknjižni mapi imenovani svet šolski parceli, ne da bi bila dala v to dovoljenje lastnica, ali da bi se bil svet prisodil šoli po sodišču. Danes se ne da ugotoviti, kdo in kdaj je to nepravilno dejstvo učinil, in še le leta 1909 se je prepričal župnijski urad o tem nepravilnem dejstvu; župnik je pa užival do zadnjega časa svet mirno kot nadarbinsko lastnino.

Ob navedenem svetu leži pa občinska cesta in med cesto in svetom se nahaja cestni jarek, ki odpeljuje vodo in nesnago iz vasi tudi pod okrajno cesto v Temenico. Navedeni cestni jarek bi moral od dežele plačani cestar za vsako potrebo očistiti. To pa se ni zgodilo. Cestni nadzornik Bukovec Ivan se za to ni brigal in cestar je zanemarjal službo. Mesto da bi jarek trebil, je pa v zadnjem času preko nadarbinskega sveta izpušal cestno vodo na šolski vrt. G. župnik Oblak se je uprl kot upravitelj nadarbinskega premoženja in po svoji dolžnosti in po vsej pravici svojlastnemu početu cestarja ter ga je zapodil končno iz župnijskega sveta in s tem dejanjem samoozdravil naj bi bil učil hudodelstvo!

Pričela se je nečuvana gonja proti g. župniku Oblaku in sodišče je v svojem civilnem kazenskem oddelku dobilo veliko posla ter je končno c. kr. okrožno sodišče v Novem Mestu razsodilo, da je gospod župnik Oblak zakrivil z navedenim dejanjem hudodelstvo javnega nasilstva.

Vsled pritožbe na c. kr. najvišji sodni dvor na Dunaju je pa le-ta preiskal natančno in vestno celo zadevo ter se

prepričal, da je nastopal gospod župnik Oblak lekotvestni upravitelj nadarbinskega premoženja in da je kot tak ne le imel pravico, marveč dolžnost z nadarbinskega zemljišča odvesti usiljivega cestarja, ki je pa nastopal le za svojo osebo in ne kot izvršitelj kake višje oblasti, — ter je razveljavil razsodbo I. sodišča in oprostil gospoda župnika.

S tem je zadeva kot taka končana, a dognano pa vendar še ni, kako da je mogoče v zemljiški knjigi del parcele odvzeti lastniku, ne da bi le-ta privolil, in katera priča da je pred sodiščem resnico govorila: ali načelnik cestnega odbora Ivan Bukovec, ki je pod prisego izjavil, da ni dal cestarju Lavriču naložbe, da naj po nadarbinskem svetu vodo odpeljava, ali pa cestar Lavrič, ki je nasprotno trdil, da je izvrševal le ukaz svojega načelnika!

Konečno se priklopimo mnenju »Sl. Naroda«, ki pravi: »Kadar je sila najhujša, takrat je pomoč najbližja«, ter pristavljamo z zadoščenjem, »da je pravica zmagala!«

S to najvišjo razsodbo je pa tudi ovrženo sumničenje v navedenem dopisu »Slovenskega Naroda«, da je gospod Oblakov zagovornik Ivan Vencajz spravil s svojim oblastnim nastopom svojega klijenta v ječo in jasno je, da velja mogočnost nasprotnikovega zastopnika dr. Slanca le za Novo Mesto.

57. nemški katoliški shod v Augsburgu

bo posebno svečan. Priglasilo je svojo udeležbo toliko cerkvenih knezov, kakor še nikoli doslej: navzočih bo 12 škofov. Na shod pride monakovski papežev nuncij msgr. Frühwirth, bavarski nadškof dr. pl. Bettinger ter skoraj vsi benediktinski opati na Bavarskem. Razven Bavarske bosta izredno številno zastopani tudi Badenska in Wirttembergška. Med govorniki je zastopana vsa Nemčija, pa tudi Avstrija. Nekaj posebnega je ureditev zborovanj, ki se bodo vršila vsa na enem in istem zemljišču, in sicer v mestnem vrtu. V tamošnji slavnostni dvorani, ki je bila postavljena o priliki neke prejšnje razstave in ki obsega prostor za 8000 ljudi, se bo vršil občni zbor, v koncertni dvorani zaključeni občni zbor in v drugih manjših zgradbah v mestnem parku bodo imeli posvetovanja odseki; od povsod se v par minutah dospe v slavnostno dvorano. Prezidave in opreme slednje (preskrbljena je z vsemi varnostnimi pomočki proti požaru) je stala 50.000 mark; od teh je prevzelo 20.000 mark mesto samo, 30.000 mark plača katoliški shod. Predsedstveni sedež je nameščen v parterju tako, da se more z njega pregledati cel prostor; na isti tribini za predsedstvom dobe prostor častni gostje, govorniki in honoraciari. Na estradi pred predsedstvom je govorniški oder, za njim zvočna stena iz trdega lesa; akustika prav dobra. Posebno se je poskrbelo tudi za udobnost časnikarskim poročevalcem; prostor zanje je pred govorniškim odrom, obilo odmerjen in zaprt za občinstvo. Časnikarji morejo s svojega prostora neovirano naravnost v delovne sobe, ki jih

je mnogo; pošta in brzojav kakor tudi šest telefonov je nameščenih v slavnostni dvorani v neposredni bližini časnikarjev. Da bo slavnostna dvorana kolikor mogoče veličastno okrašena, se razume samoobsebi.

Idrijske novice.

i Pismena razsodba c. kr. upravnega sodišča glede prezidave mestne hiše št. 509, je došla in se glasi: Št. 6790 ex/1910, V. g. H. V imenu Njeg. Veličanstva. C. kr. upravno sodišče je o d k l o n i l o pritožbo idrijske občine proti odloku deželnega odbora vojvodinje Kranjske, z dne 1. oktobra 1909, št. 10.437, glede stroškov prezidave občinske hiše dne 24. junija 1910 pri javni ustni razpravi. Pritožba se odkloni, ker je neutemeljena. — Vzroki odklonitve so: Oblast upravnega sodišča je omejena v slučajih, ko se gre za preiskavo odlokov avtonomnih inštanč, ki so druga drugi podrejene in če se ti odloki tičejo sklepov občine o upravi njenega premoženja. Upravno sodišče v takih slučajih ne preiskuje, ali je bil sklep občine primeren njenim gospodarskim razmeram ali če je bil koristen; upravno sodišče samo preišče je li bil odlok višje inštanče protizakonit v tem oziru, da bi bila občina s tem odlokom prikrajšana na kak pravici, ki ji pristojna. V tem slučaju je občinski odbor v Idriji dne 27. novembra 1907 sklenil v proračunu za leto 1908 postaviti tudi znesek 20.000 K v svrhu prezidave občinske hiše št. 509 z namenom, da bi imela tam svoj sedež tamošnja Čitalnica in javna knjižnica. Proti temu so rekurirali občinec Fr. Oswald in tovariši; deželni odbor je z odlokom dne 28. jan. 1908, št. 1131 odločil, da se mora postavka 20.000 K črtati, češ, da občina za to postavko nima pokritja in pa ker ustanovitev javnih čitalnic in bibliotek ne spada med naloge občin. (§ 28. obč. reda). Sklep obč. odbora je toraj deželni odbor z dveh vzrokov razveljavil, prvič, ker je občina sklenila izdati neko vsoto, ne da bi obenem preskrbelo, kako jo bo pokrila in drugič, ker je po mnenju deželnega odbora ta sklep občinskega odbora bil izven njegovega delokroga. — Ta odlok deželnega odbora je dobil pravno moč. Občina je pa ta svoj sklep z novim sklepom z dne 10. aprila 1908, nekoliko predrugačila. V tem sklepu je sklenila prezidavo realitete št. 509 po načrtih arhitekta Holinskyja. Stroški so bili preračunjeni na 39.000 K. Deželni odbor je tudi ta sklep razveljavil na pritožbo imenovanih občincev z odlokom dne 8. maja 1908, št. 6463 in sicer iz vzroka, ker je proti pravomočnemu odloku z dne 28. jan. 1908, št. 1131 in ker stroški 39.000 K niso pokriti. Tudi ta odlok je pravomočen postal. Dne 9. junija 1909, je občinski odbor sklenil, da se začne takoj s prezidavo občinske hiše št. 509 in naj se dokonča po načrtih arhitekta Holinskyja. Deželni odbor je na rekurz že imenovanih občincev razveljavil tudi ta sklep občinskega odbora z odlokom dne 1. oktobra 1909, št. 10.437 in sicer radi tega, ker sta v tej zadevi že dva pravomočna odloka deželnega odbora izšla in se zadeva sama ni še nič izpre-

menila. Obenem je tudi deželni odbor prepovedal nadaljevanje prezidave. Upravno sodišče mora sedaj preiskati, če je ta odlok deželnega odbora, ki se opira samo na formalno podlago dveh pravomočnih prejšnjih odlokov deželnega odbora na katerikoli način proti postaven. Upravno sodišče je moralo izjaviti, da ni! Brez dvoma je namreč sklep z dne 9. junija 1909 samo ponovitev prejšnjega sklepa z dne 10. aprila 1908, ker se peča samo z izpeljavo omenjenega sklepa. Deželni odbor je bil toraj v tem slučaju opravičen izjaviti, da ni povoda, da bi vso zadevo še enkrat preiskal in je bil opravičen opozoriti na to, da mora njegov odlok z dne 8. maja 1908, št. 1131, ostati v veljavi. Občina ni zadeve nič izpremenila, kar bi bilo dalo deželnemu odboru povod vso zadevo znova preiskati. Tudi ni bila občina med tem časom ničesar sklenila, kako bi se stroški za zidavo pokrili; prav posebno pa tudi ni ničesar sklenila, kar bi merilo na to, da bi se imenovana hiša za kaj drugega porabila. Če se toraj občina pritožuje in pravi, da se je šlo samo za prezidavo hiše, ki je njena last, da je občina vendar kompetentna za tako prezidavanje, da bi se taka nujna naprava od strani dež. odbora ne smela prepovedati, so to izjave, ki pa se ne strinjajo z besedilom sklepov občinskega odbora. — Gotovo je, da se občino v takih gospodarskih zadevah ne more ovirati, toda ravno tako gotovo je, da ima občina tudi dolžnost skrbeti za pokritje stroškov in da se tej dolžnosti ne sme odtegovati, če ji je višja inštanca še posebej naročila, da naj to stori. Ker je toraj zadeva, z ozirom na sklep z dne 10. aprila 1908 popolnoma neizpremenjena ostala, je lahko deželni odbor v razsodbi, zoper katero je bila danes pritožba, izjaviti, da ni imel povoda še enkrat meritorni razsojevati. Pritožba se torej odbije kot neutemeljena. Dunaj, dne 24. junija 1910. Alter, predsednik. Bourguignon zapisnikar. — Toliko so vpili in pisali, kako ovira deželni odbor blagonsno delovanje našega obč. odbora, sedaj imajo nepristransko razsodbo kdo je pravilno postopal, kdo je pa lahkomi-selno gospodaril z ljudskim premoženjem.

i Novi Didičev hotel je kras in ponos našemu mestu. Ne le, da je takoj pri vходу mesta zunanje lepo in umetno dovršena stavba, ima tudi znotraj praktično uvrstene prostore. V prvem nadstropju je krasna prostorna dvorana in tikoma skoraj enako dolga veranda, ali mala dvorana, v kateri se lahko vrši mali shod, ali pa se posluša, kaj se godi v veliki dvorani. Za male družbe, ki hočejo biti bolj zase, je nekaj dobro opremljenih sob. V drugem nadstropju je pa veliko sob za tujce. Vse je umetno preslikano, okusna oprava, v vsaki sobi električna razsvetljava, kopeli z vsem komfortom. Ni čuda, da je bilo na dan otvoritve in na praznik vse polno gostov, ki so strmeli nad okusnimi in zračnimi prostori, zatrjevali so, da je bilo že zdavnaj potrebno kaj tacega v Idriji omisliti in ponosni so bili, da je tako veliko in krasno savbo dovršil domačin in ne zopet kak tujec. Zato domačini k domačinu!

je preganjala usoda, ni bila moja krivda. Zato, da sem imel povsod prednost, sem mnogo pretrpel, in ne misli, da imam od teh dvajsetih let, kolikor sem jih preživel v pragozdih Brazilije, mnogo prijetnih spominov. Vsi smo okusili grenkosti življenja in zato pozabimo, kar se je zgodilo med nami ter živimo skupaj v miru. Kar sem zaslužil v potu svojega obraza, delim rad z vami, samo bodite prijazni in mi dovolite v hiši mesto, do katerega imam pravico.

Prvo, ali ne? Seveda, ti misliš, da sem se moral privaditi zaničevanju. Sedaj sem na tem, da se me vrže na cesto. Zaradi mene, kdo vpraša po meni, zaznamovancu! Z očetom boš imel težko stališče, ima zelo trdo glavo.

»Zato mi moraš ti pomagati, da ga pomirim. Brat, prosim te za to, poplačal ti bom to uslugo bogato, kolikor bom zmogel.«

»Ali si prinesel veliko denarja iz Amerike?« vprašal je Vincenc prežeče.

»Okoli pettisoč lir; zadostovalo bo.«

Zopet se je zablistalo skrivnostno v očeh pohabljenca. »Pettisoč lir! Kako nesramno srečo si imel! Zadostovale bodo, da se nam pomaga iz stiske, ako pa bodo zadostovale, da se ohladi očetova jeza, ne morem prišči. Govoril bom o tem ž njim, na vsak način pa se ne smeš spoznati ž njim danes. Najbolje bi bilo, da te ne vidi ter greš v mojo sobico. Dal ti bom jesti in piti in nočoj lahko spiš na moji postelji. Oče bo prišel danes pozno zvečer iz mesta. Ako te bo opazil, bom rekel, da si tujec.«

»In jutri?«

»No, do jutri bo pač vse v redu?«

»Hvala lepa, Vincenc, tvoje bratsko srce se je izkazalo, kljub temu, da ima trdo lupino.«

Bernard je prijel brata za roko in jo krepko stresel. Nato sta šla neenaka brata skupaj v hišo.

* * *

Z nočjo se je vrnil domov iz mesta ostareli, a za svoja leta še krepki Gennaro, precej opit. Nedaleč pred hišo ga je pričakoval Vincenc.

»Kakšne novice prinašate oče?«

»Slabe. Pri sodnji nočejo počakati nobenega dneva več in nobeden izmed vseh, ki so se včasih nazivali moji prijatelji, mi noče ničesar posoditi. O, ti pasji lopovi!«

»Torej smo čisto pri kraju?«

»Da, mogoče nas poženejo že jutri iz hiše. Oh, nikdar bi ne prišlo tako daleč, ako bi ostal pri nas Bernard.«

»Seveda, zopet stara pesem, ki jo moram poslušati dan za dnevom. Pa sedaj ne pomagajo nobene tožbe več, vdati se moramo v žalostno usodo ter iti služiti kot hlapci.«

»Da bi šel za hlapca? Nikoli, raje skočim v vodo ali pa — —«

»Ali pa?«

»Zažgem svojo hišo in se pustim zapreti.«

»Zakaj? Ako hočete že toliko žrtvovati, vem za drugo sredstvo, ki bi nam pomagalo, da bi lahko živeli brez skrbi še ostale dneve našega življenja.«

»In to bi bilo?«

»Tukaj ni primeren kraj, da bi o tem govorila. Pojdiva v kuhinjo in pijte kozarec žganja, ki vam bo dal moči po dolgem potu.«

»Ti si vendar preklicano prebrisan, Vincenc. Ti veš, kaj mi ugaja. Pojdiva, žejen sem, peklensko sem žejen. In našel si sredstvo, ki bi nama pomagalo. Res, radoveden sem — —«

»Pst, oče, brez hrupa! V hiši imamo tujca, spi v moji sobici.«

»Tujec pri nas?«

»Pozneje o tem, sedaj pojdite in pijte — pijte.«

Vlekel je starca s seboj v slabo razsvetljeno kuhinjo.

* * *

Dva dneva pozneje je prišel v Gennarovo gostilno Lovro. Dobil je očeta pri steklenici vina v gostilniški sobi, medtem ko je pripravljaval Vincenc v kuhinji kosilo. »Dober dan, oče Gennaro, ali me ne poznate več? Jaz sem Lovro Scarpa iz Sante Rosine, prijatelj vašega sina Bernarda.«

»Bernarda?« vprašal je starec radovedno.

»Seveda, bil sem njegov tovariš in sem se skupaj ž njim povrnil v domovino.«

»Bernard je prišel nazaj?« Gennaro je skočil razburjen s svojega sedišča.

»To bi morali vendar vedeti, saj vas je obiskal.«

»Ne, pri meni še ni bil.«

»Nemogoče, predvčerajšnjim sva se ločila, ko je bil na poti k vam.«

»Predvčerajšnjim — predvčerajšnjim — to je bil ja tujec — —« Smrtnobled je

postal starčev obraz, roke so se mu pričele tresti.

»Ali ga mogoče niste spoznali? Spremenil se je seveda zelo močno, no, sil je črno brado — —«

Tu je Gennaro grozno zakričal. V istem trenutku je prišel na vrata Vincenc. — »Kaj je?« — Ni spregovoril dalje. Z enim skokom je bil oče poleg njega ter ga je zagrabil z obema rokama za vrat.

»Kaj!« zagrgral je starec. »Kaj!«

»Na pomoč!« hreščal je Vincenc, »znorel je. Ubil me bo!«

»Kar bi bilo pravično! Bernarda sem umoril s teboj, zakaj bi tebe sam ne ubil? Poglejte to zver, Lovrenc, izrabil je mojo obupno stisko ter me upijanil do nezavesti, da sem mu pomagal ubiti v spanju brata in ga oropati. Toda čakaj, ne boš ušel kazni. Sam te bom vlekel pred sodnike.«

In kljub vsemu uporu je držal stari mož trdno Vincenca ter ga vlekel s seboj po poti skozi vas. Vincenc je skušal govoriti, a starec mu je kot nor kričal neprenehoma »Kaj!«

Pri orožniški postaji je izročil sina in sebe pravici.

* * *

S klicem »Kaj!« na peneh ustnih je umrl Gennaro v preiskovalnem zaporu vsled delirija tremens. Vincenc je bil vsled premišljenega roparskega umora svojega brata obsojen na smrt, ter je umrl pod krvnikovo roko, ne da bi obžaloval svojega groznega dejanja.

i Velika nesreča bi se bila lahko zgodila pretečeni teden v Zali. Velik avtomobil je privozil na ovinku nasproti konjem, ki so počasi vlekli sicer prazni a vendar težki voz. Konji se splaše, poderejo močno ograjo ob cesti in padejo kakih 5 metrov globoko v vodni jarek. Voznik je skočil iz voza in vrglo ga je nezaveštnega v grmovje, voz in konji pa so padli prav v graben. Vendar se ni kaj poškodovalo. Voznik se je kmalu zavedel, konjem so pomagali na prosto, nekoliko otokli so se in kožo odrgnili, voz tudi ni zelo poškodovan.

i Električna centrala. Pretečne dni se je v navzočnosti raznih oblasti kolavdirala električna centrala v Idriji, ki je napravljena pod eraričnim vodovodom »Rake« in bode tudi iz istega vodno silo dobivala. Električna centrala v Spodnji Idriji nima namreč toliko moči, kolikor se jo rabi za vedno naraščajoči obrat. Slednja služi za prevožno rude iz Jožefovega rova v zbirnico in iz istega v žgelnico, dalje za razsvetljavo eraričnih hiš, ki jih ni malo, vrhu tega pa je tudi rudnik na mnogih krajih električno razsvetljen. Tok iz nove električne centrale v Idriji pa se bode uporabljal za dviganje jamskih voda, pri jamskem delu na kamnu in raznih strojnih napravah. Pa tudi za slučaj, da se pri tej ali oni centrali kaj pokvari, ali če strela vdari, kar povzroči, da se ves obrat takoj vstavi, kakor se je letos že dvakrat zgodilo, je dobro, da se ima rezervo. In tako se je z napravo teh električnih central, ki imata skupaj 250 konjskih moči, spremenil ves obrat. Kdor je bil pred 15. do 20. leti v tukajšnjem rudniku in si ga sedaj pote ogleda, se bode čudil nad veliko spremembo na vseh poljih.

Jeseniške novice.

i Do 200 romarjav je pohitelo pretekli ponedeljek in torek z Jesenic na Sv. Goro. Romanje se je izvršilo v najlepšem redu in v vsestransko zadovoljnost udeležnikov. Ogledali so si tudi znamenito grobišče na Kostanjevici pri Gorici in druge zanimivosti po Gorici. Ne moremo pa si kaj, da ne bi ogorčeno kritikovali železniške uprave v Gorici, ki mora pač vedeti, da je ob enakih prilikah velik osebni promet, pa vendar ne preskrbi železniških voz, da bi se utrujenim potnikom ne bilo treba mučiti v taki tesnobi in stati v vozovih po cele ure, dasi so vozovi naročeni. Ljudje niso živina, in za plačilo zahtevajo svojo pravico!

i Kaj lepo se je zadnje nedeljo ustanovilo zborovanje dijaške zveze za Gorenjsko na Jesenicah. Nad 150 dijakov, visokošolcev in abiturientov, spremljanih o dvelikega števila gorenjskih Orlov, si je ob idealnem navdušenju črtalo pot za svojo prihodnost. Jesenice so se prav znamenito izkazale! Z malimi izjemami so bile vse hiše v zastavah. Čast Jeseničanom, ki znajo ceniti mladino, cvet slovenskega naroda!

i Liberalci pa mora povsod pokazati svojo poštenost. Tudi ob tej priliki sta prišla dva liberalna dijaka na Jesenice, in se reditelj sestanka predstavila, češ, da hočeta prisostvovati lepemu sestanku. Bila sta baje Hrvata. Dobila sta v postrežljivi jeseniški hiši brezplačno prenočišče. Ko so jih zjutraj kli-

cali, naj gresta k sveti maši, sta odgovorila, da k maši ne hodita in tudi ne pojdeva k dijaškemu sestanku. Ko so šli drugi k sveti maši, sta se poštenjakoviča preoblekla v sveže perilo, ki sta je gospodarju vzela iz omare, popustila svoje umazane cunje in tiho izginila. Zvedeli smo, da sta se nekemu gospodu na Boh. Bistrici zopet predstavila kot velika poštenjaka, pripravila ga ob okroglo 30 kron, potem pa ju je hudir odnesel nekam na Goriško. Pa bodo liberalci, ki ne hodijo v cerkev, in jim smrdi vse, kar je katoliškega, še vedno trdili, da so poštenjaki!

i O veselici »Südmarke« na Jesenicah nismo ničesar poročali, ker sploh nismo vedeli, da se je vršila. Sedaj pa smo zvedeli iz »Gorenjca«, ki ima poročilo o tej nemški prireditvi, da se je vršila. Sramota župarskim dopisnikom, ki v tej narodnostno kritični dobi posejajo nemškutarske veselice! Ko se jim je nemški »duzel« izkadal iz glave, so od sramote zardeli do kosmatih ušes in zapisali v »Gorenjca«, da »so se »Stražarji« udeležili nemške veselice«, in »da se naš župnik vedno plazi okoli vile ravnatelja Trappe«. Informirali smo se ter zvedeli, da so bili na nemški veselici ljudje, ki so z zeleno zavistjo zrlji na lepi slovenski dijaški sestanek. Tudi gospoda župnika smo vprašali, kolikokrat je bil v vili ravnatelja Trappe, in nam je odgovoril, da samo enkrat pred 14 meseci, ko se je tovarniškemu vodstvu kot olikanec zahvalil za pozdrav ob priliki prihoda in sprejema na Jesenicah, sicer pa da je za svoje korake najmanj odgovoren — kakemu liberalcu. Toliko resnici na ljubo, da svet spozna, koliko narodne časti ima liberalni dopisnik, ki dan za dnevom sedi ob eni mizi in v krčevitem objemu z najhujšim renegatom in losvonromovcem ter kuje zveze z našimi najhujšimi narodnimi nasprotniki in jim ponuja najvplivnejša mesta v občini, samo da bije po svojih slovenskih bratih, ki nočejo biti svobodomiselnih brezverci. Sramota narodnim mešetarjem!

i Vse zastonj! V bazarju naših liberalnih župarjev je — vse zastonj! V »Gorenjcu« pišejo: »Do danes nimamo niti enega slučaja, da bi napravil kak duhovnik le korak zastonj.« Mi pa smo uverjeni, da bi se ljudstvu mnogo pomagalo, ko bi se vsi liberalci skupaj le polovico toliko trudili za dobrobit naroda, kakor se trudi brezplačno naša požrtvovalna duhovščina. To dobro ve zadnji zapuščen revež na Jesenicah. Seveda, liberalci delajo vse — zastonj! Zato pa je moral liberalci povrniti občinski blagajni 1200 kron, ker si je prepocen zaračunal občinske dijete! Zato pa so liberalci zapravili slovensko šolo na Jesenicah, ker jo je svoj čas vsak hotel imeti zraven svoje štacune! Zato pa imamo še toliko gradiva v tem oziru, ki je homo svoj čas objavil! Zato pa je tudi liberalni bazar prazen in se nihče več ne zmeni zanj, ker je bilo — vse zastonj, in je tudi liberalno pisarjenje danes — vse zastonj, in boste videli, da bo tudi liberalna tržiška »špa-ga« iz apoteke, ki sliši na ime Peharc, na Jesenicah — vsa zastonj, in če hočete v preluknjanih peharih nositi vodo na svoj mlin, bo tudi to vaše delo — vse zastonj!

i Popravek. V »Gorenjcu« so naši župarji pisali, »da je naš župnik psoval

Sokole z osli.« Ker se naš gosp. župnik kolikor ga poznamo, kratkomalo ne zmeni, za liberalne laži in ni hotel nanje reagirati, so pa sami liberalci prinesli v »Gorenjcu« popravek, češ, da to ne odgovarja resnici, ampak je zagrešil to brezobraznost kaplan pri Sv. Križu. Sedaj so pa padli v drugo laž, ker pri Sv. Križu sploh ni nobenega kaplana. Gospodje, kar ste zapisali, pustite, mi ne zahtevamo nikakih popravkov. Saj vse ljudstvo ve, da, če pišete, lažete; če popravljate, pa zopet lažete! Kdo se v današnjih modernih časih, ko imamo toliko lepe godbe, zmeni za vašo — staro lajno?

Tržiške novice.

i Cesarjevo osemdesetletnico je kaj slovesno praznoval naš trg. Ze 17. t. m. je bil ves trg v zastavah. Na predvečer je priredila tukajšnja požarna bramba bakljado z v to svrhu sestavljeno godbo Streli s topičev so naznanjali pričetek razsvetljave, ki je bila v resnici bajna. Na tisoče lučic je gorelo. Nešteta množica je spremljala godbo, ki je pred sodiščem, županovo hišo in župniščem igrala cesarsko himno. Dne 18. t. m. zjutraj je bila ob 8. uri v župni cerkvi slovesna sveta maša, katere so se udeležili zastopniki c. kr. uradov, učiteljstvo, občinski odbor in mnogo drugega občinstva. Po sveti maši je v občinski pisarni po kratkem nagovoru g. župnika razdelila komisija obstoječa iz g. barona Friderika Borna, županovega namestnika, tovarnarja Goekna in župnika nad 600 K denarja iz ustanove pokojnega barona Borna med tukajšnje reveže. V gostilni g. cerkvenega ključarja Jegliča so bili reveži opoldne z dobrim kosilom pogoščeni.

i Ogenj je nastal dne 18. t. m. opoldne v šentanski dolini. Pogorela je gospodarju Šobru hiša in ostalo gospodarsko poslopje. Z največjo težavo so rešili živino in otroke. Vse drugo kakor pohištvo, obleka in tudi nekaj denarja je postalo plen ognja. Na lice mesta je došla takoj tržiška požarna bramba, ki je neumorno delala in zabranila, da se ogenj ni razširil tudi na druga v bližini stoječa poslopja. Gospodar je bil sicer zavarovan, toda le za majhno vsoto. Škoda je velika. Kako je nastal ogenj in kje je pričelo goreti, se ni moglo dognati.

i Tatvina v župnišču. Dne 18. t. m. je prišel prosjačit v župnišče dobro oblečen okrog 40 let star človek. Šel je v prvo nadstropje skozi vse sobe. Odnesel je srebrno uro, tobačnico, kalodont in mlo z umivalnika. Ko je to pobral, je prišel prosjačit k župniku, ki je bil v pisarni. Čez četrt ure so se že pogrešile ukradene stvari in se je obvestilo orožništvo. Gg. orožnika sta takoj krenila za uzmovičem, ki je srečno pete odnesel.

i Zaprl so znanega Rajmunda Pogachnika, ki je na raznih krajih izvršil več tatvin. Svoj čas je bil pisar v tržiški predilnici.

Litijske novice.

i Č. g. Peter Režek, župnik v p. v Litiji obhaja v nedeljo dne 21. avgusta v svoji rojstni fari Radovici na Belokranjskem, svojo zlato mašo; isti dan istotam obhaja brat župnikov zlato po-

roko. Gospod jubilat je v Litiji splošno priljubljen, zato se tudi Litičani pridružujemo čestitkam in kličemo: Bog daj gospodu zlatomašniku dočakati v Litiji še biserno sv. mašo.

i Pokopali smo v nedeljo dne 14. avgusta g. Jerico Simončič, soprogo cerkvena pevca Lojzeta Simončič. Blaga rajnicah je bila v vseh krogih priljubljena. N. v m. p.! — Pred pogrebom omenjene gospe je pred hišo strelala svoje sirovosti neka hinavska mrliška hijena. Ta človek se je drznil, ko so drugi na glas molili, se z duhovnikov norčevati, če le ti iz prijaznosti kaj več store, kar je njih dolžnost, in dečka, ki je nosil križ, je nahrulil na glas, ko je ta zavil proti cerkvi: »Kam pa greš s tem podajačem?« Torej križ, znamenje našega odrešenja, imenuje tak človek podajač! Še za časa Svetčeve vlade v Litiji je prišel ta človek s svojo hinavščino do raznih koritov, koder se je prepašal; ali pomni naj, da neki dan se mu zna piskrček prevrniti in konec bo prevzetnosti!

Naši sosede Šetjurčani so imeli na Veliki Šmaran popoldne lepo slovesnost. Za svojo podružnično cerkev so si omislili kip »Ecce homo«, ki je bil pri fari v Šmartnem slovesno blagoslovljen in potem v veličastnem sprevodu z gorečimi svečami med petjem in molitvijo in pritrkavanjem zvonov prinesen v cerkev sv. Jurija. Za vse dobro vneti vaščani so trpečega Zveličarja kaj lepo sprejeli, postavili so dva slavaloka, okrasili hiše in okna razsvetlili koder je šla procesija. Res vsa slovesnost je bila kaj lepa in gniljiva; vas Šentjur še ni videla toliko pobožnega ljudstva skupaj, in ko je gospod dekan v krasnem govoru vnel k češčenju za nas trpečega, ni ostalo nobeno oko suho. Blizu je liberalna Litija, ali nima pa nobenega vpliva na okolico. Naše ljudstvo je in ostane verno katoliško.

Požar v Zaslu.

Dne 16. t. m. je udarila ob 5. uri popoldne strela v gospodarsko poslopje zaspiškega župnišča. Predno so se domači zavedli, kaj se je zgodilo, je bilo že vse v plamenu. Nečakinja župnikova se je mudila ravno na podu in se ni mnogo zmenila za strela, ker je mislila, da je nekdo ustrelil. Še-le ko je zaslišala klic, da gori ter se je takoj poleg nje prikazal ogenj, se je v zadnjem trenutku rešila. Sosodni posestniki so bili ta dan v krmi pod Triglavom, tako da je bila nevarnost za vso vas še večja. Prvi na mestu so bili seveda domači gasilci, ki so komaj potegnili brizgalno iz shrambe, ki je bila tik poleg gorečega poslopja in tudi že v ognju; veliko cevi jim je pa zgorelo. Domačim gasilcem se je gotovo največ zahvaliti, da so ustavili ogenj, ki je užgal tudi že župnišče samo in mežnarijo. Takoj nato so prihiteli druge požarne brambe in veliko domačinov in gospode z Bleda. Gospoda se je takoj porazdelila po hišah in nosila opravila na prosto. Med reševalci smo posebno občudovali presvetlega kneza Roberta Windischgrätza in njegovo visokorodno družbo, ki so nosili vsi opravilo iz hiš. Iz Radoljice, katera je oddaljena od Zaspega skoro dve uri, so v 18 minutah prihiteli na pogorišče vojaki-kolesarji, ki so se takoj porazdelili pod povelj-

Sej sm vedu, de u tku pršlu. Zmeri sm se norca delu iz kisleh kumarc, natadne sm pa še sam vajne zabredu. Ker ma holt iz časnkem kej za upraut, ta preh al pa puznej ubčut, kua se prau čas kisleh kumarc.

Kua čm, za božja vola u tem čase pisat? Kar se pu svet kej nouga zgudi, tu že drug na širok in na douh učenčaja in skrbeja za tu, da zame nč čez na ustane; de b pa stare rči preževkou, kokr preževkou kašna kamela, al pa lržaška tetka, tu m pa tud na kaže, ker iz starem rčmi člouk sam ub kredit

pride; tu dobr veja nahter berti, kar se golaža am tiče.

Tu in take rči sa m dons zjutri že na teše pu glau rujile. Kokr sm peru u roka uzeu, ni blu prou. Pu mežganeh m je pa neki tku sumlju ruguvile, kokr de b mou en ceu Likuzarju pajn u glau. Prou nč pametnga m ni tlu pridet u glava, de b pa naumnast čvekou, kokr jh nakter tud brez Likuzarjuga pajna u glau, pa tud nism tou. Enkat sm že mislu na Arnošta pucilat in ga zavle tega mal herštelat, ke zmeri iz celindram u Iblana hod; za kua u Noumo mest na ustane, ke ma vnder tam zadost pula za ubdelat. Pa sm s spet mislu: pust ga pr gmah; kua se uš zajnga brigu, sej tu prouzaprou ni več Arnošt, ampak Ernst, če pa enkat edn iz Arnošta Ernst rata, se pa tud več na šika, de b hodu iz tku pukluftanem klubukam, pusebn če pride iz kmetu u Iblana, naukul. Zatu sm s mislu: pust Arnošta pr gmah, kokr nas on pr gmah pesti; pa se raj kej družga zmisl.

Glih, ke sm tku štederu, pa putrka edn na moje urata. Holt, pa ne de me je pršou spet kašn leberalc ferherat, kuku kej iz pulitka stuji, sm s mislu in sm se tou putuhnt, kokr de b me duma na blu.

»Tk, tk, tk, tk,« putrka spet in zdej že mal bl iz kurajža. In ferbec m ni dau, de b mouču.

»Notr!« zarežu sm najavoln, kokr kašn dohtar, če kmete za štemplne drubiža zmanka.

»Notr!« in prlezu je skus urata še precej mučen in zdrou mužakar iz klubukam u rok.

»Kua b rad!«

»Prost sm pršou, če b bli tku usmilen in m dal kej u bugime!«

»A te ni sram fehtat, ke s še tku zdrou in mučen? Za kua pa na delaš, kokr morma mi?« začeu sm ga uševat.

»Nimam kej za delat! Sej b rad delu, če b blu še kej;« izguvarju se je mož.

»Kuku je tu, de nimaš nč dela; kua s pa izučen?«

»Čeule sm pucu učaseh tam nasprut kuludvora.«

»Pa jh še zdej puci, de uš kej za služu in de t na u treba fehtat ukul.«

»Kašne čeule čm pucat? Sej nubedn več čeuu na umaže! A nisa bral u ta »Sluvenškmo Narude«, de zdej usi leberalci pu glau hodja? Kuku čja pa pol mt čeule umazane in blatne?«

»Aha, viš; na tu pa še jest mislu nism. No, če pa leberalci pu glau hodja, pol jm pa začn glave snažt, pa t u tud neki not nesl.«

»Oh, kua jm um jest revež glave snažu; sej se sami med saba dost kamplaja; kua se um pol še jest umes mešu! Z leberalne glau pa tud na gre tku lohka blat preč, kokr iz čeuu. Sej

sami use sorte puskušaja, de b s ga preč spravl, pa sa le čezdali bl umazan. Za tak del sm pa jest res prešov, gespuđ.«

»Če je res tku, kokr prauš, pol t pa jest na znam in na morm pumagat. Tle maš en-groš, pa nared kokr veš in znaš.«

»Buh jm puloni stutauženkat; jest jm um pa puvrh še čeuu enkat za tu spucu, de uja bl na biks pr fajerberkarsk slaunast, če sa jh kej Bolču gespuđ najna puvabil.«

»Kašn Bolču gespuđ? A na veš, de Bolču gespuđ nisa več pr fajerberkar-jeh? Sej sa soja čast dol puložl.«

»Detešembri, tega pa res nism vedu. Bolču gespuđ pa res soje misl tku bekslaja, kokr kašna scrklana leberalna frajla klubuke.«

»Kaj čš; sa holt napredn, in če je edn napredn, vnder na more ustas zmeri pr enmo kurit; prdon: kupite sm tou rečt.«

»No, nč na škodje! Če na uja na fajerberkarska slaunast puvablen, jm um pa za kašna druga prložnost čeuu zgloncu. Jest nečm bt tku nahvaležn, če men edn kej dobrga stri, kokr je dohtar Žerjou gespuđe dohtar Taučari nahvaležen za use dubrote, ke mu jh je že skazu. Tku, zdej pa z Bugam! pa zdrau nej ustaneja!«

»Adija, no!«

Boltatu Pepe iz Kudeluga.

stvom dveh častnikov med gasilce in so vsled svoje pridnosti in neumornosti želi od občinstva obilno pohvalo. Zato si štejejo v dolžnost, da se v imenu vseh vaščanov iskreno zahvaljujemo za hitro pomoč in neumorno, požrtvovalno delo domačim gasilcem, vojakom, c. kr. žandarmeriji, potem prostovoljnimi gasilnim društvom na Bledu, Rečici, v Gorjah, na Breznici, v Ribnem, na Bohinjski Beli, v Radoljici, v Ribnem, na Dobravi, kakor tudi letovičarjem, predvsem g. dvornemu glasbeniku U. Jeraju in njegovi soprog, dr. Pavlu Kozini in ostalemu občinstvu. Bog povrni stoterno!

Tretji vrhovni predstojnik Salezijancev.

Salezijanska družba je dobila novega vrhovnega predstojnika, vrednega naslednika častiljivega don Boska in častitega don Rue. »Mirno je bilo glasovanje« — piše »Momento« dne 17. avgusta — »brez vsakega hrupa, brez dolgih premislekov. Ni trebalo večkratnega žrebanja, zadostovalo je le eno in zbor 73 volilcev je pozdravil novega predstojnika, č. gosp. profesorja Pavla Albera, in za njim ga je pozdravil Turin in v duhu vsi salezijanci in salezijanski sotrudniki, raztreseni po vseh delih sveta.«

Profesor Pavel Albera se je rodil dne 6. junija 1845 v None na Laškem. Dne 18. oktobra 1858 je vstopil v oratorij, kjer je dovršil gimnazijske in bogoslovne študije in pozneje vseučilišče v Turinu.

Že dijaku v oratoriju je prerokoval don Bosko veliko prihodnost. Ko je njegov nadškof Rihard di Netro zahteval, naj se loči od don Boska, čigar ustanova je obsegala takrat le reven zavod v Turinu, in naj stopi v njegovo deško semenišče, je don Bosko, vprašan od nekega duhovnika iz San Martina za svet, odgovoril: »Albera bo ostal pri nas, premagal bo te in one težkoče in bo naš drugi...« Tu je obstal, položil je roko na čelo, ostal nekaj trenutkov zamišljen in po kratkem premisleku, kakor da zre v daljno bodočnost, je nadaljeval: »Albera bo še veliko koristil.« Nihče ni mislil na te besede; šele po izvolitvi je vstal č. g. Filip Rinaldi, vrhovni ekonom salezijanske družbe, in bral iz svojih zapisov označeni epizodi, pri katerem so bili navzoči škof Ferré, č. g. don Belmonte, don Rinaldi in nekaj drugih oseb. Rinaldi je hranil popis don Boskove napovedi, hoteč se prepričati, se li bodo uresničile njegove besede.

In so se uresničile, ko je dne 16. avgusta salezijanska družba dobila za novega voditelja velikega asketa Pavla Albera, katerega so že za časa njegovega provincijalata na Francoskem imenovali Francozi »le petit don Bosco« — mali don Bosko.

S tem se je pa tudi udeleževala želja sv. očeta, ki je v lastnoročnem pismu, poslanem zboru, izrekel željo: »da bi izvolili predstojnika, vrednega dveh prednikov, don Boska in don Rue.«

Komaj je don Albera čul, da je izvoljen za vrhovnega predstojnika, je vstal in s tresočim glasom in obledel rekel zborovalcem: »Mi je žal, da ste izvolili morda najbolj nevrednega in mislim, da me boste imeli le malo časa.« Bledoba na njegovem obličju in tresoči njegov glas je pričal, da razume težko nalogo in veliko odgovornost nove službe, a sprejel je vendar, zaupajoč v pomoč Najvišjega, in je postal oče tisoč in tisoč otrok in tolažnik tisočih in tisočih delavcev v Gospodovem vinogradu.

»Don Albera« — tako »Momento« — »je mož po božji volji, krotek in ponižen, toda resen in vstrajen. V pogledu in glasu hrani isto sladkost kakor njegova častita prednika. Kakor don Rua, tako tudi on ne zmore žaljive besede, čeprav mu je srce polno grenkosti. Nikdar smeha, a vedno nasmeh na njegovih ustnih. In iz njegovega nasmeha in pogleda in mirnega kretanja seva velika dobrota njegovega srca. V učenju je bil vedno med prvimi. Še mlad je postal doktor modroslovja, potem bogoslovja in slednjič beletristike. Govori laško, angleško, francosko, špansko in portugalsko.«

Povsod, kjer je hodil in bival, je ostal v sladkem spominu. Od leta 1900 do 1903. je prehodil vso Ameriko, Afriko in velik del Evrope. Bil je že v Ljubljani, kjer mu je ostala globoko v spominu pobožnost slovenskega ljudstva, še posebno pa lepo zvoneče slovensko petje.

Salezijanska družba ima zopet vodnika, ki bo stopal po isti poti, kakor sta stopala don Bosko in don Rua in ima zagotovilo, da bo kakor pod prvima, tako tudi pod tretjim voditeljem bujno rastla, cvela in se razvijala!

„Slovenska Straža.“

Slovenski kupci posestev, pozor!

1. Krasno in jako dobičkanosno posestvo, 28 oralov, obstoječe iz njiv, travnikov, sadovnjakov in polnega gozda. Dve zidani hišni poslopji, zidani goveji in svinjski hlevi, stiskalnica itd., vse brez popravila. Premičnine in nepremičnine, cena 27.000 kron.

2. Posestvo, 28 oralov, njive, travniki, sadovnjaki, vinograd, lep gozd, močna hiša, hlevi itd., vse v dobrem stanju. Cena za vse 23.000 kron.

Posestvi 1. in 2. ob lepi, trdi cesti pri večjem mestu na Spodnjem Štajerskem.

3. Novozidan mlin, umetni, zidan na vodi in na bencin urejen. Ker je mlin na brezkonkurenčnem prostoru, bi imel pošten mlinar kaj lepo bodočnost. Cena z nekaj zemlje 46.000 kron (12.000 K je pa vknjižbe). Spodnje Štajersko blizu mesta.

4. Istotam krasno manjše posestvo, 13 oralov, lep vinograd, travnik, sadovnik, njive in nekaj gozda. Hiša in gospodarsko poslopje močno zidano, v dobrem stanju. Cena 11.000 kron.

Pri vseh navedenih posestvih posreduje brezplačno in daje vsa potrebna pojasnila ter osebno sprejme vsakega kupca od postaje Pesnica ob južni železnici za navedena posestva, če se prihod natančno in pravočasno naznani. Brzjavke izključene. Za »Slovensko Stražo«: Josip Serbec, posestnika sin v Gradiški, pošta Pesnica, Štajersko.

Ustanovnik.

Duhovščina dekanije Laško, Štajersko, je pristopila »Slovenski Straži« kot ustanovnik s prispevkom 200 K.

»Sloški dar«.

123. Nabrali tarokisti v Vogrčah pri Pliberku, Koroško, 20 kron.

Nadalje nabrano kot »Sloški dar«:

Fran Urbančič, Knežak, 5 K; Janez Ebner, župnik, Vovbre pri Velikovu, 10 K; IV. zbirka Idričanov 16 K 50 v.; Feliks Senčič, oskrbnik v Babenci, p. Ljutomer, 1 K 30 vin.; Anton Zavodnik, podjetnik vodovoda, Iškavas, 2 K; Kremžar & Perme, Ljubljana, 2 K 20 v. (2 K red. član., 20 vin. Sl. dar); Mana Sajovic, gostilničarka, Orehovlje, ob priliki priloma bratovščine, 2 K; vesela družba »Stražarjev« pri fajmoštru 10 kron; vesela družba na Rečici 5 K; na ženitovanju g. Ign. Repšeta v Ljubljani, Starapot 1, 6 K 1 vin.; Franc Magajna, Gor. Vreme, 2 K 12 vin.

Draginja mesa.

O tem tako perečem vprašanju piše glasilo krščansko-socialnega delavstva »Naša Moč« sledeče:

Na poziv znanih dunajskih nikdar sitih mesarskih kolovodij se je pričela od strani mesarjev gonja proti kmetom, češ: to so tisti, ki samovoljno in brezvestno podražujejo meso. Bojni klic so zagnali, da zakrijejo svojo oderuško mrav. Resnica je, da je postala sedaj vsled dobre letine za krmo živina dražja. Resnica je pa tudi, da so bili kmetovalci zadnje dve leti prisiljeni do skrajnosti, skoro po vsaki ceni razprodavati živino, ker ni bilo krme. Mesarji pa vsled tega niso znižali cene mesa. Torej so v primeri z višjimi prejšnjimi cenami živine pošteno »služili« na račun kmeta in mestnega občinstva. Sedaj ko je kmet na tem, da si vsled obilosti krme izporedi iznova živino in je zato živina poskočila v ceni, pa vpije stari oderuh, da mu ni izhajati in podražuje meso mesec za mescem. Zadirajo se v vlado, da ne odpre mej za uvoz in jih ne zapre za izvoz živine. Kakor da bi bile državne meje hlevna vrata, ki se poljubno odpirajo in zapirajo. Na zahtevo dunajskih mesarjev je trgovinski minister sicer naročil, naj se ta zadeva študira, toda ali bo iz te moke kaj kruha ali ne, je drugo vprašanje. Mi trdimo, da draginja mesa povzroča prevečkratni prekup živine in pa neasitnost mesarjev. Mesarji trdijo, da imajo sedaj izgubo. Ako vprašate, kako je to mogoče, pravi: preje sem imel čistega dobička pri volu 100 K, sedaj jih imam pa le 50. Torej 50 K izgube! Seveda se da ob taki izgubi še vedno pošteno dihati, toda mesarju to ne gre v glavo. Ta dejstva dajo misliti. Kmet ne more dati ceneje, ako hoče izhajati. Ljudstvo plačuje meso predrago. Ako se odpre meje uvozu, je v nevarnosti kmetijstvo. Ako se zapre meje izvozu živine, bo tepen zopet kmet, konsument pa bo moral plačevati ravno po tej ceni, ker bodo že mesarji skrbeli za to, da cena mesa ne pade. Kaj naj se stori? Naše mnenje je to: 1. Dovolj naj se prosto klanje živine pod nadzorstvom živinozdravnikov. 2. Dovolj naj se prosta prodaja mesa v mestih in industrijskih krajih. — Vsak kmet ali kmetijska oziroma živinorejska zadruga, naj ima pravico klati živino in pro-

dajati meso. S tem bi se doseglo, da bo kmet prodal po poštenu ceni, konsument pa kupil tudi po poštenu nizki ceni. Vsako prekupovanje in mešetarenje pri mesu mora biti izključeno. Pravico klati živino in prodajati meso naj dobe tudi vsa konsumna društva. S tem bi bilo ustrezno vsem. Cene mesa bi znatno padle, mesarji bi ne imeli izgube in producenti bi dobili za živino višje cene. Opozorjamo na to vse resne faktorje, ki se pečajo z vprašanjem o draginji mesa. Na ta način bi se res nekaj storilo. Morda bi naši poslanci v prihodnjem zasedanju prišli na dan s kakim nujnim predlogom v tej zadevi.

Gospodarski razvoj Avstro-Ogrske pod vlado cesarja Frana Josipa I.

Svetovna zgodovina ne bo mogla kmalu imenovati zlepa vladarja, pod čegar vlado bi se v tako veliki meri gospodarsko preobnavljal državni ustroj, kakor se je za časa vlade našega cesarja Franca Jožefa I. v Avstro-Ogrski.

Naš cesar je bil rojen v času, v katerem se je avstrijsko cesarstvo komaj oddihnilo od težkih žrtev francoskih vojsk, in ko so od gosto naseljene zahoda vedno bolj prodirale tudi proti Avstriji epohalne iznajdbe v izkoriščanju parne moči. Cesar Franc Jožef I. je imel priložnost ob nastopu svoje vlade mehanično-fizične novosti mirno in z globokim umevanjem uporabiti v korist svojega državnega ustroja in ga tako dvigniti iz patriarhalnih srednjeveških razmer v vsaki smeri k popolnoma novodobnemu gospodarstvu.

Najprej je bila cesarjeva skrb, ustvariti moderno industrijo s parnim obratom, kajti tedanje industrijske razmere niso zadoščale zahtevam novega časa in večjih potreb. Do leta 1848. ni imela Avstro-Ogrska razvita industrijska podjetja. Prve tovarne, ki so začele delati s pomočjo pare, so bile suknjarne v Brnu, a bile so še v povojih in so imele še v kmečkih tkalcih precejšnje tekmece. V teku nekaterih let se je posrečilo brnski suknjarski industriji, dvigniti se do svetovne industrije, ki je pošiljala svoje izdelke v daljni Orient. Enako se je zgodilo z vsem češko-moravskim suknjarstvom. Številni tvorniški dimniki so se dvignili v teh dveh deželah. Na razvoj te industrije pa so vplivali tudi bližnji bogati premogovi zakladi.

Poleg suknjarske industrije so se dvignile znatno tudi druge sorodne stroke, bodisi glede tehničnega proizvodnje produktov, bodisi njihove kakovosti. Preje se je moralo kupovati dobro lepo blago v inozemstvu, pod vlado cesarja Franca Jožefa I. pa je postala Avstro-Ogrska kmalu zmožna na svetovnem trgu tekmovali z drugimi državami. Saj je pripoznal uspehe avstrijski industriji lord Palmerstom, ki jo je označil kot nevarno svetovni trgovini Angleške in je napel vse moči, da bi Avstrijo politično oslabil in jo tako zadržal v gospodarskem napredku. Kakor se je dvignila suknjarska industrija, tako so se tudi ostale posamezne stroke. Svilno tkalstvo je bilo posebno razvito na Dunaju, in dunajsko svilnato blago je slovelo že za rojstva našega cesarja ter se je izvažalo na vse kraje. Ko pa so iznašli na Angleškem nove tkalne stroje, ni mogla dunajska svilnata industrija več uspešno tekmovali z inozemstvom. Angleška je znala dolgo časa s strogimi prepovedmi izvoza načrtov ali originalov novih tkalnih priprav in strojev varovati svojo industrijo. Kljub strogim kaznim, da celo smrtnim, pa je Angleška pridobila samo na času. Nove stroje so začeli izdelovati tudi na kontingentu in celo boljše kot angleški. S tem je bila največja zapreka industrijski odvisnosti Evrope od Angleške odstranjena in tudi avstrijska industrija in svilno tkalstvo se je zopet pojavilo na svetovnem trgu.

Pred cesarjem Francem Jožefom I. je imela večina manufakturnih industrijskih podjetij svoj sedež na Dunaju, v Brnu in Pragi. S časom pa se je razširila po vseh kronovinah. Pospeševale so jo vedno nove železniške zveze. Kakor z manufakturno industrijo se je zgodilo za časa sedanjega našega cesarja enako tudi z ostalo industrijo. Tako ni bilo n. pr. pred letom 1830. skoro nobene tovarne za stroje, nobene za sladkor. Pridobivanje premoga je bilo neznatno, petrolej pa skoro popolnoma neznan. Izdelovanje železa je s težavo zadoščalo domačim potrebam. O kemičnih tovarnah skoro ni bilo sledi. Kmalu pa so podjetniki izrabili priložnost, da so začeli izdelovati vsakovrstne kemične produkte. Na Dunaju

je bila že leta 1862. tovarna za izdelovanje anilinove barve, a je propadla vsled pritiska inozemske konkurence.

Obstajalo pa je v onem času več cesarskih tovarn, ki so imele namen upeljati v našo državo industrijo. Tako je bila na primer cesarska tovarna za porcelan na Dunaju zibelka današnji na svetovnem trgu znani avstrijski porcelanski industriji. Od nekdanje sloveče steklarske industrije na Češkem se je visoko povzpela pod vlado našega cesarja, tako da je danes kot umetna industrija odločilna na svetovnem trgu.

Splošno pa je treba poudarjati, da je bil cesar Franc Jožef I. v svojem delovanju zlasti naklonjen umetnosti in umetni obrti. Z ustanovitvijo avstrijskega muzeja za umetnost in industrijo (leta 1863.) si je pridobila avstrijska umetna industrija priznanje vsega sveta.

Cesar Franc Jožef I. je bil z veseljem stavbenik. Sezidal je na Dunaju in po kronovinah na stotine stavb, ki so res v umetniškem smislu izvršene, naj si bodo namenjene kulturnim, vojaškim ali stanovanjskim zahtevam. Za izvršitev in okrasitev teh stavb se je klicalo umetnike vseh dežel, pri tem se pa nikakor ni zapostavljalo domačih moči, ki se jih je vzgajalo.

Gojitev umetnosti in umetne obrti pa direktno ali indirektno pospešuje ostale obrti. Saj je vendar umetnost in smiselna uporaba umetnosti podlaga mnogim obrtom. Umetnost sama pa posebno štiti obrt pred veliko industrijo.

Kakor smo že omenjali, se je razvila avstrijska veleindustrija tudi z zgradbami železnice. Ko je bil rojen cesar Franc Jožef I. je bila na Avstro-Ogrskem ena sama železnica, proga Linc-Budjevice. A to železnico so vozili konji. Kmalu nato se je začelo graditi severno železnico in ko je naš cesar nastopil vlado, je bilo v Avstriji že 1400 kilometrov železnic z lokomotivami. Ta številka se je zvišala leta 1860. že na 3000, leta 1870. na 6000 in danes ima Avstrija 24.000 km železnic. Na Ogrskem je bilo ob cesarjevem nastopu vlade 35 km železnic, leta 1860. 1600, l. 1870. 3500, l. 1880. 7000 in danes nad 18 tisoč km železnic. Prometna sredstva avstrijskih železnic tvori 3200 lokomotiv, 7000 osebnih vozov in 135.000 tovornih vozov. Na Ogrskem imajo železnice 3200 lokomotiv, 8000 osebnih vozov in 80.000 tovornih voz. Na km računano, se prevozi danes v Avstriji 303.000 oseb in 600.000 ton blaga, na Ogrskem pa 180 tisoč oseb in 350.000 ton blaga. Plovnih vodnih cest ima Avstrija okoli 3000 kilometrov, izmed katerih je 1300 km po katerih se vozi s parniki. Na Ogrskem je 5000 km vodnih cest, s parniki se vozi na 4500 km. Za vožnjo na morju ima Avstrija 300 parnikov, Ogrska 100. Dalje ima Avstrija 16.000 jadrnic, Ogrska 400. Skupaj imata Avstrija in Ogrska okoli 15.000 trgovskih ladij s 430 tisoč tonami in 40.000 mož posadke. Ni treba pri tem šele poudarjati, da se je avstrijska parobrodna vožnja razvila šele pod cesarjem Francem Jožefom I. Z razvojem železnic in pomorskega prometa se je sorazmerno razvijala tudi avstrijska trgovina. Leta 1850. se je uvozilo v Avstrijo blaga za 460 milijonov K, izvozilo pa za 464 milijonov K, leta 1908. pa je znašal uvoz 2500 milijonov kron, izvoz pa 2300 milijonov K.

Pa tudi kmetijstvo v Avstriji in Ogrski se je za časa življenja našega cesarja znatno dvignilo. Saj se ceni ot srednjih letinah dohodke kmetijskih produktov v Avstriji in Ogrski na 5800 milijonov K in 1400 milijonov meter skih stotov. S pomočjo znanosti in novih iznajdb se je moglo doseči te uspehe, ki se bi jih leta 1830. smatralo za nemogoče. Samoumevno je, da v teh tekmah tudi ni zaostala kmetijska industrija. Tako izdeluje n. pr. Avstro-Ogrska sedaj v 1350 pivovarnah 23 milijonov hektolitrov piva, v srednjih letinah 8 milijonov hektolitrov vina okoli 3 milijone hektolitrov žganja in v čez 200 tovarnah 15 milijonov met stotov sladkorja. Letno se izvažajo sladkorja za 230 milijonov K, pijač pa za 38 milijonov K.

Avstro-ogrsko kmetijstvo ima danes bogato živinorejo: nad 4 milijone konj, okoli 18 milijonov goved, 14 milijonov ovc, 3 milijone koz in 13 milijonov prašičev. Kljub tolikim železnim cam imamo 4 milijone konj in gotov, več kot leta 1830. in 1840.

Pod cesarjem Francem Jožefom I. se je dvignila tudi mesta. Opustile so mestne utrdbe, kjer so še bile in pozidale zemljišča. Tako se je na primer na Dunaju pomnožilo prebivalstvo od 50 tisoč na 2.000.000 ljudi in od leta 1886 do leta 1900. se je pomnožilo mestno prebivalstvo od 29 odstotkov do 38 odstotkov vsega prebivalstva, na Ogrskem pa od 41 odstotkov na 43 odstotkov.

Denarno in kreditno poslovanje se je pod cesarjem Francem Jožefom I. šele razvilo. Za časa njegovega rojstva je obstajala samo nacionalna banka, sedanja avstro - ogrska banka, ki je bila ustanovljena leta 1816. Šele v 50. letih so se ustanovile nove banke, tako n. pr. Kreditni zavod, eskomptna banka itd. Sedaj ima Avstrija 80 bank z nad eno milijardo kapitala, Ogrska pa 560 bank s pol milijarde kapitala. Pri tem pa pridejo v poštev v Avstriji številne hranilnice in posojilnice ter kmetijski denarni zavodi. Z ustanovitvijo zadnjih (večinoma posojilnice Raiffeisnovega sistema) so se emancipirali kmetovalci od raznih trgovskih bank, s katerimi je promet zanje predrag. Leta 1890. se je uredila valuta in avstrijska banka ima kovinskega zaklada za dve milijardi, s čemer so izdani popirji pokriti za 80 odstotkov. Avstrijske hranilnice so skoro toliko stare kot naš cesar. Leta 1819. je bila prva ustanovljena, danes pa jih je v Avstriji 625, na Ogrskem pa 891. Skupno imajo 6700 milijonov vlog.

Ustanovitev poštne hranilnice v Avstriji je blagonsna naprava in začetek neodvisnosti države od velekapitala. Kako zelo se je dvignila gospodarska moč Avstro - Ogrske pod vladno cesarja Franca Jožefa I., dokazujejo ravno davčni dohodki. Direktni davki sami so se zvišali v Avstriji od 148 milijonov K v letu 1868. na 323 milijonov K v letu 1908., na Ogrskem pa od 110 milijonov kron na 324. Samo na Nižjem Avstrijskem z Dunajem vred imajo sedaj letno večji proračun kot pa Avstro-Ogrska leta 1830. Avstrijski proračun izkazuje letno nad 2300 milijonov dohodkov, ogrski pa 1200 milijonov kron.

Avstrijski narodi so praznovali 18. avgusta 80. rojstni dan svojega cesarja. Starejši ljudje še pomnijo Avstrijo brez železnic, brez tovarn, brzojava in telefona. Pod cesarjem Francem Jožefom I. pa se je ta Avstrija popolnoma izpremenila. Povsod so krasna mesta, veličastne stavbe, v vseh krajih železnice in tudi gospodarski položaj nižjih slojev se je izboljšal, tako da je tudi tem mogoče uživati sadove novega časa. Naj bi ljubi Bog dal moči našemu neutrudljivemu cesarju, da bi gospodarsko povzdigo Avstrije izpopolnjeval še nadalje. Bog ohrani, Bog ohvari nam cesarja!

ZAHVALA.

»Katoliško mladeniško društvo v Ljubljani«, izpolnjuje prijetno dolžnost, izreka najiskrenejšo zahvalo vsem p. n. gospodom, ki so ga podpirali pri prireditvi poučnega izleta v Trst in okolico in ki so mu omogočili tako prijetno bivanje v tržaškem mestu. Posebej bodi izrečena vdana zahvala preč. g. kapitularnemu vikarju msgr. Petrovniku, ki je dovolil prostora v škofijskem konviktu za prenočišče, gospodoma ravnateljema Hinku Šomcu in Jakobu Ukmarju, slavni direkciji Lloydovega arzenala in c. kr. zoologično - znanstvenega opazovališča, g. Fr. Guštinu pri novem sv. Antonu, g. župnemu upravitelju Fr. Sila pri Sv. Ivanu in zlasti sl. izobraževalnemu društvu pri Sv. Ivanu in njegovemu voditelju g. Antonu Čoku, za prepustitev društvene dvorane in požrtvovalno sodelovanje. Vsem vam, plemeniti dobrotniki in prijatelji mladine, je ohranjen hvaležen spomin v naših srcih.

»Katoliško mladeniško društvo.«

V Ljubljani, 20. avgusta 1910.

Alojzij Stroj,
predsednik.

Politični položaj.

Ministrski svet.

Včeraj je zboroval ministrski svet od 3. ure popoldne do 8. ure zvečer. Razpravljalo se je v njem o vseh perečih političnih vprašanjih, predvsem o nameravanih nemško-čeških konferencah. Vladi je predvsem za to, da se te konference vrše. Razpravljalo se je tudi o sklicanju delegacij. Skupna vlada bo šele v začetku septembra določila rok za sklicanje delegacij. Finančni minister Bilinski je poročal o pogajanjih z ogrsko vlado glede na obnovev bančnega privilegija.

Politični položaj.

Vse informacije se strinjajo v tem, da je iskati težišča političnemu položaju v posvetovanjih barona Bienerttha s češkimi poslanci v septembru o nemško-čeških pogajanjih, ki bodo ključ do delavnosti češkega deželnega zbora in novim razmeram v parlamentu. Pravična zahteva je, da se istočasno s češkimi zahtevami rešijo tudi slovenske. Sedaj je na površju zopet vprašanje o delavnosti češkega deželnega zbora. Zato se nikakor ne more sedaj še govoriti, da bi se na kak način zvečala vladna večina v parlamentu.

Narodnostni sporazum na češkem.

Danes zvečer odpotuje Bienertth zopet v Išel, kjer bo ostal do 5. septembra. Predno bo odpotoval nazaj na Dunaj, ga bo sprejel še cesar v avdienci, kjer bo razvil svoj program o nameravanih nemško-čeških konferencah, sklicanju deželnih zborov in državnega zbora. V septembru se bo baron Bienertth posvetoval s češkimi poslanci, od česar bo odvisno, ali bo sploh sklical češko - nemške sporazumnostne konference. V slučaju, da bodo sklicane, se bodo vršile sredi septembra ter bo glavni njih namen rešitev spornih češko-nemških vprašanj in sklicanje češkega deželnega zbora. Vlada bo na teh posvetovanjih predložila zakonske načrte, ki jih namerava predlagati v državnem zboru in češkem deželnem zboru. Ti načrti bodo v prvi vrsti vsebovali: 1.) Spremembo češkega deželnega reda. 2.) Spremembo volivnega reda. 3.) Jezikovna raba pri avtonomnih oblastih. 4.) Ustanovitev okrožnih zastopstev. 5.) regulacija manjšinskega šolskega vprašanja, 6.) regulacija jezikovnega vprašanja pri deželnih oblasteh. 7.) Ustanovitev okrožnih vlad.

Češki konservativni veleposestniki in narodnostni sporazum.

Iz vodilnih krogov češkega konservativnega veleposestva se izjavlja v korespondenci »Zentrum«, da vztraja češko konservativno veleposestvo brezpogojno na stališču, da mora ostati enotnost češke dežele nedotaknjena. Češko konservativno veleposestvo vztraja še danes na stališču kot l. 1890, ki se je pri takratnih sporazumnostnih posvetovanjih odobrilo od vseh udeležencev, namreč, da se pri novi razdelitvi sodnih okrajev upošteva tudi poleg narodnih razmer tudi teritorialne, prometne, tržne in gospodarske razdelitvi sodnih okrajev upošteva vselej ne strinja z vladno predlogo, ki hoče urediti nove okraje samo strogo po narodnosti. Prastari sosedje, ki so gospodarsko zvezani, se ne smejo ločiti s silo. Veleposestvo tudi ne odobrava, da je češki narodni svet kratkomalo odklonil vladno predlogo, ker premalo ustreza praktičnim potrebam. Tukaj hoče posredovati veleposestvo, ki stoji obenem na stališču, da mora posredovalna akcija v spornih narodnostnih vprašanjih na Češkem priti najprej na dnevni red v češkem deželnem zboru.

Češka katoliška narodna stranka in vladna večina.

Od strani vodstva češke katoliške narodne stranke se izjavlja z ozirom na ponovne vesti v časopisju, da bo jeseni ta stranka stopila v vladno večino, da češka katoliška narodna stranka želi priti v močno delavno večino, da tako koristi svojim volivcem, ni pa stranka, ki se lovi za portfelji. Češki katoliki bi pozdravili dejstvo, ako bi zveza čeških klubov stopila v vladno večino, da bi tako s svojim sodelovanjem okrepila Poljake in Nemcem postavila nasproti krepek jez. Seveda bi se moral novemu položaju primerno preosnovati tudi kabinet. Spekulacija na izstop češke katoliške stranke iz skupnega češkega kluba pa je napačna. Katoliški narodnjaki vztrajajo pri prvotnem namenu slovenske opozicije, omajati sedanji sistem. Beležimo.

Bienertth in Poljaki.

Posvetovanje Bienerttha s Poljskim klubom se je začelo danes ob 10. uri popoldne ter je trajalo bržkone tudi popoldne. Zvečer bo dr. Glabinski poročal parlamentarni komisiji Poljskega kluba o teh posvetovanjih. Glede vodnih zgradb bodo Poljaki nadaljevali pogajanja z Bienertthom, ko se vrne na Dunaj iz Išla ter se bo ta zadeva takrat končno rešila. Poroča se, da se je Bienertth danes posvetoval samo o vodnih zgradbah v Galiciji in nikakor ne o političnem položaju.

Položaj v Poljskem klubu.

Stapinskijevo glasilo »Gazetta Powzeczna« se peča v včerajšnjem uvodniku s položajem v Poljskem klubu. Med drugim piše, da izjavljajo člani poljske demokracije in poljske ljudske stranke, da more odpomoči nezdravim razmeram v Poljskem klubu le drugo vodstvo. V Poljskem klubu je večina proti Glabinskemu, ki se je izkazal nesposobnega, voditi stranko. Sploh pa je odstop Glabinskega že dalj časa na dnevnem redu. Njegov padec ni še nastal, ker je manjkalo naslednika in je bil vladni svetnik German Glabinskijev drug v stranki, ki ni mogel nastopiti proti svojemu načelniku. Sedaj je položaj drug. German je prost in je dolžan, da ugodí zahtevi, ki gotovo ne bo z ostala. German mora sprejeti vodstvo Poljskega kluba, ako hoče, da se izboljšajo razmere. Tak je položaj v Poljskem klubu.

Zlata knjiga.

»Zlato knjigo« je danes ocenil in pohvalil — »Učiteljski Tovariš«. To je pošteno, brez svojih izvirnih opazk pa glasilo »Zaveze« ne more izhajati. Piše: »Zlata knjiga« slovenskih Orlov. Za Orle in vso krščansko mladino spisal Franc Terseglav. — To je naslov ravnokar izišle knjige, ki jo priporoča tudi prevzvišeni knezoškof v posebnem pismu. — Prebrali smo to knjigo in našli v njej veliko zlatih resnic in lepih nauk, kakršne je vsakdo izmed nas že dosedaj polagal v srce naši mladini. In brez dvoma zasije našemu narodu lepša bodočnost, ako bo naša mladina rasla in živela na podlagi takih nauk. — Kar je v knjigi lepega, so se naučili od nas. To nas veseli. — Novo je pa v tej knjigi, da stavi pisatelj duhovnike v isto vrsto z božjimi in cerkvenimi zapovedmi. Nekaj današnje duhovščine se že itak kaj rado povzdičuje — nad angele in svetnike. S tem hočejo ljudstvo, kar se le da, sebi pokorno narediti. Dokler nam pa gospodje od prvega do zadnjega z dejanji ne dokažejo svoje žive vere, tako dolgo bomo rekli, da imajo vse te lepe nauke samo — za figovo pero, s katerim krijejo svoja nečedna dejanja. Zato jim pa priporočamo, naj se sami najpreje drže psalmista (118.): »Na Tvojo pravico bom mislil, nikoli ne bom pozabil Tvojih besedi.« (Citati iz »Zlate knjige«.) Knjiga vsebuje torej res veliko zlatih resnic in lepih nauk, toda Terseglav se jih je naučil od — liberalnih učiteljev. No — Terseglav ni v celem svojem življenju imel nobenega liberalca za učitelja, od »Učit. Tovariša« pa se tudi ni nič naučil, dasi se rad uči od vsakogar. Ampak če hočejo gospodje, ki pišejo »Tovariša« res imeti to zaslug, da so nas pravzaprav oni naučili vsega tega, kar se v »Zlati knjigi« mladini priporoča, jim tega nedolžnega veselja ne kratimo in tudi pisatelj je s tem popolnoma zadovoljen. Naj se mladina le po tem ravna, da zasije našemu narodu lepša bodočnost na podlagi teh nauk, kakor pravi »Tovariš«, pa naj jih uči kdorkoli.

»Zlato knjigo« slovenskih Orlov ocenjuje mariborska »Straža« takole: »Dobroznani publicist Franc Terseglav je spisal zgoraj navedeno knjigo, ki je za našo mladinsko organizacijo gotovo velpomembna. V obliki katehizma prinaša skrbno in globoko premišljeno sestavljena knjiga navodila za vse življenjske položaje slovenskega mladeniča. Vsa pereča vprašanja, ki se tičejo naših Orlov in v širnem pomenu vse naše mladine se razpravljajo v tej resnično zelo zanimivi knjigi. O tem se prepričamo ako le površno pregledamo naslove raznih odstavkov. 1. Orel, njegov namen, delo in vzori. 2. Orli, njihove dolžnosti in življenjska naloga. 3. Orlovske čednosti. 4. Značajnost, prvi pogoj življenja po Orlovih načelih. 5. Viteštvo in neomadeževano življenje. 6. Ljubezen do ljudstva in narodne dolžnosti Orla. 7. Telesno zdravje in smisel za domačijo ter družino. 8. Krščanska ljubezen in pomiljenje. 9. Orel in nasprotniki. — Razven teh zanimivih poglavij ima »Zlata knjiga« kot nekaj uvod dr. Lampetovo »Himno Orlove«, ter »Berilo iz knjige Makabejcev«. Primeren zaključek pa tvori »Berilo iz spisov knezoškofa Antona Martina Slomška« in psalm 118. Ako se pa nekoliko globokeje zatopimo v vsebino »Zlate knjige«, potem smo primorani občudovati njeno temeljitost in raznovrstnost. Z izvanredno lahkoto in spretnostjo je označil gospod pisatelj najraznovrstnejše momente iz življenja mladega človeka ter podal v jedrnatih stavkih potrebne direktive. Nešteto je novih, ali vsaj na novo, originalno povedano misli in idej, ki jih človek lahko izčrpa iz »Zlate knjige«. Ne samo naši mladini, ampak tudi našim predavateljem bo knjiga dobrodošla. Njena idejna bogatost omogoča vsakemu, da si na podlagi danega ogradja sestavlja nova predavanja. Knjigo, ki stane broširana 1 K, vezana pa 2 K, ter se dobiva v Kat. Bukvarni v Ljubljani, toplo priporočamo.« Vsak naš mladenič, a tudi dekle mora poznati ta svoj življenski katekizem!

Liberalno učiteljstvo.

Liberalno učiteljstvo in odredbe c. kr. deželnega šolskega sveta. Z ozirom na vedno bolj se množče zlorabe šolske mladine pri raznih društvenih prireditvah in veselicah je izdal c. kr. deželni šolski svet odredbo, po kateri se prepoveduje šolski mladini članstvo pri društvi in zlasti nastopanje v kroju in z društvenimi znaki pri telovadnih društvi. Kakor se nam pa iz raznih strani poroča, liberalno učiteljstvo ostentativno prezira odredbo c. kr. dež. šolskega sveta. Pri sokolskih društvi

nastopajo učitelji s svojimi učenci. Iz zadnjega časa nekaj takih prijavov: V Črnomlju so napravili Sokoli izlet v gozd, kamor so spravili tri hektolitre vina. Na programu sta bili dve točki: 1. Telovadba moškega naraščaja. 2. Telovadba ženskega naraščaja. Res so vlekli s seboj v sprevedu z godbo kakih 12 šolo obiskujočih dečkov, ravno toliko tudi deklic. Dečki so imeli posebne čepice. Ta dečki in dekliški »naraščaj« šolskih otrok je res nastopil in ostal v gozdu pri pijači do devete ure zvečer. Ponoči se je vrnila cela tolpa pijana v mesto z divjim vpitjem, med katerim se je slišalo klicanje te obžalovanja vredne mladine. Navzoč je bil nadučitelj Šetina, ki je za ta nastop odgovoren. Učitelj Schiller je sodeloval v sokolski uniformi. Podobno se nam poroča o znanem Blagajnetu na Vačah, ki je vodil tak izlet »naraščaja« v Zagorje ob Savi. Na Viču so priredili Sokoli telovadbo, na katere tiskanem in po listih objavljenem programu je stala telovadba šolskih otrok. Tako liberalno učiteljstvo dosledno prezira in zaničuje odredbe deželnega šolskega sveta. V »Učiteljskem Tovarišu« se pritožujejo, da so preganjani, v resnici se pa brez kazni trpi preziranje odredb, ki jih izdajajo šolske oblasti. V tem oziru se mora vendar odločno nastopiti!

Stupica upije. Kdo je vedel dosedaj kaj o učitelju Stupici na Dražgošah? Zdaj je pa vse liberalno časopisje pokonci in slavi dražgoškega Stupico v navdušenih uvodnih člankih kot preganjanega mučenika in ideal vse popolnosti. »Slov. Narod« je prinesel uvodni članek, ki slavi Stupičevo socialno delo. Ta članek kulminira v trditvi, da se je dr. Krek učil socializma od dražgoškega Stupice, in vse, kar je dr. Krek storil na socialnem polju, je le slepo posnemanje Stupice. Tako zna dražgoški Stupica! »Učiteljski Tovariš« prinaša članek »Apel na profesorja Jarca«, »Slovenski Dom« pa napoveduje celo revolucijo, naravnost ljudsko vstajo, če bo Stupica prestavljen. Kaj je neki s Stupico? Članki so pisani tako, da dotičnik za tako pisavo zasluži discipliniranje. Stupica, Stupica, prehudo uganjaš!

Dnevne novice.

Zmaga S. L. S. 19. t. m. so se končale volitve občinskega odbora v Starem trgu pri Ložu. V vseh treh razredih so se soglasno volili odborniki S. L. S. Pri volitvah v posameznih soseskah so bili izvoljeni štirje pristaši liberalne stranke; med 30 odborniki je tedaj 26 odločnih mož S. L. S. — Dne 19. avgusta se je vršila volitev načelnika okrajnega cestnega odbora za loški okraj v Ložu. Izvoljen je načelnikom Ivan Turk, posestnik iz Loža, namestnikom Jos. Škrbec, župan starotrški. Po dolgih letih prešla je tudi ta trdnjava iz liberalnih rok v posest S. L. S.

Občni zbor »Slovenske Dijaške Zveze« se vrši v torek 23. t. m. pri Sv. Jakobu v Rožu po naslednjem sporedu: Ob pol deseti uri sveta maša v župni cerkvi; na to občni zbor z dnevnim redom: a) Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora; b) poročilo odborovo; c) poročilo revizorjev; d) volitev novega odbora; e) slučajnosti. Po obedu zboru združeni organizacijski odseki S. D. Z. z referati in diskusijo o manjšinskem delu pri drugih narodih in pri nas: a) Manjšinsko delo pri Čehih in Poljaki. Poroča cand. iur. A. Vebler! b) manjšinsko delo pri Nemcih. Referira cand. iur. I. Brozovič; c) italijansko manjšinsko delo. Poroča goriški bogoslovec. Ob sedmi uri zvečer prijateljski sestanek. Za člane S. D. Z. je občni zbor po društvenih pravilih obvezen. — Kar se tiče dohoda k Sv. Jakobu v Rožu, velja tole: Zadnja železniška postaja je Področica, odkoder je do Sv. Jakoba še pol ure hoda. Zadnji vlak, ki pride v poštev, pripelje v Področico ob 9. uri 42 minut popoldne. Zatorej morajo tovariši, ki so oddaljeni, priti na predvečer t. j. 22. t. m. vsaj do Jesenic, koder bodo pripravljena prenočišča, da se potem naslednjega jutra odpeljejo dalje. Nekaj prenočišč bo na razpolago tudi pri Sv. Jakobu. Za odhajanje prideta v poštev vlaka ob 8. uri 46 min. in 12. uri 45 minut; oddaljeni bodo zopet lahko prenočili pri Sv. Jakobu in na Jesenicah.

Na Sv. Goro! Učitelji in učiteljice, ki obiščejo gredoč tudi Bled, odpotujejo iz Ljubljane 23. avgusta ob 9. uri 12 min., a oni, ki gredo naravnost v Gorico, ob 11. uri 40 min. Na postaji Bled se snidemo in odpotujemo od tam skupno ob 2. uri 30 min. v Gorico, kamor pridemo ob pol petih. Zvečer je sestanek v restavraciji »pri treh kronah«, kamor naj pridejo tudi tisti, ki se

bodo peljali po južni železnici. Učiteljstvo bo veselo, ako se udeleži izleta mnogih naših somišljenikov. Na svidenje! Franc Jaklič.

+ Orlovsko slavlje. Na praznik Marijinega Vnebovzetja so napravili Orli iz Škofje Loke, Selc in Stare Loke pešizlet k Materi Božji v starodavni Crngrob, da se poklonijo Kraljici slovenske mladine. V kroju so stregli štirje Orli pri službi božji. Po cerkvenem opravilu je bil zunaj na prostem shod. Govorili so Iv. Podlesnik, Iv. Baloh in poslanec Iv. Zabret. Krasno je govoril Orlom Iv. Podlesnik ter jim na srce polagal ljubezen do trojne matere: telesne, slovenske domovine in Marije. Malokateri odsek, kar jih je na Slovenskem, je tolikrat napaden v brezverskem časopisju, kot starološki. Vse te dopise pošilja nek pisatelj. Podlesnikov krasen govor je ostal vsem v najboljšem spominu. Ljudstva je bilo na tisoče, ki lepega shoda ne bo kmalu pozabilo.

+ Za pristaše »Svobodne Misli«. Kakor znano, se naši »svobodomisleci« zelo trudijo, da bi dobili v Ljubljani krematorij. Ker vlada noče ugoditi njihovim srčnim željam, jim naj služi v tolažbo naslednja dogodbica, ki priča, da izrabijo svobodomisleci in pa taki, ki so jim zelo blizu, najbolj svečane in tragične trenutke, ako se gre za žep. V Halberstadtu na Nemškem je umrla neka Rusinja, ki so jo prepeljali v krematorij v Gotho. Ko so prišli sorodniki v Gotho, se jih je prosilo, naj še malo potrpe, ker se ni vse pripravljeno. Čez pol ure se jih je še ravno tako zavrnilo. Po dveh urah čakanja pa je bilo sorodnikom vendar že dovolj in zahtevali so vstop v krematorij tako odločno, da ga jim ni bilo mogoče več zabraniti. So-prog je pogrešil dragocen venec, ki ga je bil položil na rakev in je preiskal dvorano, v kateri so hoteli sežgati njegovo ženo. Pri tem je našel, da je bila dragocena, 600 kron vredna povrhnja rakev pospravljena v stran ter bi se bilo sežgalo mrliča v neki za to pripravljeni prostorni omari. Umazana afera je dvignila mnogo prahu in jo preiskuje državno pravdnštvo. Tako delajo svobodomisleci.

+ Nemški patriotizem. Ob cesarjevi osemdesetletnici 18. avgusta smo imeli priložnost, opazovati patriotizem različnih ljudi v Celovcu. V mestu je visela samo semtertja kaka stara zastava. Na Kolodvorski cesti na primer celo na oficijelnih mestnih drogih ni bilo videti nikake zastave, dočim pla-polajo tam skoro vsako nedeljo mogočne »frankfurtarice«, naznanjajoč različne nemške »Frühshoppne«. Središče mesta je seveda Novi trg, in tam je visela tudi na mestnem drogju mogočna — frankfurtarica! Posebno smo si pa ubijali glavo, pregledujoč uradno »Klagenfurter Zeitung« z dne 18. avgusta; v svojem uradnem in neuradnem delu ta list o cesarju in cesarjevi osemdesetletnici nima niti besede! Pardon! Nekaj malega smo vendar našli: dotično poročilo slove v prestavi: »Evangeljska župnijska občina Celovec. Četrtek, 18. t. m., ob petih popoldne slovesna božja služba v Celovcu, prilično osemdesetletnice Nj. Veličanstva.« Samo toliko prostora ima ta list za 18. avgust, dočim je v številki z 17. t. m. priobčil nad štiristo vrst dolgo klobaso o nemški pevski slavnosti v Wolfsbergu. Zelo obširno je bilo tudi poročilo tega uradnega lista o »Sonnwendfeier« Südmarke, katero s posebnim zadovoljstvom povdarja, da se je prirediteljem posrečilo v povzdigo slavnosti pridobiti godbo c. in kr. pešpolka št. 17.

+ Poslanec M. Mandić nam pošilja sledeče: »Poziva se na Vašo ljubljenost, prosim Vas, da blagovolite priobčiti v Vašem cenjenem listu sledeče pojasnilo z ozirom na Vašo notico, priobčeno v št. 186 od dne 18. t. m. pod naslovom »Mandić istrski poslanec« itd. Kakor predsednik kmetijske sekcije »Slovanskega narodno-gospodarskega kongresa«, omenjal sem v zaključni seji, da je žalostno, da so pokazali »kranjski« kmetovalci tako malo interesa za ta važni kongres. Na to nedolžno, a opravičeno opombo, mislim, da sem imel pravo z ozirom na prisotnost v omenjeni sekciji enega edinega zastopnika kmetijskega stanu iz Kranjske. V svojem nagovoru nisem pa omenjal ni »S. L. S.«, ni »Narodno-napredne« stranke, kar mi lahko pritrdijo vsi člani omenjene sekcije. S dolžnim spoštovanjem M. Mandić, urednik.« — Gospodu Mandiću smo za to pojasnilo zelo hvaležni. Zakaj ni bilo razum enega nobenega zastopnika kmetijskega stanu na narodno-gospodarskem kongresu v Ljubljani? Zato, ker je bil tako aranžiran in v zadnjem hipu zmašen skupaj, da je bilo onemogočeno sodelovanje naših ljudi, ki reprezentirajo ogromno večino slovenskega kmečkega ljudstva. Liberalni aranžerji tega kon-

gresa se sploh na širše sloje niso prav nič obrnili, ampak sklicali skupaj le svojo famillijo, da bi lažje kadili gospodarskemu ženi Ivanu Hribarja in občudovali modrost gospoda Franchettija, ki mu v globokosti znanja in bistrosti uma ni enakega od Prage do Kotora. Zato ni nič čudno, če ni bilo nič naših kmetovalcev pri kongresu, saj je tudi slovenskih liberalcev bilo na tem kongresu le — pet. Ti so bili seveda ekstrakt in višek vse slovenske umnosti.

+ »Gospodarska Zveza« v Ljubljani je kupila »Bavarski dvor«. To kaže, kako »Gospodarska Zveza« napreduje. Pri tej priliki je »Gospodarska Zveza« pristopila kot ustanovnik k »Slovenski Straži«.

+ Protiaustrijske demonstracije v primorskem Tržiču. V nedeljo 14. t. m. je »Lega Nazionale« imela slavnost v Tržiču (Monfalcone). Ta slavnost je imela čisto iredentovsk značaj. Ko se je zmrčilo, so začeli spuščati rakete v italijanskih barvah in z iredentovskimi napisi: »Evviva Italia!«, »Evviva Vittorio Emanuele« itd. Demonstracije proti Avstriji so bile tako burne, da je vojaštvo, ki je tam v posadki, moralo poseči vmes. Razgnali so slavnost, patrolje z nasajenimi bajoneti so izpraznile vse ulice, trge in vse javne lokale in aretovale mnogo iredentovcev. Iredenta v goriških italijanskih mestih in trgih je grozno razvita. Kar je furlanskih kmetov, so večinoma vsi avstrijske misli. Med tržani in meščani pa so skoro sami iredentovci. Ne vemo, ali naša vlada za to vé ali ne. Zeleti pa bi bilo, da bi se za to gibanje bolj zanimala.

— »Klerikalni uboj« na Vačah. V Cankarjevem delu »Za narodov blagor«, stran 15, govori napredni časnikar Ščuka: »Ali je (tista stvar) resnična, ali ni resnična, o tem ni govorjenja. Če komu koristi, ali komu škoduje, tudi to je vseeno: povedati jo je treba ljudem.« Neklerikalno c. kr. državno pravdnštvo v Celju je poslalo 22. julija t. l. naprednemu »Narodnemu Dnevniku« uradni popravek, da je zloglasni pretepač Cokan umrl naravne smrti in ne vsled par vreznin, ki mu jih je zadal neki Pesko, ki ni bil niti Orel in niti član kakega našega društva. Vendar je moral še celo z Vač nek napredni Ščuka v svojem nečednem lističu dober teden pozneje »povedati ljudem« o štajerskem klerikalnem ubijalcu in huj-skati zoper naše Orle. Pa s tem še ni bil Ščuka z Vač zadovoljen. Da bi vsaj nekoliko obrnil pozornost od nezaslišanih lumparij in ponočnih izgrediv Ščuketove stranke na Vačah, da bi poleg tega vplival na oblast in izvestni litijski gospodi natvezil, kako potreben je na Vačah Ščuka, ne sicer za svoj posel, kajti za tega je premalo študiral in se vedno premalo zanimal, to je javna tajnost, pač pa potreben za poneumnjevanje ljudstva in kvarjenje mladine. Zato je starinski »Slovenski Narod« v 223. številki »moral« s pripovedko o klerikalnem »uboju« doseči rekord lažnjivosti in nesramnosti. Ko bo sodišče govorilo morda še v drugi inštanci, bomo poročali o našem banditstvu javnega mnjenja. Kaj pa je torej s tistim »ubojem«? Pa ne, da bi bil kdo kako bolho ubil! Kaj še, niti tega ne! V nedeljo, 7. t. m. je v našem izobraževalnem društvu predaval jako fino in stvarno g. dr. Lampe o ljudski izobrazbi, kar je pač blažljivo vplivalo na vsakogar. Predavanje je minulo ob pol štirih popoldne. Da so nas Ščukovi učenci motili in za nami žvižgali, to smo že poročali. Po deveti uri zvečer pa se je drznil neki naš fant, doma prav iz trga Vače, iti brez dovoljenja naprednih rokovnjačev po javni cesti proti svoji domači hiši, pa ga nenačoma napadeta s kamenjem dva slaboglasna fantalina ter ga kot »Čuka« poženeta v beg. Eden ga doteče in zgrabi, a fant mu v silobranu zadá dve prav malenkostni poškodbi z nožem, ki ga pri hoji in delu nista ovirali. Namenoma sta pa napadalca iskala tisti večer nekega Antona Strmljan-a z Mačkovca, da bi se nad njim znosila. To je torej ves klerikalni »uboj«! Ne pristavimo ničesar drugega kot to, da se s takim pisarjenjem ljudstvo hujska zoper komu ne ljube osebe. Vemo, kdo hujska in kvari mladino ter obenem po umazanem časopisju krađe čast njim, ki niso lopovi. Le tako naprej, našemu ljudstvu boste po sili odprli oči! Opozorjamo pa mero-dajno oblast v Ljubljani, da bo z Vač še marsikaj slišala in da ne bo dotlej miru, dokler bo Ščuka na stroške davkoplačevalcev ondi uganjal po svojih dresiranih ljudeh tako »višjo izobrazbo«, ki je sramota za kulturno deželo. S tako bando se ne bomo prepirali, podlost se brez nas obsoja.

— Most na Brodu čez Savo pod Šmarno goro je dograjen ter je pri preskušnji z obtežo 100 kubičnih metrov gruščja jako malo občutil. Upognila se

ni glavna konstrukcija niti 10 mm. Čast podjetnikom in kras okolici! V proslavitev otvoritve se bode našlo jutri 21. t. m. obilo zabave pri veselici vižmarskega gasilnega društva tik mostu na Brodu, za kar se delajo že vsestranske priprave, kar bo posebnost ugodno popoldne vračajočim se šmar-nogorskim izletnikom. Spored veselice je sledeči: Veselica se vrši v gostilniških prostorih g. Jos. Bitenca na Brodu. Začetek ob 3. uri popoldne. Petje. Šaljiva pošta. Srečolov. Godba. Korian-doli. Razni šaljivi prizori. V mraku razsvetljava z umetelnim ognjem. Ob ugodnem vremenu spusti se v zrak velik zrakoplov. Veselica se vrši ob vsakem vremenu. Vstop prost. Čisti dobilek namenjen je za poplačilo in nabavo društvenega orodja, radi tega se prostovoljni doneski radovoljno sprejemajo. K obilni udeležbi uljudno vabi — odbor.

— Poštar pobegnil. Poštar v Šiveriču pri Dubrovniku je že 9 dni odsoten, ne da bi se vedelo za njegovo bivališče. Preiskava je v poštni blagajni dognala 45.000 K primanjkljaja.

— Praznovanje cesarjevega rojstnega dne v naši mornarici. Pomnožena poletna eskadra naše mornarice pod poveljstvom kontreadmirala Antona Hans ima sedaj vaje ob Kotoru s 16. vojnim zborom. Eskadra je praznovala rojstni dan cesarjev v Zadru.

— Bodoče bojne ladje. »Pester Lloyd« priobčuje članek nekega strokovnjaka, v katerem se trdi, da bodo v prihodnjih treh ali štirih letih najmočnejše bojne ladje 27.000 do 30.000 tonski angleski in ameriški dreadnoughti, ki bodo oboroženi z 10, celo z dvanajstimi 343, oziroma 356 milimeterskimi topovi. Druge države bodo imele samo 23.000 do 25.000 tonske ladje s 13 do 15 305-milimeterskimi topovi.

— Italijanska mornarica bo imela leta 1912. 19 podmorskih čolnov, od katerih se jih gradi 10 deloma v Spezziji, deloma pa v Kielu. Vozijo z brzino 10 morskih milj pod vodo, 15 milj pa na površini.

— Slovensko bralno in izobraževalno društvo na Reki imelo bode v nedeljo 28. avgusta t. l. ob pol treh popoldne v dvorani »Trgovackog - obrtničkog doma« izvanredni občni zbor s sledečim dnevnim redom: 1. Nagovor predsednika. 2. Poročilo tajnika. 3. Volitev devetorice novih odbornikov. 4. Raznoterosti. — Odbor.

— Potovanje okoli sveta. Č. g. Lavtižar nam pošilja sledeče: Southhampton, 17. avgusta. Komaj sem zapustil Bruselj, pa je pogorel velik del svetovne razstave. Občutna nesreča za Belgijo. O Londonu nimam poročati posebnega več, zakaj to mesto je tako veliko, da bi ga moral gledati od zgoraj, ne od spodaj. Iz Londona je trajala železniška vožnja tri ure v Southhampton. To mesto ima pomen le kot morskopristanišče. Dosti sumljivega ljudstva. Danes, 17. avgusta, se odpeljemo z brzoparnikom »Kronprinz Wilhelm« v New York. Pozdrav J. Lavtižar.

— Služba provizoričnega deželnega živinozdravnika je razpisana za sod. okraj mokronoški s sedežem v Mokronogu. Plača 1800 K na leto. Prošnje z dokazili o starosti, znanju slovenščine in nemščine in o živinozdravniški usposobljenosti je do 31. avgusta t. l. poslati deželnemu odboru kranjskemu v Ljubljani, kjer dobe interesi tudi natančnejša pojasnila.

— Vojaško veteransko društvo se ustanovi v nedeljo 21. t. m. na Brezovici. Obenem bo obhajalo imenovani dan tudi cesarjevo 80-letnico.

— Iz Horjula. Dne 18. t. m. zvečer so priredili Horjulci svojemu ljubljemenemu gosp. nadučitelju Ivanu Pokornu slovesno serenade. Župan Stanovnik je z deputacijo treh občinskih zastopnikov stopil k slavljenču in mu pripel častno svetinjo za 40 letno zvesto službovanje. Pred slavljenčevim stanovanjem se je zbrala množica ljudstva; prikorakala je požarna bramba z lampijoni in za njo vrta četa naših Orlov. Zbrali so se pevci in iz njihovih grl je zadonel mogočni »Pozdrav«. Nato izpregovoril župan Stanovnik in naslika v vznešenih besedah delo, ki ga je izvršil današnji slavljenec v dolgi štiri-desetletni dobi. Štiri desetletja biva pri nas gosp. nadučitelj Pokorn in poučuje z ljubeznijo našo mladino. S solzami se je ločil od nje koncem leta, ko ji je povedal, da stopi v pokoj in s solzami so se poslavljali od njega ljubljeni učenci, videči, da izgubijo svojega očeta-učitelja. Govornik želi, da bi današnji slavljenec preživel še mnogo let v miru in pokoju med ljudstvom, ki ga je ljubil in vzgajal dolga štiri desetletja. Nato priredi ljudstvo slavljenču navdušeno ovacijo, ena želja kipi iz src vseh navzočih: Bog ga živi še mnogo let! — G. prof. Prebil čestita g. nadučitelju k odlikovanju v imenu inteligence in dijaš-

tva, ki ga je vzgojil. Slednjič zapoje pevci Gregorčičeve »Stražnike«, in ko se še g. slavljenec zahvali za nepričakovano slovesnost, ga ljudstvo zopet navgušeno pozdravi in se razide z željo: Blagega gospoda nadučitelja naj nam Bog ohrani še mnogo let v naši sredi!

— Obdarovana hrvaška nadškofa. V spomin svoje 80-letnice je poslal vladar zagrebškemu in sarajevskemu nadškofu krasen dar: Obtežilo za pisma, izdelano iz belega marmorja v obliki spomenika. V marmor je vdrela zlata plaketa s cesarjevo podobo, ki jo je napravil profesor Marschall in ki nosi napis: Operum onerumque auditoribus Franciscus Josephus I. Die XVIII. AVG. MCMX. in: Memor fidei sibi et publicae salutis praestitae.

— Učila, šolske in občinske tiskovine! »Katališka Bukvarna« je razposlala pretekli teden vsem šolskim vodstvom in krajnim šolskim svetom cenovnik in naročilne liste za učila, šolske in občinske tiskovine. Cenovnik je obenem naročilni list. Ker ustrezajo učila in tiskovine najnovejšim predpisom, priporočamo šolskim vodstvom in krajnim šolskim svetom svojo bogato zalogo.

— Škofeljska jara gospoda si dovoljuje marsikaj, kar ji zna biti ob priliki zelo neljubo. Trn v peti je dotičnim naobražencem posebno cveteče šmar-sko društvo Orlov. Gospod Ata iz Škofelje, nujte, nujte posvariti svojega razposajenega sinčka in če svarilo ne bo pomagalo, zdravite ga z brezovim oljem, saj mu g. sinček še ni odrasel. Psovati se ne damo niti od škofeljskih kovačev, niti od raznih asistentov in praktikantov.

— Gospod nadučitelj M. Matko poslal je tukajšnjemu županstvu 248 K 30 vin. za pogorelce na Potoku, katero svoto je nabral povodom veselice ondotnega pevskega društva na Toplicah, za katero svoto se podpisano županstvo najiskrenejše zahvaljuje. — Županstvo Šmihel-Stopiče, dne 19. avgusta 1910 Zupan: Jos. Zurc.

— Iz Kandije. V četrtek, dne 18. t. m. se je semenj prav dobro obnesel. Prašičev so pripeljali 58 vozov, cena je bila primerno nizka, kupčija srednja. Goveje živine je bilo prignane do 600 glav, kupčija je bila jako živahna.

— Umrla je v Bovcu gospa Ana Pavlin, stara 38 let. Pogreb je bil danes. Preostalih naše sožalje!

— Umrl je vpokojeni vikar Anton Pahor; nazadnje je služboval v Sovodnjah. Pokopali so ga v Krombergu pri Gorici.

— Iz Senožeč. 14. in 15. t. m. je bila v našem trgu veselica v korist družbi Cirila in Metoda. Mislimo, da sedaj po veselici nihče več ne dvomi, kam vodi liberalno veselčenje v čast družbi Cirila in Metoda. Popivanje, ponočevanje, nočni ples, razgrajanje do drugega jutra, to naj reši slovensko mladino? Celo resni liberalci obsojajo tako početje, zato so se pa nekateri popolnoma odtegnili veselici; drugi pa so jo kmalu nejevoljni zapustili ali pa sedaj obžalujejo, da so pustili svoje sinove in hčere k tej prireditvi. Nekateri gospodje od sodišča to narodno veselčenje podpirajo. Ravno naše sodišče je eno izmed onih redkih na Kranjskem, ki še nima organiziranega varstva za zane-marjeno mladino. Po zadnjih dogodkih se pa temu ne čudimo. Ko bo sprejelo »Društvo v varstvo zanemarjene mladine« na svoj program tudi veselčenje v pozno noč, potem bodo morda tudi naši gospodje omislili kaj takega. Da so se za vso stvar potili tudi naši učitelji, ni potreba posebej naglašati. Pri dolenjevaškem učitelju g. Vovku je to umljivo, ker hoče vstopiti v službo pri družbi Cirila in Metoda. Gospodek naj se kmalu premisli. Da pa gre naš šolski voditelj pobirati plesne groše temu so se pa smejali vsi njegovi bivši in sedanji učenci in učenke. Kljub največjemu terorizmu, kljub vsem fabriškim avtomobilom, kljub vsej ameri-kanski reklami je bila veselica zelo mrtva in slabo obiskana. Ljudstvo se je odtegnilo. Zastave je izobesilo le kakih pet posestnikov.

— Konj ubil dragonca. Ko so v četrtek prišli dragonci od cesarske maše na »Lipicah« pri Lescah domov in kr-mili konje, je udaril korporalov konj dragonca Voršnika, rodod Slovenca doma v bližini Gorice, smrtno nevarno na glavo. Služil je nesrečnik prvo leto pri 1. eskadronu dragonskega polka št. 5 in stanovan sedaj v Begunjah pri g. J. Avseniku. Domači g. župnik mu je mogel podeliti le še sv. olje, nakar je revež izdihnil. Pogreb se je vršil danes v soboto popoldne na pokopališču v Begunjah.

— Ureditev častniških dolgov. Dunajski vojaški uradni list priobčuje sankcijo statuta centralnega fonda, s katerim se ima urediti častniške dolg-

ve. Posojila se bodo vračala v 10. letih ali v mesečnih obrokih ter se bodo dajala proti 6 odstotnim obrestim brez poročila. Častniki bodo sami izmed sebe izvolili odbor, ki bo določal, kdo in koliko dobi posojila. Predpostavljeno ne bo imel nikakega vpliva na ta odbor.

— **Umrl je** v četrtek, dne 18. t. m. gospod Demeter Drahsler, cand. phil., po dolgi mučni bolezni na otoku Lopno pri Dubrovniku. N. v m. p.!

— **Razglednice v spomin Stanku Vrazu** je izdalo »Zgodovinsko društvo«. Razglednice predstavljajo alegorično sliko: Jugoslovani se klanjajo Stanku Vrazu. Hrvaška in slovenska vila držita pesnikovo sliko, okrašeno s palmovimi vejami in lipovim cvetjem. Ob vznožju slike sede geniji, hrvaške in slovenske vile, ob straneh pa Jugoslovani, Slovenci, Hrvati, Srbi in Bolgari v narodnih nošah. Dobe se pri »Zgodovinskem društvu« v Mariboru komad po 10 vin., pri večjih naročilih primeren popust.

— **Društvo jugoslovanskih železniških uradnikov.** Blizajo se slavnostni dnevi 10-letnice bratskega »Spolka českých železniških uradnikov« in »Liginega zborovanja«. Tovariši, iskreno Vas vabimo, da pohitite v dnevih 10., 11. in 12. septembra v zlato Prago. Prosim Vas vse, ki pohitite na te slavnostne dni, da nujno in gotovo sporočite svojo udeležbo osrednjemu odboru (Trst, Acquedotto 22/III), oziroma podružnicam, da moremo vse potrebno ukreniti, tako glede posebnega voza, kakor bivanja v Pragi. — Odhod iz Trsta 9. septembra ob 8. uri 55 minut zvečer z brzovlakom št. 502 čez Jesenice-Celovec - Selzthal - Linz - Budjevice; prihod v Prago 10. septembra ob 2. uri 35 minut popoldne.

— **Košana.** Dne 28. avgusta t. l. priredi košansko pvesko društvo v Košani povodom društvene petletnice veliko ljudsko slavnost s petjem, godbo, tamburanjem, telovadbo Orla itd. Kolikega pomena so pavska društva za naše ljudstvo, ve vsakdo. Saj je ravno naša mila pesem slovenska znak nepopačnosti in poštenosti našega naroda — priča njegove tužne preteklosti — a trden up v boljšo bodočnost. Pavska društva so prijeten dom, kjer se po trudapolnem delu zbirajo in izražajo naše mladeniči in dekleta, možje in žene. Precej slov. kat. izobraževalnih društev se je že prijavilo k sodelovanju. Zato prosimo še ostala društva, da nam čim prej prijavijo udeležbo in sodelovanje, bodisi s petjem, tamburanjem ali telovadbo, da jim pravočasno pošljemo spored. Dan 28. avgust naj združi vsa krščansko misleča društva notranjska v Košani v delu za izražbo našega ljudstva. Na svidenje torej bratska društva! — Košansko pvesko društvo v Košani.

— **Razglas.** Delna odprava oddajnih listov. S 1. septembrom t. l. stopijo v veljavo in sicer za segaj samo začasno v predpisih o dostavljanju brzojavk sledeče spremembe: 1.) Proti podpisu oddajnega lista se bodo dostavljala samo sledeča brzojavna naznanila: a) državne brzojavke; b) pristojbin prosta in istim podvržena službena obvestila, kojih vsebino je sporočiti strankam; c) zasebne brzojavke s predplačanim odgovorom; d) zasebne brzojavke z brzojavnim ali poštnim prejemnim naznanilom, kakor tudi ta naznanila sama; e) zasebne brzojavke, katere naj se naslovniku lastnoročno dostavijo; f) zasebne brzojavke, katere se v smislu § 5 brzojavnega reda izročijo sodiščem ali upravnikom konkurznih mas; g) zasebne brzojavke, od katerih mora naslovljenec plačati potnino ali naknadno pristojbino. 2. Vse ostale brzojavke se bodo naslovniku, oziroma po § 36. brzojavnega reda v sprejem sposobnim osebam splošno brez oddajnega lista izročevale, in odpada torej za naprej izdajanje oddajnih listov k brzojavnim sporočilom, katera niso navedena pod točko 1. a) do g). — Brzojavke, katere naj se brez oddajnega lista izročijo, se sme eventuelno vložiti tudi v zasebne pisemske škrinjice naslovnikov, ako se na namembnem kraju nihče ne nahaja, kateremu bi se jih moglo pravilno vročiti.

— **Slovaki vstajajo.** V sabotškem svetu, kjer so v večini Slovaki, so slovaški zastopniki zahtevali, da se sejni zapisnik vodi v slovaškem jeziku. Načelnik Csopory je ta predlog zavrnil kot protipostaven, nakar je nastal velik hrup in so Slovaki odrekli overovljenje zapisnika. Potem so stavili predlog, da se davčne knjižnice izdajajo v slovaškem jeziku, a tudi to je seveda mažaronski načelnik odbil. Slovaki pa so se oddolžili s tem, da so odrekli proračun za leto 1911. Načelnik je dogodke naznanil pristojni oblasti in je pričakovali preganjanj Slovakov. Slovaki so se noteli z opisanim nastopom maščevati

vlađi za zadnje volitve, v katerih je slovaški kandidat podlegel vladnemu.

— **Poštni debit je v Avstriji odzvet listu** »La Grande Italia«, ki izhaja v Milanu.

— **Pangermanstvo na Hrvaškem.** Pri neki nemški pevski prireditvi v Vinkovcih so udeležniki prisotne hrvaške akademike, ki so zapeli hrvaško himno, surovo napadli in pretepli, vmes pa klicali: »Krepala Hrvatska!« »Abcug Hrvati!« Pa bo še lepše, če bodo Hrvati še nadalje tako nežno negovali na svojih prsih nemškega gada.

— **Vojska v zraku.** Italijanski vojaški list »Preparazione« piše v nekem daljšem članku, da se v kaki bodoči vojski ne bo več mogoče izogniti boju v zraku. Ako dobi n. pr. v vojski kak zrakoplov povelje, naj obmetava nasprotni breg Jadranskega morja z razstrelivnimi snovmi, bi voditelji zrakoplova gotovo storili vse, da izpolnijo svojo nalogo. Pri tem pa bi gotovo prišlo do boja v zraku z nasprotnikom, ki bi istotako odposlal v obrambo zrakoplove. Ako bi bilo potem ozračje očiščeno, potem bi italijanski zrakoplovi ne mogli samo napadati z razstreljivi nasprotni breg, temveč tudi sovražno vojsko in brodogradje. Res, lepe so laške sanjarije!

— **Proti nemoralnim inseratom v časnikih** je razposlalo rusko notranje ministrstvo vsem načelnikom in guvernerjem ukaz, da uporabijo najstrožja sredstva proti nemoralnim inseratom ter da najstrožje kaznujejo liste, ki bi take inserate priobčili. Ukaz se razteza tudi na nemoralne knjige. Človeku bi uprav odleglo, ako bi kaj takega ukrenilo tudi naše ministrstvo. Saj je nezaslišano, kake nesramnosti se ponujajo najširši javnosti v raznih — bodimo pravični — večinoma nemških listih, čeprav se tudi mnogi liberalni slovaški listi tega ne sramujejo. Ne gre se tu zgolj za erotične umazanije in perverzности, marveč ljudem se naravnost ponujajo sredstva za izvršitev činov, ki jih kazenski zakonik označuje za hudo delstvo. Ko bi ne bilo tako žalostno, bi se človek smejal, kako poklicane oblasti preganjajo kakega prosjaka, krošnjarja, obrtnega samouka in enake čisto neškodljive in nenevarne ljudi in pazijo, da se zakon do pičice izpolni, taka javna zavajanja k zločinom pa nemotena puste na delu. Tu se ravno kaže, kako globoko v gnilem liberalizmu tiči še vedno naša birokracija. Vrli naši poslanci bi storili dobro delo, ako bi hoteli v tem oziru primerno podrežati na pravem mestu. Tu je namreč prizadeto tudi naše priprosto ljudstvo, ki sicer nima mnogo prilike, da bi mu prišli v roko razni neskončno umazani nemški »šaljivi« listi, ki žive od samih nemoralnih inseratov in v prvi vrsti tudi radi njih izhajajo, a vendar dobivajo v roko posebno en list, ki je v uredniškem delu čisto nedolžen, toliko nevarnejši in ostudnejši pa v inseratnem delu. To je »Das Interessante Blatt«. — Naj ob tej priliki omenimo še to, da naj si gg. brivci raje prihranijo tisti denar, ki ga izdajajo za razne umazanije v obliki »šaljivih« nemških listov, ki jih drže na razpolago svojim naročnikom. Ti se bodo tudi brez tega »vabila« hodili brit. — Sploh bi bil skrajni čas, da se pošteno občinstvo energično dvigne proti okuževanju javnega moralnega ozračja; razmere naravnost kriče po — higijenskih odredbah in to temeljitih in strogih, kakor se za tako nevarno in smrdečo kugo spodobi. V Italiji in Franciji se že energično zoper to postopa po navodilih in sklepkih kongresa zoper pornografijo v Parizu, le pri nas še spimo.

Štajerske novice.

§ **Spremembe v štajerski kapucinski provinci.** Iz Celja je prestavljen P. Jožef Lapuh v Sv. Križ na Vipavskem; mesto njega pride P. Odilo Mekinda iz Gorice. Iz Lipnice je prestavljen P. Kerubin Koller v Wolfsberg; na njegovo mesto pride kot vikar P. Ciril Goričan iz Celovca. P. Placid Paar iz Lipnice v Wolfsberg. P. Valerijan Sartory je nastavljen v Gorici. Iz Wolfsberga pride P. Anaklet Waltl v Muravo za gvardijana in P. Tomaž Puff v Knittelfeld kot katehet. Iz Sv. Križa pride P. Filip Semlič začasno v Škofjo Loko. Iz Murave pride P. Gottfried Voitek kot katehet v Lipnico. Iz Celovca dojde P. Anzelm Eberhart v Wolfsberg. P. Franc Reiter pa v Hartberg kot katehet in P. Emanuel Turnšek je nastavljen v Celovcu. V Hartbergu postane P. Sigismund Wagner vikar in P. Norbert Ladinek gvardijan. Iz Wolfsberga pride P. Tadej Ranftelj v Celovec kot katehet. Iz Krškega je prestavljen Fr. Just Kragelj v Knittelfeld.

§ **Iz Celja pišejo:** Iz prijaznosti se moramo zahvaliti za polnoštevilen obisk veselice v prostorih hotela pri

»Belem volu«. Zahvaljujemo se vsem slovenskim trgovcem, darovalcem za obilne dobrote za srečolov! Prav z veseljem smo sprejeli govor gospoda dr. Ivana Benkoviča, kateri je bil zelo zanimiv. V tretji točki je bila na sporedu šaloigra: »Nezadovoljni drvar«, ki so jo vprizorili res prav živahno in veselo slovenski fantje »Celjskega Orla« in katerim izrekamo nazprirnejšo zahvalo. Kot vadiatelj gospodu M. Koršču naj bode najprisrčnejša zahvala za trud. Krepite se, slovenski fantje celjskega Orla. Na zdar!

Koroške novice.

k **Borovlje.** — **Nesreča.** V Rutah nad Borovljami, so se igrali otroci okrog mlina. Neko 12 let staro dekle zleze na stoječe mlinsko kolo. Njen brat pa za šalo vodo spusti pod kolo, ki se z dekletom vred zavrti, jo potegne pod sebe in v par trenutkih popolnoma zmečka. Tu se vidi zopet, kako nujno potrebno je, da pazijo stariši na otroke.

Družinska Pratika 1911

je ravnokar izšla in se dobiva od danes nadalje pri vseh dosedanjih razprodajalcih. — Cena razprodajalcem ostane nepremenjena.

Zanimanja vredna izpreobrnitev.

Gomes Leal, eden izmed najpomembnejših pesnikov in pisateljev v Portugalski, neutrudljiv prvoboritelj liberalnih idej, eden najhujših sovražnikov katoliške Cerkve, ki je v svojih delih »Renegate«, »Izdaja«, »Antikrist« in drugih napadal na najbolj sovražen način katoliško Cerkev, se je vrnil v naročje katoliške Cerkve ter javno izjavlja, da preklicuje vse svoje prejšnje spise. Izjava, ki jo objavlja, je sledeča: »Zločini so bili vedno, kakor v državi, tako tudi v Cerkvi. Toda tudi v tej je kodeks, ki ima postave, po katerih se kaznuje. V nobeni zbirki zakonov na svetu ni določila, ki pravi, da se mora uničiti cela družba zaradi zločina, ki ga je storil kak posameznik izmed nje. Zlasti Cerkve se ne bo moglo nikdar uničiti. Misel o tem, kakor tudi vsak tozadevni poizkus bo vedno ostalo neumno hujskanje. Njena moč ni od ljudi, in zato se ji ni bati ničesar od ljudi. In da dokažem svojo vero v to, izjavljam, da vsa svoja spisana dela in pesni, ki vsebujejo, kar se z mojim današnjim mišljenjem ne strinja popolnoma, zametujem ter se jim odpovedujem, ker žalijo Krista in njegovo Cerkev. Dela, ki jih danes priznavam in ki naj mi jih polože prijatelji na mojo bomo krsto, so: drugi »Antikrist«, »Senchora da Melancolia« in ona mila »Historia de Jesus«, ki sem jo spisal v neki srečni uri. Od danes naprej je moj pot trdnostno začrtan: Vedno bom zagovarjal žaljeno besedo Kristovo in njene preganjane pristaše. Z isto odkritosrčnostjo, s katero sem se doslej boril za te vzvišene ideje, se bom boril tudi v naprej, in bila bi moja največja sreča, ako bi se mi zgodilo, da umrem sredi preganjancev in premagancev kot mučenik, ako bi v današnjem prokletem boju podlegli pravični.« — Gomes Leal je tudi izstopil iz republikanske framazonske stranke ter se je priključil katoliškemu narodnjakom. Veliko zaslugu njegovega izpreobrnjenja pripisujejo njegovi materi, ki jo je izredno ljubil. V preteklem letu je umrla njegova mati, stara 90 let. Bila je pobožna žena. Ne v tem smislu, da je šla samo vsak dan k maši, temveč bila je verna ter je zaupala v Boga. Njena zadnja želja je bila, da bi pustil brati sin mašo za njeno dušo, in Gomes Leal je izpolnil to željo v otroški udanosti ob njeni smrtni obletnici. V cerkvi pa je bil ljut boj s seboj: šel je k spovedi. Tako se je izpreobrnil.

Telefonska in brzojavna poročila.

KNEZ LIECHTENSTEIN OPERIRAN. Dunaj, 20. avgusta. Kneza Liechtensteina, načelnika krščansko-socialne stranke, so danes v sanatoriju operirali. Operacija je bila jako težka. Po operaciji je knez ležal dve uri v nezavesti.

VESTI O HRIBARJU.

Dunaj, 20. avgusta. »Narodni listy« poročajo, da ministrstvo za notranje zadeve akta glede potrditve Ivana Hribarja še ni odposlalo dalje in je zadeva torej še nerešena. Beležimo.

RUSKE BOJNE LADJE V REKI.

Dunaj, 20. avgusta. Ruska eskadra, ki se jo pričakuje v Reki, ima nalogo vzeti na krov velikega kneza Nikolaja in njegovo koprogo, ki potujeta k slavnostim v Cetinje.

ROOSEVELT IN TAFT.

London, 20. avgusta. Pričakovani razdor med Rooseveltom in Taftom je popoln. Za gotovo se mora smatrati, da bo leta 1912. Roosevelt kandidiral proti Taftu.

ČEŠKA AGRARNA STRANKA V ŠLEZIJI.

Tropava, 20. avgusta. Iz Tropave se poroča, da se je konstituirala v Šleziji agrarna stranka. Za načelnika stranke je bil izvoljen poslanec baron Rolsperg.

POLOŽAJ NA KRETI.

Kanea, 20. avgusta. Sovražnost med kristjani in mohamedanci vedno bolj narašča na Kreti. Od dne do dne se množe znaki bodočih zapletljajev. Mohamedanci so v Retimno in Sudi zažgali več poslopij kristjanov, pri čemur je zgorel nek posestnik. Iz maščevanja so kristjani ubili več mohamedancev.

SULTAN NA POTOVANJU PO EVROPI.

London, 20. avgusta. Poroča se, da se zopet pojavljajo vesti o nameravanem potovanju sultana po Evropi. Egiptovski podkralj mu je priporočil bivanje v Švici. Z zdravljenjem sultana v Švici je v zvezi tudi obisk raznih glavnih mest. Na to potovanje pa je komaj misliti pred letom 1911.

TATVINE NA BRUSELSKI RAZSTAVI.

Bruselj, 20. avgusta. Velik del ukradenih diamantnih prstanov, biserov in drugih dragocenosti in skupni vrednosti 1.000.000 frankov, ki so bili pri požaru v razstavi ukradeni v francoskem paviljonu, je prevčerašnjem prinesel tat na bruselski poštini urad, kjer jih je pustil zavite v staro, raztrgano ruto. — Razstaveni odbor naznaja, da boste odslej na razstavi vedno pripravljeni za vsak slučaj dve parni brigadnici.

SENZACIONELNI SAMOUMOR.

Milan, 20. avgusta. Znan poslanec Ferucio Macola, ki je svoječasno ubil v dvoboju slovitega pesnika in časnikarja Felice Cavalottija, si je včeraj ponoči v sanatoriju Merate pri Milanu, kjer se je zdravil zaradi svoje živčne bolezni, končal življenje z dvema streloma. Svoječasno je bil glavni urednik lista »Seccolo XIX.« in pozneje vodja lista »Gazetta di Venetia«. Njegovi članki v tem listu proti Cavalottiju, ki je zastopal radikalno smer v parlamentu, so bili povod omenjenemu tragičnemu dvoboju.

IZWOLSKI NA BALKANU.

Peterburg, 20. avgusta. Iz zanesljivih virov se zatrjuje, da so poročila o potovanju ruskega zunanjega ministra Izvolskega v Sofijo in Beograd v svrhu političnih pogajanj brez vsake podlage.

BOLGARSKI BEGUNCI.

Carigrad, 20. avgusta. General Paprikov in turški poslanik v Sofiji sta v imenu svojih vlad se sporazumela glede na vprašanje o bolgarskih beguncih iz Makedonije, da se smejo vrniti begunci v svojo domovino, ne da bi bili kaznovani, ako izroče turškim oblastem orožje.

Ljubljanske novice.

Ij »Narodove« sanje. Kakor Tisoč in ena noč se bere včerajšnji in današnji »Slovenski Narod«. Sam je zapisal takole: »Pred Prešernovim spomenikom je občinstvo klicalo tudi: Živio Hribar! Okrog 10. ure zvečer pa je prišlo pred kazino in tam klicalo »Živio« ter pelo »Hej Slovani!« Demonstracije so torej bile in sicer za Hribarja, dočim bi bil vsak pričakoval, da za cesarja, kakor bi se bilo edino spodobilo. To omenjamo zato, ker stavimo glavo, da nam bo poslal Iv. Hribar popravek, da se ni nje-mu na čast vpilo! To, kar se tiče Hribarja. Kar pa se tiče klicev »Živio Srbija!« so se tudi čuli, da jih pa »Narod« utaja, je samoobsebi umljivo, saj je sam vedno poveljeval Srbijo in tako posredno kriv, da je izvestna mladina začela v Ljubljani s temi bedastimi vzkliki. Če so se pa čuli še drugi klici, kakor se od več strni zatrja, ne vemo, mogoče vedo to pri »Narodu« ... »Narod« si hoče zdaj pomagati iz zadrege z bedasto trditvijo, da so demonstracije priredili »klerikalci«. Videl je našega urednika na Marijinem trgu, ki je prišel tja šele, ko je policija mularijo razgnala v Stritarjevih ulicah. Če bi bili mi le količjak slutili, da bo izvestna propaganda na cesarjev rojstni dan vprizorila hribarijo in uganjala srbo-manijo, bi se bili za mirozov nekoliko bolj pobrigali. Tako pa smo poročali toliko, kolikor se je slučajno videlo in slišalo. Zato je pač smešno, če »Narod« zdaj piše, da je naš urednik »z dopadajenjem« gledal demonstracijo pobaljanov, ko je vendar le bil navzoč kot gledalec kakor mnogi drugi. Še bolj ne-

umno pa je, kar trdi »Narod« o različnih »naših ljudeh«, ki da so demonstriali za Hribarja in Srbijo! Za godbo je šlo veliko najrazličnejših ljudi, ki niso nič demonstriali in niso vedeli za namere tistih tajnih faktorjev, ki od 20. septembra dalje aranžirajo in vodijo neumestne ter mestu in slovenskemu ljudstvu škodljive protijavstvijske skandale. Tisti pa, o katerih »Narod« trdi, da so bili med demonstranti in jih imenoma navaja — Strle, Flegar, Trebar, Pavlin in J. Bonač — niso ne katoliški rokodelski pomočniki, ne člani »Rokodelskega društva« ne člani Orla! »Narod« se je meni nič tebi nič zlagal. »Narod« je s tem pokazal, da se boji za tiste smrkoline, ki so demonstriali, ker hoče zvaliti krivdo na druge in se pravih demonstrantov ne upa prijeti, ker jih bo še potreboval! »Narod« je le besen, ker nismo, kakor je on želel, po njegovem zgledu v četrtek demonstracij zatajili, ki jih je potem moral vendarle sam priznati. »Narod« prav dobro ve, kaj se je vse godilo, on tudi dobro ve, kaj se je kričalo n. pr. pred Mahrom. Da »Narod« nima mirne vesti, dokazuje to, da sicer dolži nekatere ljudi, ki jih označuje za naše, da so bili pri demonstracijah navzoči, ne upa pa se trditi, da so kričali »Živio Hribar«! ali pa »Živio Srbija!«, ker tudi laž more samo do gotove meje. Liberalno časopisje vpije, besni, grozi in se zvija, to je najboljši dokaz, da je prizadeto. Mi pa bomo, kakor smo že po 20. septembru izjavili, vsak pojav organiziranega populenjaštva vestno zabeleževali in objavili in to v korist Ljubljani in slovenskemu ljudstvu.

IZJAVA.

Podpisano predstojništvo Katoliškega društva rokodelskih pomočnikov v Ljubljani izjavlja z ozirom na trditve »Slovenskega Naroda« (št. 236, jut. izdaja), da so se baje katoliški rokodelski pomočniki iz Rokodelskega doma udeležili dne 17. t. m. zvečer demonstracij v Ljubljani, da je ta trditev neresnična. Resnično je, da se katoliški rokodelski pomočniki iz Rokodelskega doma niso udeležili demonstracij, kakor tudi noben član društva in nihče drugi ne, ki bi bil prišel iz Rokodelskega doma.

To izjavo je dne 19. t. m. vzela v vednost visoka c. kr. deželna vlada za Kranjsko.

Katoliško društvo rokodelskih pomočnikov.

V Ljubljani, 19. avgusta 1910.

Alojzij Stroj,
predsednik.

Ij **Skupina ljubljanska predilnica J. S. Z.** priredi dne 24. t. m. ob četrtna 7. uro zvečer v prostorih S. K. S. Z. shod, na katerem poročata državni poslanec Jožef Gostinčar in deželni poslanec dr. J. Zajec.

Ij **Rožnodolinski mladeniči, člani Slov. kat. izobraževalnega društva Vič-Glince** vabijo h gledališki predstavi, ki jo priredi v nedeljo dne 21. avgusta t. l. na vrtu restavracije »Rožna dolina«. Spored: 1. S. Gregorčič: »Jeftejeva prisega«, deklamacija. 2. »Sinovo maščevanje ali spoštuj stariše!« Igrokaz v treh dejanjih. — Spisal M. E. Levegue, poslovenil J. J. — Začetek ob 7. uri zvečer. — Cene prostorov: I. vrste 1 K, II. vrste 70 vin., III. vrste 40 vin. Stojišče 20 vin. Čisti dobiček je namenjen za pokritje stroškov kapelice presv. Srca Jezusovega v Rožni dolini. — V slučaju neugodnega vremena se vrši gledališka predstava z istim sporedom 14 dni pozneje, to je 4. septembra 1910.

Ij **Ob gasilskem slavlju** so korakali vsi gasilci mimo poslopja banke »Slavije« popolnoma mirno. Samo Ivan Bricelj, pleskar v Ljubljani, je zatulil, ko je korakal mimo banke »Slavije«: »Živio Hribar!« — Beležimo brez vsakega dostavka.

Ij **Povodom Najvišjega rojstnega dne Njegovega Veličanstva** je gospod deželni predsednik baron Schwarz naklonil tukajšnjemu društvu za otroško varstvo in mladinsko skrb 200 K.

Ij **Liberalni »kolizejski okraj«.** Lansko leto spomladi enkrat so ustanovili v kolizejskem okraju »Liberalno društvo«. Načelnikom je bil izvoljen trd liberalac g. Bajželj. No, mož je res društvo prav spretno v vsakem oziru vodil. Pridobil je mnogo članov in tudi pri letošnjem občnem zboru se je izkazalo, da je v finančnem oziru prihranil okrog 400 K denarja in ves inventar je bil poplačan. To so bili jako lepi uspehi. Ali pogledajte, kaj se je pa letos zgodilo. Pri občnem zboru članom ni bil

več po volji trd liberalac g. Bajželj, šli so iskat v kolodvorsko-šentpeterski okraj dičnega doktorja Novaka in ga volili za ta okraj načelnikom. Res, jako žalostne razmere v kolizejskem okraju, da nimajo toliko izobraženega moža, da bi jim predsedoval. Dr. Novak ima svojo pisarno in menda stanovanje tudi v Dalmatinovih ulicah, in kolikor nam je po razdelitvi okrajev znano, spada ta ulica pod kolodvorsko - šentpeterski okraj. Bomo videli koncem leta, kake uspehe bode ta gospod predsednik imel... No, volili so društveni člani v odbor tudi take, kateri sploh volivne pravice nimajo, sicer so lahko člani društva. Takih društev se naša stranka prav nič ne boji, katera obstoje iz nevolivcev. Prejšnji društveni načelnik je prevzel za letošnje leto podnačelniško mesto. Govorilo se je pred kratkim v nekem lokalnu, da so gg. odborniki hoteli ali hočejo letos vse drugače voditi društvo kakor pretečeno leto in g. podnačelnik Bajželj, zvest pristaš liberalne stranke, pa s tem vodstvom ni bil zadovoljen in je naznanil odstop. Res je dični g. Novak sklical sejo in naznanil odstop, da je njih prvi voditelj Bajželj naznanil odstop, seveda vsem odbornikom je bil pa ta trn v peti in z veseljem so sprejeli njegov odstop. Radovedni smo, ali je načelnik g. Novak ta odstop iz odbora naznanil v teku treh dni deželni vladi? Na ta način se vedno manjša liberalna stranka, ker to sami voditelji zahtevajo. Prihodnjič še kaj več o liberalnih društvih in njih razkolih.

Ij **C. kr. deželni plačilni urad** v Ljubljani na Cesarja Josipa trgu št. 1 bo dne 24., 25. in 26. avgusta 1910 zaradi glavnega snaženja uradnih prostorov strankam zaprt.

Ij **Steber se podrl na konja.** V četrtek popoldne je pripeljal na dvorišče hiše št. 8 v Kolodvorski ulici mesarski vajenec Franc Vekovrh s Kalanovimi konji voz peči. Pri tem je zadel z vozom v kamniti steber pri vratih, kateri se je podrl in padel na konja z vratni vred, tako da se konj ni mogel nikamor ganiti. Ko so steber odvalili, je konj vstal in ni bilo videti na njem drugih poškodb, kakor da so mu otekle noge. Vajenec je potem odpeljal konja domov.

Ij **Pes je popadel** včeraj na Mivki izvoščeka Ivana Ahlina ter ga na levi nogi telesno poškodoval. Raztrgal mu je tudi hlače.

Ij **V Ameriko** se je odpeljalo z južnega kolodvora 25 Macedoncev, 43 Hrvatov in 10 Slovencev. — V Heb je šlo 35, v Buks 45, v Inomost 19, v Bregenc 28, v Beljak pa 17 Hrvatov. — V hrvatske šume se je odpeljalo 25 Slovencev.

Mnogotere zdravniške izkušnje potrjujejo, da provzroči vsakodnevno zavživanje jednega kozarca naravne **Franc Jožef-ove** grenčice že čez 5 do 6 dni polagoma zmanjšanje telesne teže, da pa pri tem ne nastopi niti razpadanje telesne moči niti motenje prebave. — Če se skozi 3 do 4 tedne zavživa staropriznana Franc Jožef-ovo vodo in obenem s tem združuje daljše telesno gibanje vsak dan, se na ta način lahko popolnoma nadomesti potovanje v kopališča, ki vzamejo mnogo časa in so tudi precej draga. Zdravljenje **raztolsčevanja** se lahko s to najizdatnejšo rudninsko vodo izvaja tudi doma z izvrstnim uspehom. Povprašajte o tem svojega hišnega zdravnika. Svetovnoznana Franc Jožef-ova grenčica se razpošilja samo v popolno naravnem stanju in se dobiva v lekarnah, drogerijah in prodajalnah rudninskih voda.

Krondorfer se kot naravna hamizna voda prve vrste in kot zdravilna voda zoper težkoče organskega dihanja in zoper bolesi želodca in mehurja najbolje priporoča.

Zagrebska tovarna tvrdke Henrik Francka sinovi.

v vsakem oziru novodobno urejena,

izdeluje svoje proizvode izključno iz najboljših sirovin.

V Vaš prid bode, bodele II pri nakupovanju gajali prednost temu izvrstnemu proizvodu pravemu :**Franckovem**: kavnem pridatku z mlinčkom, iz zagrebske tovarne.

al saga V. T 1162, 12: 9 II. V.

Zahvala.

2389

Za mnogobrojne ustmene in pismene dokaze iskrenega sočutja in sožalja povodom bolezni in smrti našega iskreno ljubljene in nepozabnega soproga, brata, svaka in strica, gospoda

Petra Mediča

se najsrčneje zahvalujemo predvsem preč. duhovščini, posebno preč. g. kanoniku Sušniku za tolažilni obisk in častno spremstvo, sl. glasbenemu društvu »Ljubljana« za ganljivi žalostinki v cerkvi in ob grobu predragega nam rajnika, vsem darovalcem krasnih vencev in konečno vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so prihiteli od blizu in daleč ter spremili predragega nam rajnika k zadnjemu počitku.

Tomačevo, dne 19. avgusta 1910.

Žalujoči ostali.

* **Za romarje v Sveto deželo** priporoča »**Katoliška Bukvarna**« v Ljubljani sledeče potopisne knjige:

Woerl, **Kleiner Orientführer**, 2 K 40 vinarjev.

Meyers **Reiseführer durch Palästina und Syrien**, 9 kron.

Baedekers **Reiseführer durch Palästina und Syrien**, 12 K.

Posendorfer, **Vom Donaustand ins heilige Land**. Gedenkbuch an den II. oberösterreichischen Pilgerzug, vezano 7 kron.

Keppler, dr. Pavel, škof rottenburški. **Wanderfahrten und Wahlfahrten im Orient**, vezano 12 K 60 vin.

1/5 vseh vozov pri stardu

alpinske vožnje je bilo

LAURIN & KLEMENT

1/2 vseh odlikovanj so do-

bili vozovi

LAURIN & KLEMENT

Veliko zlato kolajno.

3 zlate kolajne, srebrne svetinje.

Tovarna Mladá Boleslav. Zastopstvo Nikodem & Wetzka Gradec, Kaiserfeldergasse št. 15.

Sotovo govejo juho

najboljšega okusa dajo

MAGGI-jeve kocke

po **5** v

Pazi naj se natančno na ime **MAGGI** in varstveno znamko zvezdo s križcem

Drugačne kocke niso **MAGGI-jeve.** 2265

Razpisuje se služba

2385

organista in cerkvenika

v Špitaliču. Plača okoli 700 K in prosto stanovanje. — Župni urad Špitalič pri Motniku.

Meteorologično poročilo.

Višina n. morjem 306.2 m, sred. zračni tlak 736.0 mm

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah v mm
19	9. zveč.	737.2	21.8	sl. jzah.	jasno	
20	7. zjut.	38.3	18.0	brezvetr.		0.0
	2. pop.	38.0	30.3	sr. jzah.	pol. obl.	
Srednja včerašnja temp. 22.6°, norm. 18.5°.						

: Za slabokrvne in prebolele :

je zdravniško priporočano črno dalmatinsko vino najbolje sredstvo

4 steklenice (5 kg) franko K 4—

BR. NOVAKOVIC, Ljubljana.

2 učenca

sprejme takoj za mizararski obrt **Damijan Bonča**, mizar v Vižmarjih št. 48, p. Št. Vid nad Ljubljano. 2372 10

Dva dijaka

ali dve dijakinji

se pri pošteni družini v Trstu vzame na stanovanje in hrano. Kje, se izve v upravnistvu Slo-2205 venca v Ljubljani. 6—1

Ador želi dobro jesti,

privošči naj si večkrat izborne

Pekatete, ki naj bodo naprav-

ljene po receptni knjigi Prve

kranjske tovarne testenin v Il.

Bistrici. Pošlje se vsakomur za-

637 stonj in poštnine prosto. 3—1

Priložnostni nakup!

Krasna žepna ura z verižico K 3.50 30.000 komadov

kupljenih, zaraditga pošiljam t. krasno 36 ur idočo (ne 12 ur) »Gloria« srebrno anker-rem. uro, švic. kolesje z lepo gravir. oklop-jem, s sekundnim kazalcem in lepo pozlačeno ali posrebr. verižico natančno idočo

moza 5K.30 Ne dalje pondim eno pravo pozlačeno 36 ur. idočo anker-re. prve vrste švic. uro s pozlač. verižico za K 5. Triletno pismeno jamstvo za vsako uro. Razp. proti povzetju

S. KONAHE, razpošiljalnica švicarskih ur.

KRAKOV št. 50. 766

Neštevilno priznanj in naročil. — Za neugajajoče denar nazaj.

Vino po ceni.

Zakaj kupiti vino v gostilni po 50—80 vinarjev liter, ker se dobi pri **Josipu Maljavac**, pošta in po-

staja **Roč v Istri**, črno (rudeče) franko vsaka železnika postaja na Kranjskem po **38 vinarjev** liter in se ga

more naročiti tudi samo 56 litrov. 667 100—1

Tovarniška znamka.

? I ?

IKO

? O ?

== Najboljša ura sedajnosti: zlata, srebrna, tula, nikelnasta in jeklena ==

se dobi samo pri **H. SUTTNER, Ljubljana, Mesni trg**

Lastna tovarna ur v Svici.

2018

Tovarniška varstvena znamka „IKO“.

? I ?

IKO

? O ?

Sode iz belega hrastovega lesa, trpežni, močni

Sode od finega špirita vinski sodi

krasni izdelek, iz belega hrastovega lesa, močne, trpežne, popolnoma nove iz tovarne špirita za fini špirit in za vino pripravljene, za vsako vino izborni, takoj rabljivi za kar se jamči, odda v velikosti po 300, 400, 500, 600, 700 do 1000 litrov držeče, na zahtevo tudi 100 do 200 litrov ali manjše po prav solidnih nizki ceni

Iv. A. Hartmanna naslednik
Av. Tomažič,
 Ljubljana, Marije Terezije cesta

Cene nizke in solidne, točna posrežba.

POZOR!

Kdor želi imeti dobro uro, naj zahteva z znamko „UNION“

ker te ure so najbolj trpežne in natančne, dobe se pri

Fr. Čudna

uravju in trgovci v Ljubljani delničar in zastopnik avstrijskih tovarn „Union“ v Bleiblu in Genovi.

700 **Črhani, prstani, briljanti.** (1)

Svetovnoznano najfinišje blago po najnižjih cenah

Izvežbanega pisarja

se išče za

c. kr. notarijat v Žužemberku

Vstop 15. septembra 1910.

Plača po dogovoru. 2296 3

Sode

dobro ovinjene, stare in nove, velike in majhne, ima na prodaj **Iv. Buggenig sodarski mojster v Ljubljani.** 2327

Proda se hiša z vrtom

na jako lepem prostoru pripravna za vsako obrt. **Stara pot 15.** 2329 (2-1)

Enonadstropna hiša

majhna se proda iz proste roke v Rožni dolini št. 217 pri Ljubljani, ležeča nasproti peka. 2147 8-1

Tri gospodične

se sprejmejo takoj na hrano in stanovanje. Naslov pove uprava lista. 2325 3

Proda se iz proste roke po ugodni ceni

enonadstropna hiša

u dobrem stanju, s pravnimi stranskimi poslopi ter prostornim dvoriščem. - Natančneje se polzue pri lastnici

v Ljubljani, so. Florijana ulica št. 42.

Grad Rudersdorf Reform - akademija

pri Fürstenfeldu (Štajersko)

za tiste ki se težko uče, nervozne, mladino visokega stanu, ki v javnih šolah ne izdeluje. 2358

Prodaja trgovine. Več oraloval lepe otave in plošče od flaka

50 let obstoječa, jako dobro vpeljana trgovina mešanega blaga s stalnimi odjemalci, na zelo lepem in prometnem kraju Dolenjske ob glavni cesti Ljubljana - Novo mesto - Zagreb, se radi boleznj

I. Perdanu v Ljubljani. 2386

dobro idočo gostilno na račun ali v najem

Večletni gostilničar brez otrok išče dobro idočo gostilno na račun ali v najem (za mesec november) v mestu ali na deželi. Pismene ponudbe na upravo »Slovenca«.

Razprodajam na dražbi

v pondeljek 22. avgusta ves dan svoje posestvo v D. M. Polju št. 19. obstoječe iz 15 njiv (stavbišča), 7 travnikov, 4 gozdne parcele, 16 oraloval zaraščenega hriba v Gostinci, delež gmajne in vso gospodarsko orodje. **Mar. Juvan.** 2339 (3-1)

Absolvent trgovske šole

zmožen slovenskega in nemškega jezika, nemške stenografije in strojepisja želi vstopiti v službo. Nastop takoj. Cenjena pisma pošto ležeče pod „B. 32“ Loka pri Žusmu. 2373 3

CenoPosteljnoPerje

1 kg sivnega skubljenega perja K 2, polbellega K 2-80, belega K 4, finega K 6, najboljšega skubljenega K 8, sivnega puha K 8, belega K 10, prsnega puha K 12, od 5 kg nadalje poštne prosto.

Dovršene postelje bogato napolnjene, iz zelo gostega jako trpežnega rdečega, modrega, belega ali rumenega inlet-nanking-blaga 1 pernica vel. 180x116 cm z blazinama, velikost 80x58, napolnjena z jako lepim mehkim perjem K 16, s polpuhom K 20, s puhom K 24; posamezne pernice K 12, 14, 16, vzglavnica K 3, 3-50, 4. — Pernice 180x140 cm velike K 15, 18, 20; vzglavnica 90x70 ali 80x80 cm K 4-50, 5, 5-50. Spod. pernica iz grada 180x116 cm K 13, 15. Razpošlila proti povzetju pošta, prosto pri naročilu od 10 K dalje.

M. Berger v Dešenici št. 1009. Češki les.

Za neugajajoče denar nazaj ali se blago zamenja — Ceniki o žimnicah, odeljah, prevlekah in vsem drugem posteljnemu blagu zastoj in poštne prosto. 2293

Elektro radiograf „IDEAL“

hotel „pri Maliču“ zraven glavne pošte

SPORED: 2198

Od sobote 20. avgusta do torka 23. avgusta.

1. Maks in planika. (Komično.) — 2. Od mrtvih vstali Rimljan. (Po naravi.) — 3. Čudezni človek. (Variete.) — 4. Gostilna v gorah. (Drama.) — 5. Boljše je veselje, kakor bogastvo. (Komično.) — 6. Dodatek k zadnjima dvema predstavama ob 7. in 1/2 9. uri zvečer. — 6. Tovarna sveč. (Po naravi.) — 7. Voda in vino. (Drama.) — 8. Katera obeh? (Komično.) — Ob lepem vremenu se vrši zadnja predstava na prostem. — Vsak torek in petek od 6. do 10. sodeluje slavna Slovenska Filharmonija.

hišni sluga

samec ali oženjen brez otrok, ki je zmožen tudi nemščine. Prednost imajo prosilci, ki se razumejo tudi na oskrbo vrta in so že službovali v enakih službah. — Ponudbe naj se pošiljajo na oskrbnišvo graščine barona Borna pri Sv. Ani nad Tržičem, Gorenj. 2369 3

KEILOV LAK

najboljša prevleka za mehke pod

Leskovic & Meden, Ljubljana.

Postojna: Anton Ditrich. Škofja Loka: Matej Žigon. Kočevje: Fran Loy. Idrija: Valentin Lapajne. Kranj: Fran Dolenz. Radovljica: Oton Homann. Novo mesto: I. Picsek. Zagorje: Rih. E. Michelčič. Kamnik: Ed. Hajek. Črnomelj: Anton Zurek. Kostanjevica: Alojz. Gatsch.

Uršulinski zavod z zasebno ljudsko šolo in otroškim vrtcem v Gorici, Munska ulica št. 6.

Osemrazredna italijanska in sedemrazredna nemška šola s pravico javnosti. Posebni pouk v slovenskem jeziku za Slovenke. Glasba in slikanje; rojene Francozinje poučujejo francoski jezik. Na željo starišev se pripravljajo gojenke k sprejemnemu izpitu za učiteljice, k zrelostnemu izpitu za vrtnarice in za učiteljice ročnih del. Dosežejo se dobri učni uspehi. — Zelo obširno poslopje ima povsem zdravo lego ter zadostuje v vsakem oziru higijeničnim zahtevam. Ima veliko igrišče, vrt, kopelji, električno razsvetljavo itd. Za gojenke se skrbi vestno in točno, imajo dobro hrano pri zmerni ceni.

Sprejem v zavod tudi med šolskim letom.

Natančneja pojasnila nai se zahtevajo pri samostanskem vodstvu. 2374

Pozor!

Najnovejši in najfinejši pletilni stroj za jopice, nogavice itd. nudi vsakomur

dober in trajen zaslužek

Glavno zastop. in prodaja za Kranjsko, Primorsko itd.

Franc Kos, v Ljubljani, Sodna ulica 3

mehanična industrija pletenja medne konfekcije.

Prospekti in ceniki brezplačno.

F. K. Kaiser, puškar v Ljubljani,

Selenburgova ulica 6. - Najstarejša domača tvrdka

Priporoča svojo bogato zalogo raznovrstnih pušk in samokresov kakor drugih lovskih potrebin. V zalogi imam tudi palice za ribji lov, vrvice, truke, umetne muhe, mreže in sploh vso pripravo za ribištvo in umetniški ogenj.

- Ceniki -

zastoj in poštne prosto. 2258

POSLOVODKINJA 3-1

srednje starosti, ki je zmožna samostojno voditi trgovino z mešanim blagom v neki večji vasi blizu Cerkljanskega jezera pri Rakeku, ter se more izkazati z vsemi potrebnimi izpričevanji v dosegu obrtnega lista (učno in dveletno poslovno izpričevalo) in more položiti par sto kron kavcije, se sprejme takoj za dobo najmanj 5 let. Prednost imajo take, ki so vajene tudi gostilniškega posla. — Ponudbe sprejema do 25. avgusta upravnistvo „Slovenca“.

Podniki v Ameriko

Kateri želijo dobro, po ceni in masljivo potovati, naj se obrnejo na **Simona Almeteksa** v Ljubljani Kolodvorske ulice 20. Kateri sva Pijavica dajo se breguljstvo.

urarski pomočnik

Spreten

za razna dela starosti 20 let naprej se sprejme takoj. Tedenska plača 26—30 K. Ponudbe naj se pošilja na naslov Fran Čuden, Ljubljana. 2393

Tovarna za kovinsko blago in zvonolonica

J. HILZER & KO.

Dunajsko Novomesto. Telefon 145.

se priporoča za nabavo zvonov, melod. in harm. zvonila vsake velikosti in glasu. Jamstvo za določen in poln glas, najdaljšo vglavitev in najboljši material. Stojala za zvonove iz kov. železa ali lesa. Lahkoto zvonjenje, najboljši način teka. Nagla izviritev, najnižje cene. Ugodni plačilni pogoji. Stari nerabni zvonovi se sprejmo v celoti, ravnotako se izdelujejo železna stojala najbolje konstruirane z dolgoletnim jamstvom. Pro-računi in projekti vsak čas zastoj in franko na razpolago, enako tudi priporočila kakor tudi pri razna pisma. 2373

100 oseb!

BRZOJAVKA.

150 živali!

Veliki češki cirkus KAREL KLUDSKY

edino po kontinentu potujoče podjetje te stroke, dospe prihodnje dni s tovornim vlakom iz Celovca v Ljubljano in bo kratek čas dajal predstave.

Več povedo pozneje oglasi in dnevni plakati.

2390

Ravnateljstvo.

Št. 14525 - 10

Razglas

O sprejemu učencev v kmetijsko šolo na Grmu.

Meseca novembra se prične na Grmu novo šolsko leto za učence zimske in letne šole. Zimska šola traja dve zimi od novembra do konca marca in je namenjena kmetijskim sinovom iz poljedelskih in živinorejskih krajev, letna šola traja od novembra do konca oktobra in je namenjena v prvi vrsti mladeničem iz vinorodnih krajev.

Za šolsko leto 1910/11 je popolniti 20 prostih mest in sicer po 10 za učence zimske in učence letne šole. Razen tega se sprejemajo v šolo tudi plačujoči učenci, ki plačujejo za hrano in stanovanje v zimski šoli po 150 K in v letni šoli po 300 K na leto.

Prošnji za sprejem in za deželne ustanove je priložiti: 1. rojstni list, 2. zadnje šolsko izpričevalo, 3. zdravniško izpričevalo o telesni sposobnosti, 4. izpričevalo o lepem vedenju in 5. izjavo staršev ali varuha, s katero se zavezujejo plačati stroške šolanja.

Prošnjo, ki je koleka prosta, je poslati ravnateljstvu šole na Grmu

do 15. septembra t. l.

Prosilci, ki se morejo izkazati s tistim znanjem, ki ga daje prvi tečaj zimske šole, se lahko sprejmejo v drugi tečaj zimske šole. Natančnejša pojasnila daje ravnateljstvo šole na Grmu.

Od deželnega odbora kranjskega

v Ljubljani, dne 12. avgusta 1910.

2376 (2)

Okusite pivo iz Češke delniške pivovarne v Čeških Budejovicah

Je izborno, na plzenjski način varjeno.

1592

Zaloga v Ljubljani:
V. H. Rohrmann.

ZALOGE:

Postojna: Emil pl. Garzaroli;
Trnovo: Rudolf Valentič;
Reka-Sušak: Ante Sablich;
Trst: Schmidt & Pelosi;
- - Pulj: Lacko Križ. - -

Sodi.

Več vrst sodov ima
naprodaj **A. REPIČ**,
sodarski mojster v Ljubljani, Trnovo.

2323 52

Mlad trgovec

v 28. letu išče priženitve v trgovino ali na posestvo s 1600 K gotovine. Pozneje večja dedščina. Pisma na upravištvo pod „Trgovec“.

2380 3

FR. ŠEVČIK, puškar v Ljubljani

Židovska ulica št. 8
priporoča svojo veliko zalogo najnovejših pušk in samokresov lastnega izdelka, kakor tudi belgijskih, sulskih in čeških strogo preizkušenih pušk, katere presegajo glede dela in tudi glede strela vse druge puškarske izdelke.

Posebno dobre so lahke trocevke in puške z jeklenimi cevmi za brezdimni smodnik. Velika izbira pušk brez petelnov (Hammerles). Najnovejši topiči, velika zaloga vseh lovskih potrebščin, kakor tudi potrebščin za ribiče, strelivo po najnižjih cenah na razpolago.

2301 20

Popravila

izvršujem najceneje, točno in zanesljivo v lastni delavnici. Od zunaj naročene stvari odpošiljam s povratno pošto.

Ceniki na zahtevo zastoj in poštne prosto.

Cerkvena slikana okna

v pravem slogu, umetno in navadno izvršena izdeluje specialist **Maks Tušek** stavbni in umetni v tej stroki nasip št. 7 v Ljubljani. Skice ter proračune na željo.

2164

Sanatorij „Mirni dom“

sprejema v prvi vrsti bolnike in to moške na živcih boleajoče, potem alkoholike in od težkih bolezni okrevajoče. V porabi so različne kopeli, kakor: tople, mrzle, solčne in električne kopeli s prdatki in masaža. Zdravilišče je tudi po zimi odprto. Cene so zmerne. Ceniki se dobijo zastoj. Pojasnila daje lastnik in vodja dr. Fran Čeh, pošta Gornja sv. Kungota pri Mariboru.

Št. 13.928.

Razpis

za zgradbo

okrajne ceste Malagora-Polom v cestnem okraju Kočevje

na 65.400 kron proračunjena dela in dobave se bodo oddale potom javne ponudbene obravnave.

Pismene vsa dela zapopadajoče ponudbe z napovedbo popusta ali doplačila na enotne cene proračuna ali z napovedbo pavšalnega zneska naj se predlože

do 27. avgusta t. l. ob 12. uri opoldne

podpisanemu deželnemu odboru.

Ponudbe, katere morajo biti kolkovane s kolkom za eno krono, doposlati je zapečatenih z napisom: »Ponudba za prevzete cestne zgradbe Malagora-Polom«.

Ponudbi mora biti dodana izrecna izjava, da pripozna ponudnik stavbne pogoje po vsej vsebini in da se jim brezpogojno ukloni.

Razventega je dodati kot vadij še 5% stavbnih stroškov v gotovini ali v pupilarno varnih vrednostnih papirjih po kurzni ceni.

Poleg pismene ponudbene obravnave se vrši dne 29. avgusta t. l. ob polu 2. uri popoldne v Maligori še ustmena zmanjševalna licitacija in sicer za posamezne cestne dele, dolge po okroglo 2000 m, oziroma 1684 m, v katere se bo cela 7684 m dolga proga delila.

Pri ustmeni ponudbeni obravnavi za delne proge je od vsakega ponudnika položiti 100 kron vadija, kateri se bo pri odobreni ponudbi popolnil kot varščina na 10% pogojene svote iz zaslužka, ki se bo izplačeval vsaki mesec po napredku dela.

Deželni odbor si pridržuje pravico, izbrati ponudnika ne glede na višino ponudbene cene, oziroma če se mu vidi potrebno, razpisati novo ponudbeno razpravo ali sploh vrniti vse ponudbe.

Načrti, proračun in stavbni pogoji so na ogled v deželnem stavbnem uradu.

Od deželnega odbora kranjskega

v Ljubljani, dne 19. avgusta 1910.

2382 (3)

Katoliška Bukvarna v Ljubljani

sprejme v svrhu knjigotržko - strokovnega naraščaja

praktikanta

ki je dovršil vsaj štiri gimnazijske razrede in je bil vseskozi vzornega obnašanja. Ponudbe se sprejemajo do 25. avgusta. Vstop 1. septembra 1910. 2371

Prvo kranjsko podjetje za umetno steklarstvo in slikanje na steklu

Augusta Agnola, Ljubljana

Dunajska cesta št. 13 poleg „Figovca“

se priporoča prečistiti duhovščini in cerkvenim predstojništvom kakor p. n. občinstvu za prevzete in solidno izvršitev vsakovrstnega

umetnega steklarstva in slikanja na steklo

za steklarstvo v figuralni in navadni ornamentiki, stavbno ter portalno steklarstvo kakor vsakovrstna v to stroko spadajoča dela vse v najmodernejšem slogu in po najnižjih cenah.

Zaloga kakor velika izbira steklenega in porcelanastega blaga vsake vrste, svetilk, zrcal, okvirov podob, izdelovanje okvirov za podobe itd. 3140 52-1

Narisi in proračuni na zahtevo zastoj.

Spričevala mnogih dovršenih del so na razpolago p. n. odjemalcem v ogled.

Ivan Jax in sin

Dunajska cesta 17, Ljubljana.

Kolesa iz prvih tovarn Avstrije:
Dürkopp, Styria (Puoh), Waffenrad.

Šivalni stroji

izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v Lincu. Ustanovljena leta 1867. Vezanje poučujemo brezplačno.

: Adlerjevi : pisalni stroji.

Ceniki zastoj in franko.

Politični uboj v Krakovu.

Dne 9. avgusta se je zgodil v Krakovu slučaj, ki jasno razsvetljuje rusko-poljske razmere in ki zamore imeti važnejše posledice tudi v Avstriji.

Ob eni uri popoldne je šel čez Marijin trg poleg Marijine cerkve na Glavni trg nek mlad mož, oblečen v sivo letno obleko. Tu, čisto v središču mesta ga je došel nek drug mlad človek in ga ustrelil v glavo. Ko je padel na zemljo, mu je dal morilec še dva strela v glavo, da je bil gotovo mrtev in potem je začel bežati. Ko so pa ljudje prihiteli od vseh strani, da bi prijeli morilca, je le-ta mirno izročil revolver prvemu, ki se je približal ter rekel: Ubil sem ruskega špijona. Nato je bil morilec prijat in izročen sodišču.

Ubiti človek se je imenoval Stanislav Rybak. Po poklicu je bil poprejšnji učitelj v Zagobju na Rusko-Poljskem, potem pa uradnik v društvu »Ljudska šola«, v Krakovu (nekaj takega kot pri nas »Družba sv. Cirila in Metoda«).

Ubijalec se imenuje Stanislav Trudnovski, je po poklicu delavec iz Varšave, in nemški državljani.

Ljudem, ki so na ulici prijeli ubijalca, in ga pričeli pretepati, je odvrnil mirno: »Nikar me ne tepite! Saj ne veste za kaj se gre? Izvršil sem samo naročilo naše stranke«. Ko so ga peljali na policijo, je govoril med potom čisto mirno: »Ubil sem špijona. To je bilo že davno potrebno. Na stotine ljudi je že spravil v Sibirijo.«

Trudnovski je član narodne delav-

ske zveze v Varšavi, ki je del narodno-demokratske stranke (nekaj takega, pri nas narodna delavska organizacija). Torej je pristaš iste stranke, katere načelnik je v Galiciji dr. Glabinski, načelnik Poljskega kola na Dunaju. Šteje 23 let in se je samo za silo naučil brati in pisati. V šoli ni bil noben. Leta 1905 je bil v Varšavi prijat in je sedel do 5 mes. v ječi v trdnjavi, potem so ga izpustili, ker mu niso mogli ničesar dokazati. Organizacija, kateri pripada, je tajna in strogo preganjana od vlade.

Med grunwaldskimi slavnostmi ga je srečal na ulici nek neznanec in mu je izročil zaprto pismo brez naslova. Na ovitku je bil samo pečat narodne delavske zveze. V pismu je stalo sledeče:

»Ker smo izsledili, da je Rybak provokator in ovađuh in vojaški špijon ruski na škodo Avstrije, vam naročamo in vas pooblašamo, da ubijete provokatorja in špicla ohrane. To vam naročamo, kot vašo sveto dolžnost Poljaka braniti, Poljsko in sveto katoliško cerkev.«

Podpis je bil: »Narodna delavska zveza«, dalje je stala črka S (tajno znamenje Trudnovskega) in pozdrav: »Bratski pozdrav!«

Pismu je bila priložena fotografija Rybaka in pri nji dopisano: »Ima službo v Krakovu v društvu »Ljudska šola«.

Ko je Trudnovski to prečital, ni nič premišljeval, ampak je takoj napisal očetu v Varšavo, naj sporoči tovarišem, da bo nalogo izvršil, njemu pa naj pošlje revolver, ali pa denarja za revolver.

Kmalu potem pa je dobil od organizacije drugo sporočilo, naj gre v drevo. Tam ga bo čakal na klopici človek, ki bo imel v rokah škatljico. Trudnovski je šel in neznanec mu je izročil škatljo v kateri je bil nabit revolver in še nekaj patron.

Potem je iskal Rybaka s fotografijo v roki in z revolverjem v žepu. Ko ga je dobil, ga je ustrelil.

Drugi dan po napadu je dobil nek sotrudnik krščansko-socialnega dnevnika »Glos Narodu« dovoljenje, da je smel govoriti z morilcem. Pripomnim, da je dotični dnevnik načeloma nasproten narodno-demokratski stranki in obsoja vse revolucionarno gibanje in tudi ta napad v Krakovu. Njegov vtisek je bil sledeči:

»Morilec! Ako se sliši ta beseda — predstavimo si navadno divjega, strastnega človeka, ki na prvi pogled vzbuja gnjus in strah. Kako drugače od take vrste zločincev izgleda Stanislav Trudnovski. Mladič v sivi, priprosti obleki, črnih kodrastih las, črnih žarečih očih in neštevilnih potez obraza — Trudnovski dela skoraj simpatičen vtisk. Njegova zunanost je sicer revna, toda redna in snažna. Obleka brez madežev, ovrtnik čist, modra kravata ni močno obdrnjena. Že ta zunanost dela človeka simpatičnega. Še poveča se to čustvo pri razgovoru. Samo, če sliši ime špijona, Trudnovski ves zakipi, kri mu buči v obraz, oči mu zažare, a besede njegove so polne razburjenja in srda.«

»Kakšne dokaze imate, da je bil Rybak res špijon — sem vprašal.

»Rybak je še, ko je bil v Varšavi, — odvrnil je Trudnovski — »bil na sumu, da je špijon, dasiravno je bil član osrednjega odbora. Ko je bil še v Varšavi, je bilo vjetih na stotine tovarišev, a on je ostal prost. Potem se je preselil v Galicijo, a tovariši so ga pričeli sumiti in so iskali dokazov. Slednjič jim je prišla v roke korespondenca, katero je pisal tajno policiji.«

Rybak je baje prejemal od ruske policije po 500 rubljev na mesec, da je izdajal tovariše. V organizaciji je bil že od začetka in eden njenih ustanoviteljev. Organizacija šteje v Varšavi 40 tisoč mož. Ker je imel še mnogo reči, katere bi zamogel izdati policiji, so ga sklenili ubiti. Skušali so ga zvabiti čez mejo, da bi ga ubili na Ruskem. Rybak je pa nekaj slutil in se ni dal zvabiti. Radi tega so poslali Trudnovskega v Krakov.

To je prvi slučaj političnega uboja v Galiciji, ki je v zvezi z rusko revolucijo. Doslej so se namreč vse revolucionarne stranke držale načela, da se mora v Galiciji mirovati, ker jim je ta kraj neke vrste Asil.

Jako zanimiva bo pravda, že radi kolizije, v kateri se bodo nahajali sodniki in občinstvo, zanimivo pa tudi radi stališča narodno-demokratske stranke (Rybak je bil namreč tudi v Galiciji znan z vsemi razmerami stranke in je bival na vseh odborovih sejah), pa tudi radi mednarodnih vprašanj, ki se utegnejo iz tega razviti.

Dr. L. L.

V vročem letnem času

je priporočati dobro in ugajajočo

osveževalno in mizno pijačo

pripravno za primešanje vinu, konjaku ali sidnim sokovom, za to opozarjamo na

MATTONIJEV
GISSHÜBLER
naravna
alkalična kislina

Ta pijača vpliva ohladično in oživajočo, vzbuja slast do jedi, pospešuje prebavljenje. Po letu je ta pijača pravo krepilo. (VIII.)

Izvirek: Giesshübl Sauerbrunn, želez. postaja, zdravilno kopališče pri Karlovi varhi Prospekti nastoj in franko.

V Ljubljani se dobiva v vseh lekarnah, večjih špecerijkah prodajalnicah in trgovinah z jestvinami in vinom.

Zaloga pri Mihael Kastner-ju, Peter Lassniku in Andrej Šarabonu, Ljubljana. 11452-49

HENRIK LANZ
1685 Mannheim.

Največja tovarna
lokomobil
na evropski celini.

Razstavni objekti:

Lovska razstava

Dunaj, Rotunda Spiegel.

Plisarna za prodajo v Avstriji

EMIL HONIGMANN
Dunaj IX., Löblichgasse št. 4.

Mesto 40 K samo 6 K.

Priložnostni nakup.

Gamsova brada

podobna jelenovi bradi, nova zelo lepa, 15 cm dolga dluka, z lepo staro srebrno cevko in Hubertovim križem, skupaj samo 6 kron. Dlake in obroč pod jamstvom pristna. Priložnostni nakup, razpošilja po povzetju izdelovalec gamsovih brad

Fenichel 876

Dunaj IX., Altmüttergasse 3/123.

Mnogo priznanih plemen.

Centralne kurjave in cvetličnjake

oskrbuje najstarejši češki specialni zavod 1748 10-1

JAN ŠTĚTKA tovarna za stroje Praha-Kral. Vinohrady, Fričova ul. č. 892. (Cechy.)

Podjetje betonskih stavb!

BRATJE SERAVALLI & PONTELLO

Ljubljana, Slomškova ulica št. 19.

Kiparstvo in tvornica umetnega kamna.

Različna kamnoseška dela iz umetnega kamna, izvrševanje cementnih cevij, stopnic, postamentov, balustrad, strešnih plošč, raznovrstnih plošč za tlakanje, vodometrov, korit in vodovodnih muštev, korit za konje in govedo, ornamentov, kipov, fasad, plošč in desk iz mavca za stene in strope. — Zaloga kameninastega blaga in samotne opeke.

Vsa dela so solidno in strokovnjsko izvedena. Cena najnižja. Jamstvo. Zastopstvo svodov patent „Thru!“

Hotel Didič v Idriji.

Cenjenim gostom in slav. potujočemu občinstvu priporočam v obilen obisk ki ga otvorim v nedeljo dne **NOVI HOTEL** 14. avgusta t.l. Za prenočevanje je 16 udobno oskrbljenih sob na razpolago. Točila se bodo razna izvrstna naravna vina in dobro pivo. Preskrbljeno bo vedno z dobro mrzlo in gorko kuhinjo po najnižjih cenah. V hotelu je tudi kopališče.

2308 3

Z velespoštovanjem

Franc Didič.

Rabite za streho Vaših hiš

2923 24-1

Eternit

ŠKRIL.

ETERNIT-TOVARNA LJUDEVITA HATSCHKE LINZ VOCKLABRUCK DUNAJ BUDIMPESTA NYERGES-UFJALU

Glavno zastopstvo za južne dežele:

V. JANACH IN DRUG, TRST.

V Ameriko in Kanado

zložna, cena in varna

vožnja s **Cunard Line**

H 544 52

Bližnji odhod:

Iz Trsta, domačega pristanišča: Ultonia, 23. avg., Carpathia, 13. sept. Pannonia, 27. sept. 1910. iz Liverpoola: Lusitania, največji in najlepši parnik, 27./8. 17./9. 8./10. 5./11. 17./12. 1910. Mauretania, 20./8. 10./9. 1./10. 29./10. 19./11. 10./12. 1910.

Pojasnila in vožnje karte pri Andrej Odasek, Ljubljana, Slomškove ul. 25, bl. cerkve Srca Jezusovega. Cena vožnji Trst-New-Jork III. razr. K 180— za odraslo osebo všteti davek in K 100— za otroka pod deset let všteti davek.

Pozor kolesarji!

Mesto K 110—

samo po K 80—, z

»Torpedo« prostim tekom po K 95— prodajam za reklamo nova prvovrstna »štajerska grška kolesa«. Modeli 1910 z triletnim jamstvom, sveže, močne pneumatike po K 5—, 6—, 7—; cevi po K 3'50, 4—, 5—. Vse potrebščine, popraviljanja, emajljanje in ponikljanje po ceni! Pošilja se po povzetju. Obroke izključeni! Cenik zastoj in franko!

Tovarniška zaloga vožnih koles in šivalnih strojev

A. Weissberg, Dunaj II.

Untere Donaustrasse 23—III.

Vprašanja na založnika Teodorja Korna, krovec in klepar-skega mojstra v Ljubljani, kjer se izdelujejo streljivo, kloparska in krovška dela iz različnega blaga.

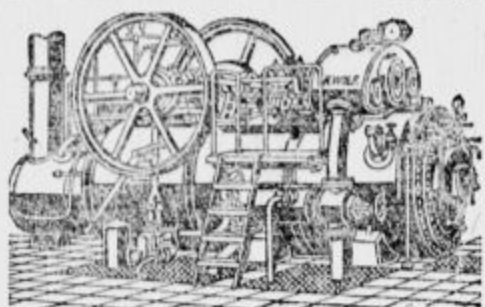
M. Drenik

Predtiskanje, vezenje na roko in stroj, tanburiranje, plisiranje itd. Največja zaloga telovadske obleke. Naročila vestno in poceni.

Ženska ročna dela in :pripadajoči materijal:

Ljubljana
Kongresni trg.

Line 1899: zlata kolajna, najvisja odlika.

R. WOLF **MAGDEBURG-
BUCKAU**Podružnica Dunaj
Dunaj III., Am Heumarkt Nr. 21.

Premikalni in stalni patentovani

LOKOMOBILIna nasičen par in vroči par
od 10—800 konjskih sil.Gospodarski, trpežni in zanesljivi obratni
stroji za vse indust. in poljedelske obrate.

Posedaj izdelan nad 650.000 P. S.

E 306/10

5

Dražbeni oklic.

V Belpeči na Gorenjskem se proda dne

24. avgusta t. l. dopoldne ob pol 11. uri

in naslednje dni na javni dražbi in sicer: manufakturno, galanterijsko, špecerijsko blago in emajlna posoda.

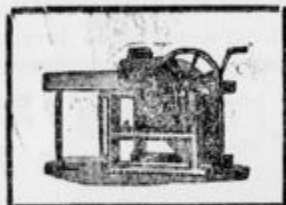
Predmeti ki so prodani na dražbi so cenjeni na 1843 K 69 v, se nahajajo v dobrem stanju in se isti lahko vsak čas ogledajo pri upravitelju konkurzne mase g. Simonu Martinschitz v Belpeči ali pa neposredno pred dražbo.

C. kr. okrajna sodnija odd. II.

Kranjskagora, dne 11. avgusta 1910.

2348 3

Najboljše mlatilnice

gepeljne, trijerje, čistilnice
(pakelne), slamoreznice,
mline in preše za sadje,**amerikanske motorje na bencin**

priporočata po nizki ceni Karol Kavšeka naslednika

Schneider & Verovšek

trgovina z železnino in zaloga strojev

Ljubljana, Dunajska cesta šte. 16

Slovenski ceniki brezplačno.

2885

Toni Jager, Ljubljana, Židovska ul. 5Špecialna trgovina
finih ročnih del. -Bogato opremljena zaloga šivalnih potrebščin,
pričetih in izgotovljenih veznin kakor tudi k
temu pripadajoči material, namreč: volna, su-
kanec, svila, platno, juta, kongresno in šved-
sko blago. Montiranje, predtiskarija, tamburi-
ranje in plisiranje. Izvršba točna in jako cena.

Naznanilo preselitve!

Vsem cenjenim odjemalcem vljudno naznanjam, da sem preselila svojo
trgovino s čevlji iz Židovske ulice št. 7 na Jurčičev trg št. 3
ter se še nadalje priporočam cenj. odjemalcem za blagohotno naklonjenost.

Velepoštovanjem

2288 3-1

Josipina Herrisch.

Parna opekarna

Josip Lavrenčič v Postojnipriporoča razno opeko, kakor zarežani strešnik I. in II. vrste, strojni
strešnik (kavler), strojna korita (žlebake), opeko za tlak in zidno opeko
najboljše kakovosti, po nizkih cenah in v poljubni množini.

2359 10

MARIJA SATTNER

Ljubljana, Dunajska cesta 10, II. stop., II. nadstr. (Medijatova hiša).

91

se priporoča prečestiti duhovščini za

26 1

izdelovanje cerkvenih paramentov.

Izdeluje cele ornate, kazule v vseh liturgičnih barvah
pluvijale, obhajilne burze, stole in vse za službo božjo
potrebne stvari, priprosto in najfineje, kakor se glasi
naročilo, v svilnatem in zlatem vezenju. — Izdeluje
tudi bandera in baldahine ter izvršuje vsakovrstno
cerkveno perilo iz pristnega platna. — Vporablja samo
dobro blago, cene po mogočnosti nizke, zagotavlja tr-
pežno, vestno delo in hitro postrežbo. — Prenovljenje
starih paramentov tudi radovoljno prevzame.

Tehnično pisarno ima ING. IG. STEMBOV

:: avtorizirani stavbni inženir ::

Ljubljana, Šubičeva ulica 5.

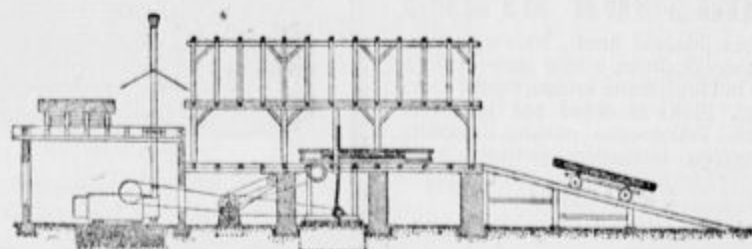
Izvršuje načrte, prejema stavbna
vodstva in nadzorstva ter oddaja

:: strokovna mnenja. 2093 1 ::

Romanje v Lurd in Rim

Odhod iz Beljaka 2. septembra 1910. Potovanje traja 18 dni.**Potovalni načrt:** Beljak - Pontabelj - Padova - Milan - Genova -
Nica - Marzilja - Lurd - Marzilja - Genova - Pisa - Rim - Florenca -
Benetke - Pontabelj - Beljak.**Odmori bodo v:** Padovi pol dneva, Milanu pol dneva, Marzilji 1 dan,
Lurdu 4 dni, Genovi 1 dan, Rimu 3 dni, Florenci 1 dan, Benetkah 1 danCene: **I. razred** K 550.-
II. razred „ 440.-
III. razred „ 270.-S temi cenami je pokrito: 1. Vožnja od Beljaka v Lurd in nazaj; 2. hrana, obstoječa iz
zajutka, kosila, večerje med celo vožnjo; 3. vožnja romarjev in prtljage s kolodvo-
rov in na kolodvore; 4. stanovanje; 5. napitnine gostiln. osebju in lokalnim vodnikom**Opomba:** V Rimu sprejmo sv. Oče romarje v posebni avdijenci. 1948Zahtevajte prospekte, prigrasnice in položnice pri: **Simonu Gabercu**, dekanu in
častnem kanoniku v **Mariboru**, predmestna župnija sv. Magdalene, in **Ludoviku**
Ribiču, mestnem kaplanu v **Radgoni** (duhovni vodja romanja.)

JOSIP ČRETNIK

stavitelj umetnih mlinov in žag ter izdelovatelj
mlinov za ročni obrač, na gepelj, vodno in parno silo**ŠT. JURIJ OB JUŽ. ŽEL.**Pohvalna pisma in javna priznanja so vsakomur
na razpolago.

2141

FR. MALLY & DR., parna opekarna in tovarna zarezane opeke

V SREDNJIH GMELNJIH pri LJUBLJANI

***** Pisarna v Ljubljani, Resljeva cesta šte. 2 *****

priporoča **zarezano opeko, strojni strešnik, zidno opeko na stroj itd. najboljše kakovosti in v poljubni množini. Za trpežnost zarezane opeke I. in II. vrste se jamči najobširneje.**

(1)

717

Gramofone

najboljše vrste po najnižji ceni, posebno izvrstne avtomatične za gostilničarje priprave, priporoča

Ivan Bajzelj, Ljubljana
Marije Turezije cesta 11 (Kolizej).

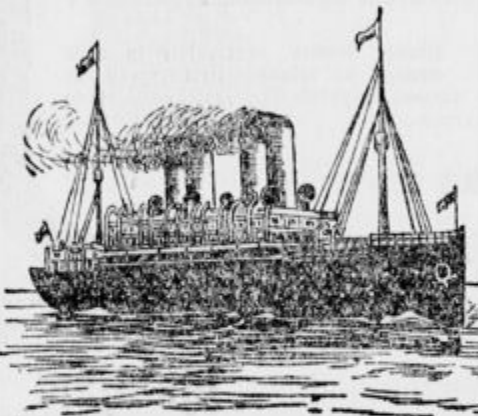
Ravnokar so izšle najnovejše plošče 25 cm. premera po K 3.50, 1000 igel samo 2 K. — Ceniki na zahtevo franco. 2011

Izvrstna prilika za potovanje

V AMERIKO

je in ostane z novimi parniki

VELIKANI:

Kaiserin Auguste Vik-	1704	1-1
torla	25.000	ton
Amerika	24.000	"
Cleveland	20.000	"
Cincinnati	20.000	"
President Lincoln	20.000	"
President Grant	20.000	"

Brezplačna pojasnila daje:

FR. SEUNIG
Ljubljana, Kolodvorska ul. 28.

Več parcel

obstojećih iz njiv, dve ob glavni cesti, zelo pripravi za stavbišče, pol ure od Ljubljane proti Št. Jakobu ob Savi se zaradi družinskih razmer **takoj prodaja**. Več se izve pri **Mariji Vidmar, Jarše št. 11**, pri Tolmačevem. 2225 3-1

Višjega štabnega zdravnika in fizika dr. Schmidta znamenito 1983

olje za sluh

odstrani hitro in temeljito nastalo gluhost, tečenje iz ušes, šumenje po ušesih in naglušnost tudi ako je že zastarano. Steklenica stane 4 K z navodilom o uporabi. Dobiva se samo lekarni pri „Črnom orlu“ na Novem trgu, Celovec.

C. kr. oblastveno potrjeno učilišče
za krojno risanje
Franja Jesih
Ljubljana, Stari trg št. 28.
Dobi se tudi kroj po životni meri.

St. 14.751

Razpis

2318 3

Za zgradbo **vodovoda za Gotenico, politični okraj Kočevje** na 23.753.82 K proračunjena dela in dobave se bodo oddale potom javne ponudbene obravnave. Pismene, vsa dela zapopadajoče ponudbe naj se predložijo do

31. avgusta t. l. ob 12. opoldne

podpisanemu deželnemu odboru.

Ponudbe, katere morajo biti kolkovane s kolkom za jedno krono, doposlati je zapečatenih z nadpisom: „Ponudba za prevzete gradbe vodovoda za Gotenico, politični okraj Kočevje.“

Ponudbi mora biti dodana izrecna izjava, da pripozna ponudnik stavbne pogoje po vsej vsebini in da se jim brezpogojno ukloni.

Ravnokar je izrečno izjaviti, od kje da hoče ponudnik armature dobaviti.

Ponudbi je tudi priložiti seznam cen za pri hišnih vpejavih potrebna dela in dobave.

Razventega je dodati kot vadij še 5% stavbnih stroškov v gotovini ali pa v pupilarnovarnih vrednostnih papirjih po kurzni ceni.

Deželni odbor si izrecno pridrži pravico, izbrati ponudnika ne glede na višino ponudbene cene, oziroma, če se mu vidi potrebno, razpisati novo ponudbeno razpravo.

Načrti, ponudbeni pripomočki in stavbni pogoji se dobe pri deželnem stavbnem uradu za znesek 6 K

V Ljubljani, dne 10. avgusta 1910.

Deželni odbor kranjski.

2306 8

Naznanilo.

Velečenjenemu občinstvu in svojim ljubim prijateljem uljudno naznanjam, da sem z današnjim dnevom v obrat prevzel znani

Hotel „Ilirija“

Kolodvorska ulica št. 22.

Točila se bodo pristna dolenjska, štajerska, istrska in avstrijska vina v sodih in steklenicah ter vedno sveže dvakratno marčno belo in črno pivo iz Združenih pivovaren Žalec in Laški trg.

Gorka in mrzla okusna meščanska kuhinja ob vsakem dnevnem času, posebno ob odhodu in prihodu vseh vlakov. Opoldanski in večerni abonement po prednostnih cenah.

Krasni prostori za družbe, svatbe; skupne pojedine po dogovoru. Popolno zadovoljitev p. n. naročnikov jamči moje dosedanje mnogoletno delovanje v največjih podjetjih.

Gospodične, ki se hočejo v kuhinjstvu izvežbati, sprejemajo se pod ugodnimi pogoji.

Velik senčnat vrt in kurljivo kegljišče.

Popolnoma na novo urejene **sobe za tujce** se zaradi bližine južnega kolodvora najtopleje priporočajo.

Zahvaljujoč se za dosedaj mi kot ravnatelju grand hotela »Union« izkazano zaupanje bilježim

z najodličnejšim spoštovanjem

V Ljubljani, 10. avgusta 1910.

Ivan Bračič, hotelir.

Kavarna „Ilirija“

je vsak dan vso noč odprta.

2307 8

Velespoštovanjem

Štefan Miholič.

2 hiši 2

skupaj arondirani, z lepim za stavbišče pripravnim vrtom, v lepi legi, z dobrimi dohodki se pod ugodnimi pogoji

prodasta.

Več se izve pri g. Petru Batellinu, Vrtua ulica št. 62, Glince p. Vič.

Veletrgovina z železnino

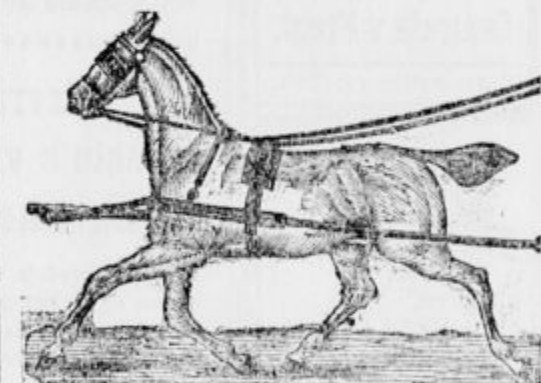
»Merkur«

Peter Majdič

Celje

2334

se priporoča.

JOSIP STUPICA

jermenar in sedlar

v Ljubljani, Slomškova ulica številka 6.

Priporočam svojo bogato zalogo najrazličnejših konjskih oprav kakor tudi krasno opremljene kočije, druge vozove in najrazličnejšo vprežno opravo, katero imam vedno v zalogi, kakor tudi vse druge v sedlarsko obrt spadajoče potrebščine kakor tudi že obrabljene vozove in konjske

3699

oprave.

52-1

Anton Breskvar

stavnbi ključar

Ljubljana, Florijanska ulica šte. 9

priporočam se slavnemu občinstvu, kakor tudi častiti duhovščini za vsa v mojo stroko spadajoča dela, kakor:

ogre-e za grobove, križe, obhajilne mize, navadne in žilene ograje, vrata.

Velika zalega štedilnikov,

kurjavna in pepelna vrata, zapahi dimalkov, strelovodi, zastori na valjih itd. itd.

Priporočam se tudi za vsakovrstna popravila, katere izvršujem hitro in po nizkih cenah. 2130

IZPELJAVA
vseh poslovnih transakcij. - izdajanje čekov, nakaznic in **KREDITNIH PISEM** za vsa glavna in stranska mesta tu- in inozemstva.

C. KR. PRIVIL. BANCNA IN MENJALNICNA DELNISKA DRUŽBA
»MERCUR« OSREDNJA MENJALNICA:
DUNAJ I., WOLLZEILE 1.
Podružnice: Baden, Češka Kamnica, Češka Lipa, Brno, Dux, Gablonz a. N. Graslitz, Krakov, Litomerice, Moravski Zumburg, Modling, Meran, Novi Jičín, Pízen, Praha, Liberec, Dunajsko Novomesto, Cvetava.

NAKUP IN PRODAJA
vseh vrst rent, obligacij, državnih papirjev, akcij, prioritet, zastavnic, srečk i. t. d., i. t. d.
Zavarovanja proti izgubi pri zrobanjih srečk in vredn. papirjev
Prospekte in cenike premij zastoj in franko.

Prvi slovenski potrební zavod v Ljubljani, Prešernova ul. 44.

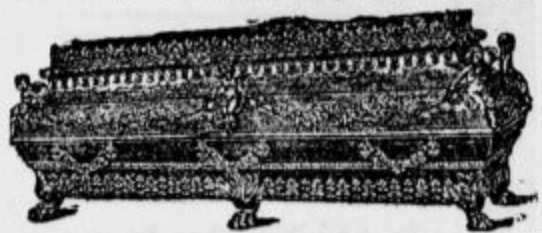
Príreja pogrebe od najpríprostejše do najelegantnejše vrste v odprtih kakor tudi v s kristalom zaprtih vozovih.

Ima bogato zalogo vseh potrebščin za mrliče, kakor: kovl-naste in lepo okrasene lesene krste, čevlje, vence, umetne cvetlice. Najnižje cene.

Za slučaj potrebe se vljudno príporoča

51 52 1

Turk in brata Rojina.

Najcenejša vožnja v Ameriko.

E. Kristan

oblastveno koncesijonl-rana potovalna pisarna

za

:: Ameriko ::

v Ljubljani, Kolodvorske ulice šte. 41

3143 52-1

Najcenejša vožnja v Ameriko.

Telefon 237.

Betonsko podjetje.

Telefon 237.

Tvornica umetnega kamena in marmorja
ZAJEC & HORN

izvršuje vsa v to stroko spadajoča kamnoseška dela, kot: stopnice, klepane in brušene, postamente, balustrade, ornamente za façade, vrtno ograje, bangerje, krasne nagrobne spo-menike in okvirje, korita in žlebove, cevi za kanale (6-100 cm premera), okvirje za stene v vodnjakih (Sternathov sistem) i. t. d.

Prevzema kanalizacije in fundamentiranje strojev.

Gospode duhovnike in stavbenike opozarjamo na Carralythov umetni marmor za obhajilno mize, altarje, votivne table, obkladanje sten v cerkvah in vestibulih - lepota brez primere pri nizki ceni.

Xylolith je eden najboljših tlakov za cerkve in zakristije, za hodnike in kuhinje, delav-nice in pisarne: tiha hoja, topel, higijeničen, brez špranj, nezgorljiv, se lahko snazi; v poljubnih barvah, preprosto ali prav elegantno izvršen. - Tlakovanje cerkev in važ s cementno-mozaičnimi in hidravličnimi ploščami v raznih ličnih vzorcih. - Terrazzo tlakovit!

Mesto drugih glaziranih plošč za obkladanje sten pri vodovodu, v kuhinji, v ko-palnici, kakor tudi za façade pri hišah príporočamo izredno lepo in ceno nadomestilo v ceolitu, ki je trd kot marmor, v raznih barvah.

Projektiranje in izvrševanje železobetonskih stavb: stropov, mostov, rezervarjev in celih poslopj po inženirju-strokovnjaku, ki daje na željo tudi strokovna mnenja. - V zalogi cement na debelo in drobno ter „izolirna masa“ zoper vlažnost zidov, na kojoj posebno opozarjamo.

771 1-1

:: Ljubljana, Dunajska cesta 73. ::

Ustanovljena 1847.

Ustanovljena 1847.

Tovarna pohištva J. J. Naglas

:: Ljubljana, Turjaški trg šte. 7. ::

Največja zaloga pohištva

za spalne in jedilne sobe, salone in gosposke sobe. Preproge, zastorji, modroci na vzmeti, žimnati modroci, otroški vozički itd.

Najnižje cene. 3091 52-1 Najsolidnejše blago.

Delniška glavica: 50 milijonov kron
Rezervni in var-nostni zaklad: 14 milijonov kron

Centrala v Pragi.

Ustanovljena l. 1868.

Podružnice v:

Brnu, Budjevicah, Iglavi, Krakovu, Lvovu, Moravski Ostravi, Olomucu, Pardubicah, Plznju, Prostějovu, Taborn, na Dunaju, L. Herrengasse 12

PODRUŽNICA ŽIVNOSTENSKE BANKE

Bančni prostori: **v TRSTU** Menjalnica:
Via S. Nicolo 30 Telefon št. 2157 Via Nuova 29

izvršuje vse bančne posle
obrestuje vloge na vložne knjižice po 4%
na tekočem računu po dogovoru.

Kupuje in prodaja vrednostne papirje, devize in valute. Daje pred-
vzjme na vrednostne papirje in blago. Dovojuje stavbne in carin-
ske kredite. Daje promese za vsa žrebanja. Zavaruje sračke proti
kurzni izgubi. Oskrbuje inkase na vseh tuzemskih in inozemskih trgih.

Sprejema borzna naročila

ter se rada vdeležuje s svojim kapitalom na dobrih in napredujočih
industrijskih podjetjih.

Brzjavni naslov: Živnostenska Trst.

Ivan Dogan mizarski mojster v Ljubljani
Dunajska cesta 19 (Medjatova hiša) :

priporoča svojo bogato
zalogo hišne oprave :

za spalne ter jedilne sobe in salone. Divane vsake vrste. Modroce,
žimnice na peresih, podobe, ogledala, otročje vozičke itd. ::

Naročila se točno izvršujejo.

Cenik s podobami zastoj in franko.

1539 1

Najcenejša zaloga.

Cene brez konkurence.

Najkrajša in najcenejša vožnja v Ameriko

z modernimi, velikimi brzoparniki iz
Ljubljane čez Antwerpen v New-York in čez
Antwerpen v Boston.

je proga
rdeče zvezde „Red Star Line“.

Na naših parnikih „Finland“, „Kroonland“,
„Vaderland“, „Zeeland“, „Lapland“, „Menoml-
na“, „Maniton“, „Gothland“, „Marquette“ in
„Samland“, kateri vsak teden v sobotah oskr-
bujejo redno vožnjo med Antwerpnom in New-
Yorkom, so snaznost, izborna hrana, vljudna
postrežba in spalnice ponovem urejene v kajite
za 2, 4 in 6 oseb, za vsakega potnika eminent-
nega pomena in traja vožnja 7 dni.

Odhod iz Ljubljane vsak torek popoldan.

Naša proga oskrbuje tudi po večkrat na mesec
vožnjo čez Kanado, katera pa je izdatno ce-
nejša kakor v New-York.

Pojasnila daje vladno potrjeni zastopnik

Franc Dolenc

v Ljubljani,
Kolodvorske ulice odslej št. 26, od južnega
kolodvora na levo pred znano gostilno pri
„Starem tišlerju“ 188 (52-1)

4552 8-1

Največja in najstarejša tovarna lončenih pečij in raznih lončenih izdelkov

Av. Dreise v Ljubljani

Mnogokrat odlikovana.

Mnogokrat odlikovana

Priporoča se slavnemu občinstvu in prečastiti duhovščini v naročila na
štedilna ognjišča in peči

preproste in najfinejše, izvršene v poljubnih modernih barvah in vzorcih
najbolj strokovnjski, solidno in trpežno po najnižjih cenah. Župniščem
samostanom in šolam dovoljujem znaten popust. Ilustr. ceniki so na razpolago

1842 Ustanovljeno leta 1842

Slikarja napisov
stavbena in pohištvena pleskarja.

Velika zbirka dr. Schönfeldovih barv v
tubah za akademične slikarje. ::

Električni obrat.

Tovarna in prodaja oljnatih barv, firneža in laka

Brata Eberl, Ljubljana

Prodajalna in komptoir: Miklošičeva cesta št. 6.

Delavnica: Igriška ulica št. 8. - - Telefon št. 154.

1842 Ustanovljeno leta 1842

Zaloga čopičev za pleskarje, slikarje
in zidarje, štedilnega mazila za hra-
:: stove pode, karbolinaja itd. ::

Priporočava se tudi slavnemu občinstvu
za vsa v najino stroko spadajoča dela
v mestu in na deželi kot priznana rečno
:: in fino in po najnižjih cenah. ::

Pohištvo vsake vrste
od najenostavnejših do najumetnejših.

Skladišče tapet, oboknic
in okenskih karnis, zaves
in preprog

Ustanovljeno leta 1857

: **Zavod za pohištvo in dekoracije** :

FRAN DOBERLET

Ljubljana, Frančiškanska ulica šte. 10

Velika izbira pohištve-
nega blaga itd.

Enostavne in razkošne ženitne
opreme v najsolidnejši izvršbi.
Uredba celih hotelov in
kopališč.

Telefon št. 97

Najcenejše
dežnike in
solnčnike
domaćega izdelka

prilporeča po najnižji ceni in najboljši kako-
vosti slavnemu občinstvu in preč. duhovščini

Josip Vidmar v Ljubljani

Prod. Škofijo št. 19. / Stari trg št. 4. / Prešernova ulica št. 4.
3634 Popravila točno in ceno. 52 1

ilustrovani ceniki zastoni in franko.

ilustrovani ceniki zastoni in franko.

Marijin trg šte. 1.

Največja zaloga najfinejših
barv

za umetnike, od dr. Schönfelda & Co.

Fine oljate barve za študije, akvarelne trde in
tekoče, tempera barve v tubah, pastelne barve.
Raznobarna kreda. Zlate in raznobarne bronoe.
Pristno in kovinsko zlato, srebro in aluminij
v listih. Stampiljske barve. Ogje za risanje.
Raznobarne tinte in tuši. Slikarsko platno in
papir. Palote, škrtalje za študije. Copiči za
umetnike, slikarje in pleskarje.

Najnovejši

slikarski vzorci in papir za vzorce po najnižji
ceni, najnovejše in moderne suhe, kemične
prstene in rudninske barve.

Priznana najboljša in najizdatnejša

oljate barve

za pleskarje, stavbne in pohištvene mizarje
in hišno posestnike itd., prilporeča

Adolf Hauptmann

prva kranjska tovarna oljnatih barv,
firnežev, lakov in steklarskega kleja.

Prodaja najboljšega mizarkega

lima

po najnižji ceni,

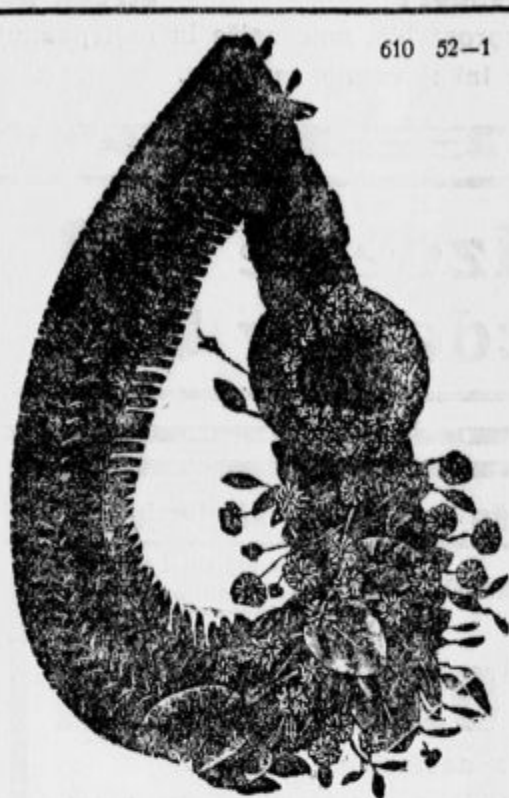
karbolineja

samo boljše vrste,

gipsa

alabastra in stukaturnega za podo-
barje in zidarje. 52-1

Ustanovljeno 1832. Zahtevajte cenike.

610 52-1

Ustanovljeno leta 1900.

Odlikovan v:

Tvrdka Fr. Iglič

Ljubljana, Mestni trg št. 11

prilporeča največjo zalogo krasnih

na grobnih vencev
in trakov z napisi.

Zunanja naročila se izvršujejo hitro in točno.

Cene brez konkurence.

V zalogi je vedno do 500 kosov od 2 K do 60 K
komad, tako da si vsakdo lahko izbere.

Najstarejša domača slovenska tovarna peč.

Ustanovljena leta 1888.

Založnik
zveze
ces. kralj.

avstrijskih
državnih
uradnikov

A. VEČAJ, LJUBLJANA

Trnovo, Opekarska cesta - Veliki stradan št. 9

prilporeča vsem stavbnim podjetnikom in slav. občinstvu svojo veliko zalogo naj-
trpežnejših in sicer od najmodernejših prešanih in poljubno barvanih do najpri-
prostejših prstenih peč različnih vzorcev, kakor: renaissance, barok, gotške,
secesion itd., kakor tudi štedilnike in krušne peč lastnega in domačega izdelka
po najnižjih cenah ter je v svoji stroki popolnoma izvežban.

26-1

Za samostane in župnišča znaten popust.

1222

Najcenejša in najhitrejša vožnja v Ameriko je s parniki
„Severonemškega Lloyd“

BREMENA

NEW-YORK ::

s cesarskimi brzoparniki
:: Kronprinzessin Cäcilia ::
Kaiser Wilhelm II, Kron-
prinz Wilhelm, Kaiser Wil-
helm der Große. ::

Prekomorska vožnja traja samo 5-6 dni.

Natančen in zanesljiv poduk in veljavne vožne listke za parnike gori nave-
denega parobrodne družva kakor tudi listke za vse proge ameriških že-
leznic dobite v Ljubljani edino-le pri

Edvard Tavčar-ju, v Kolodvorskih ulicah št. 35.

nasproti občeznane gostilne „Pri starem Tišlerju“.

Odhod iz Ljubljane je vsak torek, četrtek in soboto. Vsa potovanja se tikajoča
pojasnita točno in brezplačno. Postrežba poštna, rečna in solidna.

Potnikom namenjenim v zapadne države kakor: Colorado, Mexiko, California, Ariona
Utah, Wyoming, Nevada, Oregon, in Washington, nudi naše društvo posebno ugodno
izvanredno ceno čez Galveston. Odhod na tej progi iz Bremena enkrat mesečno.

Tu se dobivajo pa tudi listki preko Baltimore in na vse ostale dele sveta, kakor:
Brazilija, Kuba, Buenos Aires, Colombo, Singapore, v Avstralijo itd. itd.

Velika zaloga juvelov, zlatnine,
srebrnine ter raznih ur.

Blago prve vrste
Točna postrežba
- Najnižje cene -

31 52-1

Lud. Černe

juvelir, trgovec z urami ter za-
prisaženi sodnijski cenilec.

Ljubljana, Wolfova ulica šte. 3.

Klobuke,
cilindre in čepice

v najnovejših faconah in velikih izberah
prilporeča 147 52-1

Ivan Soklič.

Založnik c. kr. avstrijskih državnih uradnikov.

Pod trančo št. 2. Postaja elok. železnice.

Stambilije

vseh vrst za urade,
družva trgovce itd.

Anton Cerne

graver in izdelovatelj
kavčuk - štambiljev

LJUBLJANA,

Sv. Petra cesta št. 6.

Ceniki franko.

192 52

Tovarna za čevlje

F. L. POPPER, Chrudim, Češko.

Izdelek nedosežen glede trpežnosti, elegancie in prilporenosti torej najboljši
izdelek monarhije, kar priznavajo vsi merodajni strokovnjaki. Naj torej nikogar
ne premotijo hvalisanja z drugih strani, vsak naj kupi le čevlje z znamko F. L. P.

Edina tovarna za Kranjsko:

ulija Štor, Ljubljana, Prešernova ul. 5.

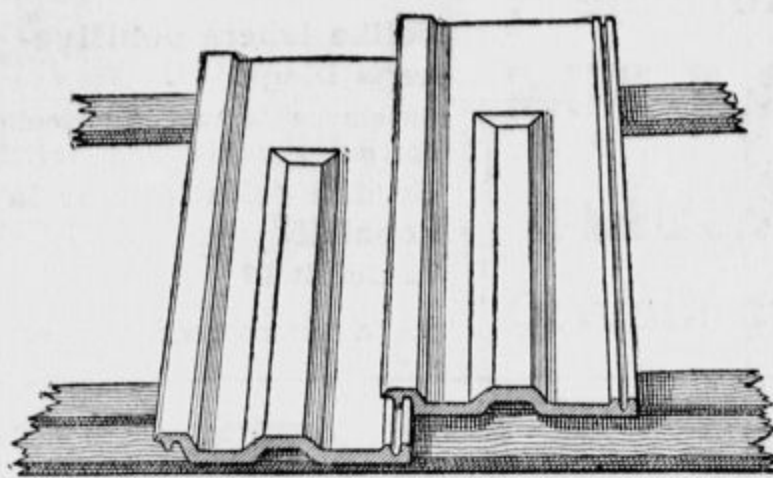

Znamka F. L. P.

Znamka F. L. P.

830 52-1

F. P. Vidic & Komp., Ljubljana

tovarna zarezanih strešnikov ponudi v vsaki poljubni množini **patent. dvojno zarezani**

strešnik - zakrivač

s poševno obrezo in priveznim nastavkom „sistem Marzola“.

480

Brez odprtih navzgor!

Streha popolnoma varna pred nevihtami!

Najpreprostejše, najcenejše in najtrpežnejše kritje streh sedanosti. **Spretni zastopniki se iščejo.**

Na željo pošljemo takoj vzorce in popis.

Kdor zida ali rabi cementne izdelke
naj zahteva
cene od

tvornice cementnih izdelkov

JOS. CIHLÁŘ :: Ljubljana ::
Dunajska cesta št. 67
2330

Največjo zalogo

klavirjev in

harmonijev

ima edina narodna trdnica

Alfonz Breznik

učitelj „Glasbene Matice“ in

zapriskaženi strokovnjak

v Ljubljani, Gradišče št. 11.

Popravila in uglaševanja najceneje.

Prodaja na najmanjše obroke. -- Jamstvo 10 let

Hotel Tratnik

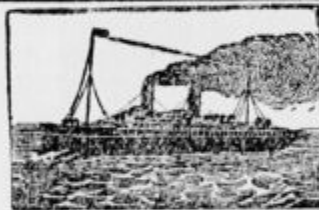
„Zlata kaplja“

LJUBLJANA, Sv. Petra cesta št. 27.
v bližini kolodvora. 2072

Lepe zračne sobe. - Priznana fina
kuhinja. - Izborne pijače. - Nizke
cene. - Lepi restavracijski pro-
stori in povsem na novo urejen
== velik senčnat vrt. ==

Vsako sredo pri ugodnem vremenu

VELIK KONCERT!

Ed. Šmarda

oblastveno potrjena pot-

valna pisarna

Ljubljana, Dunajska c. 18

v novi hiši „Kmetoske posojilnice“, nasproti „Figovca“.

Izdaja voznih listov za vse razrede francos. prekmorske družbe

Haure - New York

Vožnja traja samo 6 dni

Izdaja tudi vozne listke iz Amerike v staro

domovino, prireja posebne vlake in pre-

skrbi okrožne vozovnice (Rundreisebillets).

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje!

Denarni promet do 31. dec. 1909
čez 83 milijonov kron

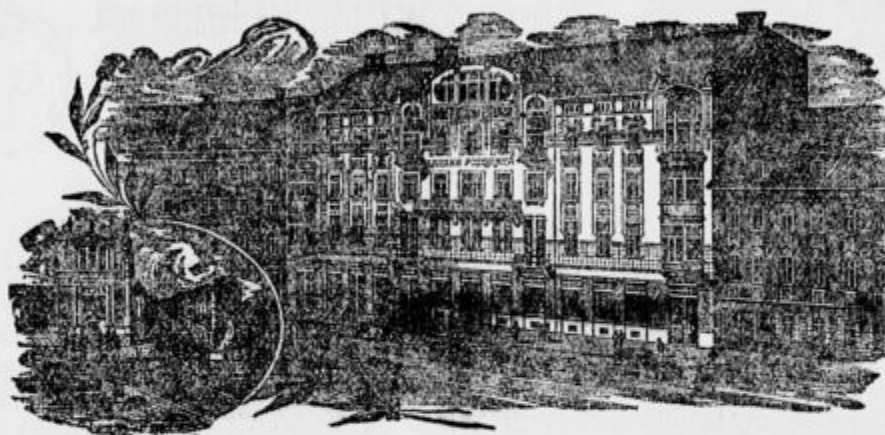
Lastna glavica K 503.575-98

Stanje vlog dne 31. marca 1910
čez 21 milijonov kron

Ljudska Posojilnica

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Miklošičeva cesta št. 6, pritličje, v lastni hiši nasproti hotela
„Union“ za frančiškansko cerkvi

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. ure zjutraj do
1. ure popoldan ter jih obrestuje po

4 1/2 %

brez kakega odbitka, tako da prejme vložnik od vsakih vlo-
ženih 100 kron čistih 4.50 kron na leto.

Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje
kaj prekinilo. Za nalaganje po pošti so poštno-hranilnične položnice na raz-
polaganje. Sprejema tudi vloge od svojih zadržnikov na tekoči račun ter daje
istim posojila proti vknjižbi z in brez amortizacije, na osebni kredit (proti po-
roštvu) in zastavi vrednostnih papirjev. Menjice se najkulantneje eskomptujejo

Dr. Ivan Sušteršič, predsednik. **Josip Siška**, stolni kanonik, podpredsednik. —
Odborniki: **Anton Belec**, posestnik, podjetnik in trgovec v St. Vidu nad Ljubljano.
Fran Povše, vodja, graščak, drž. in dež. poslanec. **Anton Kobl**, posestnik in trgovec,
Breg pri Borovnici. **Karol Kauschegg**, veleposestnik v Ljubljani. **Matija Kolar**,
stolni dekan v Ljubljani. **Ivan Kregar**, svetnik trgovske in obrtne zbornice in hišni
posestnik v Ljubljani. **Fran Leskovic**, hišni posestnik in blagajnik »Ljudske posojil-
nice«. **Ivan Poljak ml.**, tovarnar. **Karol Pollak**, tovarnar in posestnik v Ljubljani.
7 **Gregor Šilbar**, župnik na Rudniku. 1

Gospodarsko in konsumno društvo Korte-P. Portorose, Istra

se priporoča p. n. gostilničarjem, zasebnikom
in zadržkam, da se obrnejo v slučaju potrebe
do istega. Razpolaga z več kot
vina 1000 hl pristnega pridelka svo-
jih članov, najboljših kakovosti in to: bela,
svetlo in temno rudeča vina. Na zahtevo se
pošlje vzorce. **Zalogo vina** imamo odslej
v Ljubljani na **Martinovi cesti** 32 kdor
si ga želi naročiti, naj se obrne do sluge
Ivana Mejaka pri Aloj. Poljsaku. Cene:
bela, rumena K 34, črna refoška K 32 na
mestu v Ljubljani. Denar je vpsolati naprej,
sicer se vino pošlje po povzetju. Kdor naroči,
ostane naš stalen odjemalec.
1695 1-1

Načelnstvo.

Pekarija, slaščičarna
in kavarna

JAKOB ZALAZNIK

Stari trg št. 21.

Filialke:

Glavni trg št. 6.

Kolodvorska ul. št. 6.

1810 (52-1)

Zdravilišče Toplice

na Kranjskem, dolenska železniška postaja Straža-Toplice.
Okratov vrelc 38° C. Voda za pijačo in ko-
panje. Izredno uspešno proti trganju, revmi,
išias, nevralgiji, kožnim in ženskim boleznim,
Velike ko. eli, separata kopališča in močvirna
kopališča. Bogato urejene sobe za tujce, igralne
in družabne sobe. Zdravo podnebje. Gozdov bogata
okolica. Dobre in cene restavracije. Sezona od
1. maja do 1. oktobra. Prospekte in pojasnila
daje brezplačno zdraviliška uprava.

Kamnoseški izdelki iz marmorja za
cerkvene in pohištvne oprave, spo-
minki iz marmorja, granita ali sije-
nita, apno živo in ugašeno se dobi pri

Alojziju Vodniku

kamenarskem mojstru

:: Ljubljana ::

Kolodvorska

:: ulica ::

Daje po

4 1/2 %

UZAJEMNO PODPORNO DRUŠTVO V LJUBLJANI

KONGRESNI TRG 19 registrovana zadruga z omejenim poroštvom KONGRESNI TRG 19

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in jih obrestuje po **4 1/2 %** brez odbitka, tako, da dobi vlagatelj od vsakih vloženih 100 K čistih 4 K 50 v na leto. Rent. davek plačuje društvo samo. Druge hranilnične knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje prekinilo. Daje tudi svojim članom predujme na osebni kredit, vračljive v 7 1/2 letih (90 mesecih ali 390 tednih) v tedenskih, ozir. mesečnih obrokih, kakor tudi posojila na zadolžnice in menice

Dr. Fr. Dolšak l. r.,
zdravnik v Ljubljani, podpredsednik.

Prelat A. Kalan l. r.,
predsednik.

Kanonik I. Sušnik l. r.,
podpredsednik.